

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

<u>Ανακοίνωση αριθ.</u>	<u>Περιεχόμενα</u>	<u>Σελίδα</u>
	I <i>Ανακοινώσεις</i>	
	
	II <i>Προπαρασκευαστικές πράξεις</i>	
	Επιτροπή των Περιφερειών	
	Σύνοδος του Ιανουαρίου 1996	
96/C 129/01	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Οι επιπτώσεις της κοινής αλιευτικής πολιτικής στις περιφέρειες»	1
96/C 129/02	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών σχετικά με την «Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την πρόσβαση στην αγορά παροχής υπηρεσιών εδάφους στους κοινοτικούς αερολιμένες»	9
96/C 129/03	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για: — «το σχέδιο οδηγίας της Επιτροπής για την τροποποίηση της οδηγίας 90/388/ΕΟΚ σχετικά με τις κινητές και προσωπικές επικοινωνίες», και — «το σχέδιο οδηγίας της Επιτροπής για την τροποποίηση της οδηγίας 90/388/ΕΟΚ της Επιτροπής σχετικά με το πλήρες άνοιγμα των αγορών τηλεπικοινωνιών στον ανταγωνισμό»	11
96/C 129/04	Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών σχετικά με τις «Συνέπειες της μεταρρύθμισης της ΚΓΠ για τις περιφέρειες»	15

EL

Τιμή: 13 Ecu

(συνέχεια στην επόμενη σελίδα)

96/C 129/05	<p>Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για:</p> <ul style="list-style-type: none"> — «την πρόταση Κανονισμού του Συμβουλίου για την ΚΟΑ στον τομέα των οπωροκηπευτικών», και — «την πρόταση Κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για την κοινή οργάνωση αγοράς στον τομέα των μεταποιημένων προϊόντων με βάση τα οπωροκηπευτικά» 	24
96/C 129/06	<p>Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την «Ανάπτυξη των ακτοπλοϊκών μεταφορών στην Ευρώπη: προοπτικές και προκλήσεις»</p>	28
96/C 129/07	<p>Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για:</p> <ul style="list-style-type: none"> — «την ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με τη μεθοδολογία για την υλοποίηση των εφαρμογών της κοινωνίας των πληροφοριών», και — «την πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τα διευρωπαϊκά τηλεπικοινωνιακά δίκτυα» 	32
96/C 129/08	<p>Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών σχετικά με:</p> <ul style="list-style-type: none"> — «την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Πρόγραμμα SAVE II)», και — «την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με ένα πολυετές πρόγραμμα προώθησης της ενεργειακής απόδοσης στην Κοινότητα — SAVE II» 	36
96/C 129/09	<p>Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο που συνοδεύεται από πρόταση απόφασης σχετικά με τη θέσπιση πολυετούς κοινοτικού προγράμματος για την τόνωση της ανάπτυξης της ευρωπαϊκής βιομηχανίας περιεχομένου των πολυμέσων και την ενθάρρυνση της χρήσης του περιεχομένου των πολυμέσων στη νεοεμφανιζόμενη κοινωνία των πληροφοριών "INFO 2000"»</p>	39
96/C 129/10	<p>Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για:</p> <ul style="list-style-type: none"> — «την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με το δικαίωμα των υπηκόων τρίτων χωρών να ταξιδεύουν στο εσωτερικό της Κοινότητας», και — «την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την άρση των προσωπικών ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα» 	46
96/C 129/11	<p>Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για:</p> <ul style="list-style-type: none"> — «την ανακοίνωση της Επιτροπής για ένα πρόγραμμα κοινοτικής δράσης σχετικά με την παρακολούθηση της υγείας στο πλαίσιο της δράσης στον τομέα της δημόσιας υγείας», και — «την πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που εγκρίνει ένα πρόγραμμα δράσης σχετικά με την παρακολούθηση της υγείας στο πλαίσιο δράσης στον τομέα της δημόσιας υγείας» 	50

II

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Οι επιπτώσεις της κοινής αλιευτικής πολιτικής στις περιφέρειες»

(96/C 129/01)

Στις 19 Ιουλίου 1995, και σύμφωνα με την πρώτη παράγραφο του σημείου 10 του Εσωτερικού Κανονισμού και του άρθρου 198 γ της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Επιτροπή των Περιφερειών αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας για το ανωτέρω θέμα.

Η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΤΠ ανατέθηκε στην επιτροπή 2 «Χωροταξία της Υπαίθρου, Γεωργία, Θήρα, Αλιεία, Δάση, Θάλασσα και Ορεινές Περιοχές». Εισηγητής ορίσθηκε ο κ. Simon Day.

Κατά την 11η σύνοδο ολομέλειας της 17ης και 18ης Ιανουαρίου 1996 (συνεδρίαση της 18ης Ιανουαρίου), η Επιτροπή των Περιφερειών υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή*Κρίση στον κοινοτικό τομέα της αλιείας*

1.1. Σύμφωνα με ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ο κοινοτικός τομέας της αλιείας διέρχεται κρίση⁽¹⁾. Οι αιτίες της κρίσης αυτής θεωρούνται πολλές όπως, μεταξύ άλλων, η δυσμενής εξέλιξη του γενικού οικονομικού κλίματος. Ωστόσο, η κατάσταση αυτή οφείλεται στα σοβαρά και ιδιάζοντα εσωτερικά προβλήματα του τομέα της αλιείας όπως π.χ. στην πλεονάζουσα αλιευτική ικανότητα, την υπερβολική αλιεία, τις λειτουργικές ζημιές και τις ακατάλληλες διαρθρώσεις και μεθόδους εμπορίας των προϊόντων.

1.2. Κατά τη γνώμη της Επιτροπής, η κρίση οφείλεται κατά κύριο λόγο σε διάφορους λόγους και θα ξεπερασθεί μόνο με μια δέσμη συντονισμένων μέτρων για την ανάληψη δράσεων σε κοινοτικό επίπεδο και σε επίπεδο εθνικών κυβερνήσεων και του τομέα της αλιείας.

1.3. Σε επίπεδο Κοινότητας, τα προς εφαρμογή μέτρα πρέπει να έχουν ως επίκεντρο τη διατήρηση και τον έλεγχο των πόρων, τις αγορές και τις διαρθρώσεις.

1.4. Όσον αφορά τα διαρθρωτικά μέτρα, είναι διαθέσιμοι κοινοτικοί χρηματοδοτικοί πόροι για την προσαρμογή των διαρθρώσεων της αλιείας [στόχος 5 (α)] στα πλαίσια του Χρηματοδοτικού Οργάνου για τον Προσανατολισμό της Αλιείας (FIFG), ο δε τομέας της αλιείας είναι επίσης δυνατό να λάβει ενίσχυση στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ERDF) και του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ESF) στις περιφέρειες που καλύπτονται από τους στόχους 1, 2 και 5 β), για την εφαρμογή μέτρων που συμβάλλουν στην οικονομική διαφοροποίηση⁽²⁾. Επίσης, στα πλαίσια της κοινοτικής πρωτοβουλίας Pesca είναι τώρα διαθέσιμη συγκεκριμένη ενίσχυση για την υποστήριξη του τομέα, ώστε να προσαρμοσθεί επιτυχώς στις μεταβολές και να διαφοροποιηθεί με την ανάπτυξη δραστηριοτήτων για τη δημιουργία θέσεων εργασίας⁽³⁾. Τέλος, η Επιτροπή πρότείνει μια επέκταση των κοινωνικοοικονομικών συνοδευτικών μέτρων, όπως π.χ. τη χρηματοδότηση εθνικών συστημάτων πρόωρης συνταξιοδότησης των αλιέων, την κατά περίπτωση χορήγηση αντισταθμιστικών πληρωμών στους αλιείς και τη χορήγηση ενίσχυσης για τη δημιουργία ταμείων ανεργίας λόγω αντίξοων καιρικών

(¹) Η κρίση στον κοινοτικό τομέα της αλιείας (COM(94) 335 τελικό, 19. 7. 1994).

(²) Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Διαρθρωτικά Ταμεία της Κοινότητας 1994-1999, ΟΟΡΕC, 1993.

(³) Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Οδηγός για τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες 1994-1999, ΟΟΡΕC, 1994.

συνθηκών και για την οικονομική αποζημίωση λόγω έντονων διακυμάνσεων της αγοραίας τιμής των προϊόντων⁽¹⁾.

1.5. Στο πλαίσιο αυτό τονίσθηκε ότι η πλεονάζουσα αλιευτική ικανότητα του στόλου δεν συμβιβάζεται με τη μείωση των πόρων, πράγμα που απαιτεί τη διαφοροποίηση του αλιευτικού τομέα και την απασχόληση των αλιέων σε άλλες θέσεις, όπως τονίζεται στη γνωμοδότηση αυτή. Επίσης, στο πλαίσιο αυτό είναι σκόπιμο και έχει ζητηθεί να καταρτισθεί γνωμοδότηση για τα προτεινόμενα κοινωνικοοικονομικά μέτρα που θα συνοδεύσουν τα διαρθρωτικά μέτρα στον τομέα της αλιείας⁽¹⁾.

2. Γενικές παρατηρήσεις

Η Κοινή Αλιευτική Πολιτική

2.1. Δεδομένου ότι οι ιχθύες δεν σέβονται πάντα τα συγκεκριμένα σύνορα, ιδίως εκείνα που έχουν δημιουργηθεί από δυνάμεις διαφορετικές από εκείνες της φύσεως, έχει υποστηριχθεί ότι η κοινή αλιευτική πολιτική εξασφαλίζει μια λύση στο σοβαρό διεθνές πρόβλημα της εκμετάλλευσης και της κατανομής των διεθνών πόρων. Στην ουσία, η αποτελεσματική και αποδοτική διαχείριση της παραγωγής και της διανομής ιχθύων από την πρωτογενή παραγωγή έως την κατανάλωση απαιτεί τη συμφωνία μεταξύ των «ιδιοκτητών» των πόρων, αλλά τα νομικά δικαιώματα στον τομέα της αλιείας είναι πιο δύσκολο να συμφωνηθούν στο στάδιο της πρωτογενούς παραγωγής.

2.2. Ενώ η συμφωνία επιτυγχάνεται με την υιοθέτηση μέτρων διαχείρισης σε κοινοτικό επίπεδο, η εφαρμογή τους αποτελεί ευθύνη των ιδίων των κρατών μελών.

2.3. Η διάρθρωση αυτή της διαχείρισης είναι πιθανό να οδηγήσει σε διαφορές όσον αφορά τις διαχειριστικές πρακτικές στα ύδατα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η δε σχέση μεταξύ των «ιδιοκτητών» των πόρων και των «χρηστών», ιδίως των αλιέων, ενδέχεται να είναι αυθαίρετη ιδίως όσον αφορά τη χάραξη και την εφαρμογή της πολιτικής.

Περιφέρειες που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την αλιεία

2.4. Η αυθαίρετη σχέση μεταξύ των «ιδιοκτητών» των πόρων και των «χρηστών» είναι συχνά εμφανής στις περιοχές που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την αλιεία. Ο ορισμός της έννοιας «ζώνη εξαρτώμενη από την αλιεία» φαίνεται να δείχνει ότι η σχέση μεταξύ του αλιευτικού τομέα και της τοπικής/παράκτιας ή περιφερειακής οικονομίας είναι συγκεκριμένη, δηλαδή «... ένας χώρος απασχόλησης (ή μια ομάδα κοινοτήτων) όπου η συμβολή του αλιευτικού τομέα στη δραστηριότητα της εν λόγω ζώνης (συμβολή που υπολογίζεται

με όρους απασχόλησης ή με όρους προστιθέμενης αξίας) είναι τέτοιου βαθμού ώστε οι δυσχέρειες του αλιευτικού τομέα να έχουν προκαλέσει ή να είναι σε θέση να προκαλέσουν μειώσεις της δραστηριότητας και απώλειες θέσεων εργασίας που υποβαθμίζουν σοβαρά τον κοινωνικοοικονομικό ιστό...»⁽²⁾). Ωστόσο, δίδεται έμφαση στις δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στην ξηρά. Συχνά, οι σχέσεις μεταξύ του τομέα και της βασικής πρώτης ύλης του, που προέρχεται από θαλάσσιες δραστηριότητες, είναι συχνά λιγότερο σαφείς και για το λόγο αυτό ο παρών ορισμός και τα κριτήρια εξάρτησης ενδέχεται να είναι ακατάλληλα εάν δεν προσδιοριστούν σαφέστερα⁽³⁾.

Κρίνεται απαραίτητο να γίνει ένας αντικειμενικός και συστηματικός χαρακτηρισμός των ζωνών που εξαρτώνται από την αλιεία, ο οποίος θα υπερβαίνει το περιφερειακό επίπεδο και θα φθάνει ως το τοπικό. Ο χαρακτηρισμός αυτός θα πρέπει να γίνει με αναφορά σε συγκεκριμένους πόρους ή στόλους, ώστε να μπορέσουν να προσδιορισθούν οι ζώνες που θιγόνται έντονα από συγκεκριμένα μέτρα της κοινής αλιευτικής πολιτικής και να δοθεί η δυνατότητα να περιορισθούν ή να αποφευχθούν εντελώς οι αρνητικές κοινωνικές επιπτώσεις αυτών των μέτρων σε συγκεκριμένες ζώνες, που πραγματικά έχουν ελάχιστες κοινωνικοοικονομικές δυνατότητες εναλλακτικές της αλιείας.

2.5. Η εν λόγω έλλειψη γνώσεων για την ακριβή σχέση των ζωνών που εξαρτώνται από την αλιεία με τους συγκεκριμένους βασικούς αλιευτικούς πόρους ενδέχεται να προξενήσει σοβαρά προβλήματα.

2.6. Η επιδίωξη του στόχου της αλιευτικής πολιτικής που είναι η διατήρηση της απασχόλησης και των εισοδημάτων (κοινωνικοοικονομικός στόχος) ενδέχεται να δυσκολευθεί λόγω της έλλειψης γνώσεων και της μη συμμετοχής των χρηστών στον έλεγχο των βασικών αυτών πόρων που είναι σημαντικοί για τις συγκεκριμένες ζώνες οι οποίες εξαρτώνται από την αλιεία.

2.7. Εάν δεν αξιοποιηθεί η δυνατότητα διαχείρισης των πόρων προς όφελος συγκεκριμένων περιφερειών, η συνεχιζόμενη «εξάρτηση σε μεγάλο βαθμό» από την αλιεία ενδέχεται να αντιπροσωπεύει τη μοναδική επιλογή μακροπρόθεσμα στον τομέα της απασχόλησης. Εάν δεν λαμβάνονται σαφώς υπόψη οι φυσικοί πόροι και οι δυνατότητες που αυτοί παρέχουν για τη δημιουργία πλούτου, η εξάρτηση είναι πιθανό να αυξηθεί με την απρογραμμάτιστη σπατάλη του πλούτου και τις ανεπαρκείς επενδύσεις στην ξηρά. Η χρησιμοποίηση του πλούτου που προσφέρουν οι βασικοί πόροι για τη δημιουργία εναλλακτικής απασχόλησης θα μπορούσε ενδεχομένως να οδηγήσει στη μείωση της μακροπρόθεσμης εξάρτησης από την αλιεία και σε

⁽¹⁾ Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Κοινωνικοοικονομικά Συνοδευτικά Μέτρα που συνδέονται με τα Μέτρα Αναδιάρθρωσης του Τομέα της Αλιείας και Πρόταση Κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΚ) για τροποποίηση του Κανονισμού αριθ. 3699/93 (COM(95) 55 τελικό, 20. 3. 1995).

⁽²⁾ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανακοίνωση προς τα κράτη μέλη για τον καθορισμό των κατευθύνσεων που αφορούν τις συνολικές επιχορηγήσεις ή τα ολοκληρωμένα επιχειρησιακά προγράμματα για τα οποία τα κράτη μέλη καλούνται να υποβάλουν αιτήσεις χορηγήσεως συνδρομής στα πλαίσια της κοινοτικής πρωτοβουλίας που αφορά την αναδιάρθρωση του αλιευτικού τομέα (Pesca) (94/C180/01), Κεφάλαιο III, Δικαιούχοι.

⁽³⁾ Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, περιφερειακές, κοινωνικοοικονομικές μελέτες για τον τομέα της αλιείας, για τη διεύθυνση αλιείας, γενική διεύθυνση αλιείας, 1993.

μια αύξηση των εσόδων του τομέα της αλιείας⁽¹⁾. Επίσης, η χρησιμοποίηση μιας πιο προγραμματισμένης και συντονισμένης προσέγγισης για την αξιοποίηση των πόρων θα μπορούσε να συμβάλει στην ενσωμάτωση της αλιείας στη διαχείριση και την ανάπτυξη των παράκτιων περιοχών, καθώς επίσης και στη συνθεώρηση των περιβαλλοντικών θεμάτων κατά τη λήψη αποφάσεων στα πλαίσια της αλιευτικής πολιτικής.

Επιπτώσεις των μέτρων

2.8. Έχουν γίνει ή γίνονται διάφορες προσπάθειες για να εξετασθούν οι επιπτώσεις των μέτρων που λαμβάνονται στα πλαίσια της κοινής αλιευτικής πολιτικής⁽²⁾. Όλες οι μελέτες που έχουν περατωθεί παρουσιάζουν το πρόβλημα ότι συγκεκριμένες εξελίξεις στον τομέα αποδίδονται στην πολιτική παρά στις τάσεις της οικονομικής συγκυρίας. Για το λόγο αυτό, οι επιπτώσεις πολλών μέτρων δεν μπορούν να προσδιοριστούν σαφώς.

2.9. Ωστόσο, έχοντας υπόψη την κρίση που επικρατεί στον κοινοτικό τομέα της αλιείας, είναι πιθανό οι προβλεπόμενες επιδράσεις, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα, να είναι αρνητικές για τις «περιοχές που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την αλιεία», και οι οποίες υποφέρουν δυσανάλογα από απώλειες θέσεων απασχόλησης και μαρασμό των κοινωνικοοικονομικών διαρθρώσεων. Για το λόγο αυτό, η Επιτροπή έκρινε αναγκαίο να εφαρμοσθούν επιπρόσθετα και ευρείας κλίμακας συνοδευτικά μέτρα κοινωνικοοικονομικού χαρακτήρα σε κοινοτικό επίπεδο⁽³⁾.

Είναι απαραίτητο να τονισθεί ότι, μέχρι το 1994, με την κοινοτική πρωτοβουλία Pesca, και το 1995, με τα κοινωνικοοικονομικά συνοδευτικά μέτρα που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, δεν είχαν ληφθεί ποτέ κανενός τύπου συνοδευτικά μέτρα για την αναδιάρθρωση του τομέα της αλιείας. Αυτή η έλλειψη ολοκλήρωσης μεταξύ της διαρθρωτικής και της κοινωνικής πολιτικής συνιστά, ίσως, μία από τις αιτίες της αποτυχίας της κοινής αλιευτικής πολιτικής, όπως αναγνωρίζεται και στην έκθεση για τον έλεγχο της εφαρμογής της (11), λόγω της ισχνής πολιτικής βούλησης από πλευράς εθνικών κυβερνήσεων και της πενιχρής συμμετοχής του τομέα.

(1) Ο «τομέας της αλιείας απαρτίζεται από όσους ασχολούνται σε οικονομικές και κοινωνικές δραστηριότητες του τομέα» όπως αναφέρεται στον Κανονισμό του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 3699/93, της 21ης Δεκεμβρίου 1993 (ΕΕ αριθ. L 346 της 31. 12. 1993, σ. 1).

(2) α) Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Περιφερειακές, Κοινωνικοοικονομικές Μελέτες στον Τομέα της Αλιείας, Γενική Διεύθυνση Αλιείας, βλ. παραπάνω.

β) Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εμπειριστατομένη μελέτη για τις κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις των πολυετών προγραμμάτων προσανατολισμού για τους αλιευτικούς στόλους, που πρόκειται να δημοσιευθεί σύντομα (όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής για τα κοινωνικοοικονομικά συνοδευτικά μέτρα αναδιάρθρωσης του τομέα της αλιείας, COM(95) 55 τελικό, 20. 3. 1995, σ. 2).

(3) Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Πρόταση Κανονισμού για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 3699/93 περί καθορισμού των κριτηρίων και των όρων των κοινοτικών παρεμβάσεων διαρθρωτικού χαρακτήρα στον τομέα της αλιείας, της υδατοκαλλιέργειας και της μεταποίησης και εμπορίας των προϊόντων τους, βλ. παραπάνω.

2.10. Ενώ οι προβλεπόμενες βραχυπρόθεσμες επιδράσεις ενδέχεται να είναι αρνητικές ώστε να εξασφαλισθούν θετικά αποτελέσματα μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, έχουν αναληφθεί και ενδέχεται να αναληφθούν δράσεις (τόσο νόμιμες όσο και παράνομες) για τη μείωση του κόστους των μέτρων διαχείρισης⁽⁴⁾. Περαιτέρω αποτρεπτικές δράσεις είχαν συχνά ως αποτέλεσμα μακροπρόθεσμες στρεβλώσεις των διαρθρώσεων του τομέα, οπότε θα ήταν ίσως καλύτερο να λαμβάνουν υπόψη τους κανονισμούς παρά τις συνθήκες της αγοράς σε ορισμένα κράτη μέλη.

2.11. Έχοντας υπόψη τα προαναφερόμενα, καθώς επίσης και τις ασταθείς σχέσεις μεταξύ των περιφερειών που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την αλιεία και τους βασικούς πόρους, οι επιδράσεις των μέτρων τα οποία λαμβάνονται στα πλαίσια της κοινής αλιευτικής πολιτικής είναι πιθανό να είναι αυθαίρετες και διαφορετικές στην Κοινότητα γενικότερα και να μην είναι πάντα οι αναμενόμενες.

2.12. Συχνά, τα μέτρα που υιοθετεί η κοινοτική διοίκηση δεν είναι οριζόντιου χαρακτήρα αλλά αναφέρονται σε ειδικές αλιευτικές ζώνες ή σε τμήματα που ορίζει το Διεθνές Συμβούλιο για την εκμετάλλευση της θάλασσας (CIEM), για τούτο και είναι επίσης αναγκαία η λεπτομερής απογραφή του στόλου που αλιεύει στις εν λόγω περιοχές σύμφωνα με τον τρόπο αλιείας και την περιοχή προελεύσεως, με στόχο την αξιολόγηση των επιπτώσεων των μέτρων.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Η κοινή αλιευτική πολιτική και τα συναφή μέτρα μπορούν να χωρισθούν σε τέσσερα διαφορετικά, αλλά αλληλοσχετιζόμενα μέρη όσον αφορά τις δομές, τις αγορές, τη διατήρηση των πόρων και τις διεθνείς αλιευτικές συμφωνίες. Ωστόσο, έχοντας υπόψη το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η παρούσα γνωμοδότηση, το ενδιαφέρον θα στραφεί στα μέτρα εκείνα που αφορούν τη διατήρηση των πόρων και τις διαρθρώσεις.

3.2. Από τα τέλη του 1992, η Κοινή Αλιευτική Επιτροπή διέπεται από ένα βασικό κανονισμό⁽⁵⁾. Ο νέος αυτός κανονισμός έχει ως κύριο θέμα τη διατήρηση των πόρων, αναγνωρίζει την ανάγκη να ληφθούν υπόψη τα στοιχεία της αλιευτικής πολιτικής που αφορούν τις αγορές, τις διαρθρώσεις και τη διατήρηση των πόρων και, ειδικότερα, προσδιορίζει μια σαφή σχέση μεταξύ της προστασίας των πόρων και της αναδιάρθρωσης των αλιευτικών ικανοτήτων για την υλοποίηση των γενικών στόχων που ορίζονται ως ακολούθως:

« ... Οι γενικοί στόχοι της κοινής αλιευτικής πολιτικής όσον αφορά τις δραστηριότητες εκμετάλλευσης είναι η προστασία και η διατήρηση των διαθέσιμων και προσιτών ζώντων θαλάσσιων υδρόβιων πόρων και η καθιέρωση της ορθολογικής και υπεύθυνης εκμετάλλευσής τους, σε διαρκή

(4) Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Έκθεση για τον έλεγχο της εφαρμογής της κοινής αλιευτικής πολιτικής, SEC(92)394 τελικό, 6 Μαρτίου 1992.

(5) Κανονισμός του Συμβουλίου (ΕΟΚ) αριθ. 3760/92, της 20ής Δεκεμβρίου 1992, για τη θέσπιση κοινοτικού συστήματος για την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια (ΕΕ αριθ. L 389 της 31. 12. 1992).

βάση, υπό οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες κατάλληλες για τον τομέα, λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις της στο θαλάσσιο οικοσύστημα και ιδίως τις ανάγκες τόσο των παραγωγών όσο και των καταναλωτών...»⁽¹⁾).

Μέτρα διατήρησης

3.3. Τα διάφορα μέτρα διατήρησης αφορούν κυρίως τους κανόνες που διέπουν την πρόσβαση στα ύδατα και τους πόρους, καθώς επίσης και την ανάληψη, διαχείριση και έλεγχο δραστηριοτήτων εκμετάλλευσης προκειμένου να ... «εξασφαλισθεί η ορθολογική και υπεύθυνη εκμετάλλευση των πόρων σε σταθερή βάση ...»⁽²⁾. Τα μέτρα αυτά θεσπίζονται λαμβάνοντας υπόψη τις διαθέσιμες βιολογικές, κοινωνικοοικονομικές και τεχνικές αναλύσεις και, ειδικότερα, τις εκθέσεις της Επιστημονικής, Τεχνικής και Οικονομικής Επιτροπής Αλιείας (STECF).

Κανόνες πρόσβασης στα ύδατα

3.4. Εντός των ορίων αλιείας των κρατών μελών που εκτείνονται σε 200 μίλια, η πρόσβαση στα ύδατα εξακολουθεί να είναι περιορισμένη ακόμη και για τα κοντινά αλιευτικά σκάφη⁽³⁾. Σύμφωνα με το άρθρο 6 του Κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου αριθ. 3760/92 ... «από την 1η Ιανουαρίου 1993 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2002, τα κράτη μέλη επιτρέπεται να διατηρήσουν τις ρυθμίσεις που ορίζονται στο άρθρο 100 της πράξης προσχώρησης του 1972 και να επεκτείνουν στα 12 ναυτικά μίλια, για όλα τα ύδατα τα οποία υπάγονται στην κυριαρχία ή δικαιοδοσία τους, το όριο των 6 μιλίων που καθορίζεται στο προαναφερόμενο άρθρο...». Στα πλαίσια των ορίων αυτών γίνονται συγκεκριμένες ρυθμίσεις για την ανάληψη αλιευτικών δραστηριοτήτων, καθορίζοντας για κάθε κράτος μέλος τόσο τις γεωγραφικές ζώνες εντός των παράκτιων περιοχών των άλλων κρατών μελών όπου ασκούνται οι δραστηριότητες αυτές, όσο και τα σχετικά είδη ιχθύων. Επίσης, υποστηρίχθηκαν οι ρυθμίσεις που αποκαλούνται «Shetland Box».

3.5. Θα φαινόταν ότι κατά τον καθορισμό των γενικών κανόνων πρόσβασης στα ύδατα εφαρμόστηκε η «περιφερειακή» αρχή, δεδομένου ότι το άρθρο αυτό της πράξης προσχώρησης του 1972 αναφέρεται στον περιορισμό της αλιείας σε ... «σκάφη που αλιεύουν παραδοσιακά στα ύδατα αυτά και τα οποία χρησιμοποιούν λιμένες στην εν λόγω γεωγραφική παράκτια ζώνη ...». Ωστόσο, η επιδωκόμενη επίδραση των μέτρων αυτών που περιορίζουν την πρόσβαση σε ζώνες 6 και 12 μιλίων και αφορούν τη διατήρηση των αποθεμάτων και τις παράκτιες ζώνες όπου η αλιεία αποτελεί την κυριότερη, αν όχι τη μοναδική, δραστηριότητα, αμβλύνηκε στο βαθμό που τα κράτη

μέλη δεν περιορίσαν την ένταση της αλιείας στις παράκτιες ζώνες και δεν έδειξαν προτίμηση στα σκάφη που έχουν ως βάση μικρές παράκτιες κοινότητες, ούτε προοτάτευσαν τα σκάφη αυτά από αλιευτικές δραστηριότητες μεγαλύτερων και πιο νομαδικών αλιευτικών σκαφών. Η αποφασισθείσα εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας και η συμμετοχή των περιφερειών στη λήψη αποφάσεων θα τους παράσχει υψηλότερο επίπεδο διαχείρισης και συνυπευθυνότητας στην ανάπτυξη και την εφαρμογή της αλιευτικής πολιτικής.

Κανόνες για την πρόσβαση στους πόρους

3.6. Τα μέτρα για κάθε είδος ή ομάδα αλιείας πρέπει να προβλέπουν τα εξής: την οριοθέτηση ζωνών εντός των οποίων απαγορεύονται ή περιορίζονται οι αλιευτικές δραστηριότητες· τον περιορισμό των ποσοστών εκμετάλλευσης· τον καθορισμό ποσοτικών ορίων για τα αλιεύματα· τον περιορισμό του χρόνου αλιείας· τον καθορισμό του αριθμού και του είδους των αλιευτικών σκαφών που επιτρέπεται να αλιεύουν· τη θέσπιση τεχνικών μέτρων όσον αφορά τον αλιευτικό εξοπλισμό και τις μεθόδους χρησιμοποίησής του· τον καθορισμό ενός ελάχιστου μεγέθους ή βάρους για κάθε ιχθύ και τον καθορισμό κινήτρων, συμπεριλαμβανόμενων και κινήτρων οικονομικής φύσεως, για την προώθηση της πιο επιλεκτικής αλιείας.

Περιορισμοί των αλιευτικών δραστηριοτήτων

3.7. Ο Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 3760/92 αναφέρει τα μέτρα για τη διαχείριση των αλιευτικών δραστηριοτήτων μέσω της ρύθμισης των αλιευμάτων (αποβιβαζόμενες στην ξηρά ποσότητες ιχθύων) με το Σύνολο των Επιτρεπόμενων Αλιευμάτων (ΤΑC) και τις ποσοτώσεις που κατανομούνται στα κράτη μέλη σύμφωνα με την αρχή της «σχετικής σταθερότητας»⁽⁴⁾. Ωστόσο, οι δυνατότητες ρύθμισης τόσο των εισροών όσο και των εκροών προστίθενται στα διαθέσιμα εργαλεία διαχείρισης και τα μέτρα αυτά εντάσσονται σε ένα πολυετές πλαίσιο (που αφορά πολλά είδη ιχθύων), υπόκεινται δε όχι μόνο σε βιολογικές, αλλά και σε κοινωνικοοικονομικές αναλύσεις. Ο κανονισμός επιτρέπει στο Συμβούλιο να καθορίζει για κάθε είδος αλιείας διαφορετικές μορφές περιορισμού των δραστηριοτήτων εκμετάλλευσης λαμβάνοντας επίσης υπόψη τους συγκεκριμένους διαχειριστικούς στόχους. Συνεπώς, τα αλιεύματα μπορούν να καθορισθούν μέσω των συνήθων ρυθμίσεων του συνόλου των επιτρεπόμενων αλιευμάτων/ποσοτώσεων και/ή μπορούν να ορισθούν περιορισμοί των δραστηριοτήτων με τη μείωση του αριθμού των σκαφών και του αριθμού των ημερών αλιείας. Η αυξημένη σημασία που αποδίδεται στις διαχειριστικές δραστηριότητες της αλιείας αντανακλάται στο άρθρο 5

(1) Άρθρο 2 του Κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΟΚ) αριθ. 3760/92, βλ. παραπάνω.

(2) Άρθρο 4.1 του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3760/92, βλ. παραπάνω.

(3) Η αλιευτική ζώνη των 200 μιλίων δεν υιοθετήθηκε στη Μεσόγειο, και, ως εκ τούτου, το κοινοτικό σύστημα για τη διατήρηση των θαλάσσιων πόρων δεν ισχύει για την αλιεία στη Μεσόγειο.

(4) Η αρχή της «σχετικής σταθερότητας» αφορά την κατανομή στα κράτη μέλη ενός σταθερού ποσοστού του Συνόλου των Επιτρεπόμενων Αλιευμάτων για ένα δεδομένο απόθεμα στο οποίο έχουν πρόσβαση. Αυτή η «κλειδα κατανομής» εφαρμόστηκε για πρώτη φορά το 1983 προσδιορίστηκε λαμβάνοντας υπόψη ορισμένα κριτήρια, όπως μεταξύ άλλων τις ειδικές ανάγκες των περιφερειών που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την αλιεία, σύμφωνα με το ψήφισμα του Συμβουλίου της 3ης Νοεμβρίου 1976 («Προτιμήσεις της Χάγης»).

του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3760/92 που προβλέπει τη θέσπιση από το Συμβούλιο ενός κοινοτικού συστήματος αδειών αλιείας⁽¹⁾.

3.8. Ωστόσο, παρά ορισμένες τροποποιήσεις των μέτρων αυτών, οι διαρθρώσεις διαχείρισης εξακολουθούν να έχουν αυστηρά ιεραρχικό χαρακτήρα και οι αποφάσεις της Κοινότητας εφαρμόζονται από τα κράτη μέλη, οι δε επιπτώσεις των μέτρων στις περιφέρειες που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την αλιεία δεν λαμβάνονται πάντα συγκεκριμένα και επίσημα υπόψη⁽²⁾. Οι επιπτώσεις αυτές που προκύπτουν ή είναι πιθανόν να προκύψουν, καθίστανται θέματα που δεν εμπίπτουν στα πλαίσια της διαδικασίας αποκατάστασης με άλλα μέσα πολιτικής, όπως π.χ. τα προτεινόμενα κοινωνικοοικονομικά συνοδευτικά μέτρα.

Τεχνικά μέτρα διατήρησης των πόρων

3.9. Γίνεται επίσης προσπάθεια προστασίας των θαλάσσιων πόρων με τη χρησιμοποίηση ελάχιστων μεγεθών ματιών, ελάχιστων ποσοτήτων εκφόρτωσης, καθώς επίσης και με την επιβολή περιορισμών τόσο στις αλιευτικές δραστηριότητες σε ορισμένες ζώνες όσο και στο επίπεδο των δευτερευόντων αλιευμάτων.

3.10. Από οικονομική άποψη, τα τεχνικά μέτρα διατήρησης των πόρων είναι πιθανόν να οδηγήσουν σε μείωση των καθαρών οφελών που προκύπτουν από αλιευτικές δραστηριότητες με βραχυπρόθεσμες μειώσεις της αποτελεσματικότητας και των εσόδων. Έχοντας υπόψη τις δυνητικές αρνητικές επιδράσεις τους βραχυπρόθεσμα και, σε ορισμένες περιπτώσεις, τον περιπλοκό χαρακτήρα τους, τα μέτρα αυτά απεδείχθη δύσκολο να εφαρμοσθούν, όπως και πολλά από τα άλλα μέτρα της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής.

Έλεγχος και εφαρμογή

3.11. Τον Οκτώβριο του 1993 υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο ένα νέο σύστημα κοινοτικού ελέγχου⁽³⁾. Η εμπέδεια του νέου

αυτού συστήματος είναι πολύ μεγαλύτερη από ό,τι ήταν προηγουμένως και καλύπτει όλα τα στοιχεία της κοινής αλιευτικής πολιτικής και, κατά συνέπεια, δεν αφορά μόνο τη διατήρηση, αλλά και μέτρα πολιτικής όσον αφορά τις διαρθρώσεις και την εμπορία των προϊόντων που ισχύουν για ολόκληρο τον κλάδο από την πρωτογενή παραγωγή έως τον τελικό καταναλωτή. Επιτρέπει επίσης τη χρησιμοποίηση σύγχρονων τεχνολογιών στις δραστηριότητες ελέγχου και εφαρμογής. Ωστόσο, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας βάσει της οποίας η ευθύνη ανατίθεται στο καταλληλότερο επίπεδο, τα κράτη μέλη είναι εκείνα τα οποία πρέπει να λαμβάνουν μέτρα, όπως και στο παρελθόν, για την τήρηση και την παρακολούθηση των νόμων, οι δε κυρώσεις αποφασίζονται και επιβάλλονται από τα εθνικά δικαστήρια.

3.12. Η αναγκαιότητα ενός νέου κοινοτικού συστήματος ελέγχου αναλύθηκε λεπτομερώς σε έκθεση της Επιτροπής το 1992⁽⁴⁾. Η έκθεση αυτή εντοπίζει τις κυριότερες ελλείψεις κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας όσον αφορά την εποπτεία. Οι ελλείψεις αυτές είχαν σχέση με τα σύμφυτα προβλήματα των πολιτικών διαχείρισης της αλιείας γενικότερα, την έλλειψη πόρων για την εποπτεία και την ανυπαρξία αποτρεπτικών ποινών, την έλλειψη πολιτικών δεσμεύσεων, τις πρακτικές δυσκολίες που έχουν σχέση με την κοινοτική εποπτεία, έλλειψη γενικής προσέγγισης όσον αφορά την εποπτεία στα πλαίσια της κοινής αλιευτικής πολιτικής, με την έλλειψη συντονισμού μεταξύ των διάφορων εποπτικών οργάνων και την ανεπαρκή πληροφόρηση όσον αφορά την ανάγκη μέτρων διατήρησης των πόρων. Λόγω των ελλείψεων αυτών, οι επιδράσεις των μέτρων της κοινής αλιευτικής πολιτικής στις μεμονωμένες επιχειρήσεις και στις περιφέρειες που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την αλιεία δεν αναμενόταν να είναι ούτε οι προβλεπόμενες, ούτε δίκαιες όσον αφορά την κατανομή του κόστους και των οφελών του ελέγχου.

3.13. Ενώ πολλές από τις εν λόγω ελλείψεις αντιμετωπίστηκαν στη νέα νομοθεσία, το ίδιο το σύστημα και ο ρόλος των παραγόντων του συστήματος αυτού παραμένει ο ίδιος. Ειδικότερα, οι σύμφυτες δυσκολίες που αντιμετωπίζονται από όλες τις πολιτικές διαχείρισης της αλιείας, δηλαδή η έλλειψη δικαιωμάτων ιδιοκτησίας των πόρων και η συνεχής σύγκρουση μεταξύ των μεμονωμένων βραχυπρόθεσμων συμφερόντων και των συλλογικών μακροπρόθεσμων συμφερόντων, θα διευθετούνταν καλύτερα, σύμφωνα με τη νομοθεσία, με σημαντικά αυστηρότερη εφαρμογή και μεγαλύτερες κυρώσεις.

3.14. Ωστόσο, ενδέχεται να υπάρχουν άλλοι καθοριστικοί παράγοντες όσον αφορά τη συμμόρφωση ή μη προς τους κανόνες εκτός από τους παράγοντες που μπορούν να χαρακτηρισθούν ως οικονομικοί, δηλαδή τα αναμενόμενα οφέλη από την παραβίαση ενός νόμου σε σύγκριση με το αναμενόμενο κόστος (η πιθανότητα εντοπισμού και καταδίκης πολλαπλασιαζόμενη με το ύψος των κυρώσεων). Ορισμένοι παράγοντες, π.χ. η δίκαιη κατανομή των επιπτώσεων στα μεμονωμένα άτομα και τις περιφέρειες, αντιμετωπίζονται στη νέα νομοθεσία με προσπάθειες εναρμόνισης του επιπέδου των κυρώσεων που επιβάλλουν τα κράτη μέλη. Ωστόσο, το σημερινό σύστημα διαχείρισης, που κατά κύριο λόγο είναι σύστημα εντολών και

(1) Οι μεταγενέστερες προτάσεις της Επιτροπής για το θέμα αυτό υποδιαιρέθηκαν σε δύο κατηγορίες: (α) ρυθμίσεις που θεσπίζουν ορισμένους κανόνες για τις ελάχιστες πληροφορίες οι οποίες πρέπει να περιέχονται στις άδειες αλιείας που περιλαμβάνουν κατά κύριο λόγο έγγραφα με τα στοιχεία κάθε αλιευτικού σκάφους της Κοινότητας, και (β) ρυθμίσεις για τον περιορισμό των αλιευτικών δραστηριοτήτων μεμονωμένων σκαφών μέσω ειδικών αδειών αλιείας, βλ.επ. σχετικά:

α) Κανονισμό του Συμβουλίου (ΕΚ) 3690/93 της 20. 12. 1993 για τη θέσπιση ενός κοινοτικού καθεστώτος που θα καθορίζει τις ελάχιστες πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις άδειες αλιείας (ΕΕ αριθ. L 341, 31. 12. 1993).
β) Κανονισμό του Συμβουλίου (ΕΚ) 163/89 της 24. 1. 1989 σχετικά με τον πίνακα αλιευτικών σκαφών της Κοινότητας (ΕΕ αριθ. L 20 της 25. 1. 1989).
γ) Κανονισμό του Συμβουλίου (ΕΚ) 1627/94 της 27. 6. 1994 για τη θέσπιση των γενικών διατάξεων για τις ειδικές άδειες αλιείας (ΕΕ αριθ. L 171 της 6. 7. 1994).

(2) Γενικά κοινωνικοοικονομικά προβλήματα έδωσαν την αφορμή να αγνοηθούν οι επιστημονικές συμβουλές και να αυξηθεί το ΤΑC αν και όπου επρόκειτο για τις προτιμήσεις της Χάγης δεν παρεχόταν μόνο στις περιοχές βάσης.

(3) Κανονισμός του Συμβουλίου (ΕΟΚ) αριθ. 2847/93 της 12. 10. 1993 για τη θέσπιση συστήματος ελέγχου κοινής αλιευτικής πολιτικής (ΕΕ αριθ. L 261 της 20. 10. 1993), όπως προβλέπεται και απαιτείται από το άρθρο 12 του νέου βασικού κανονισμού αριθ. 3760/92.

(4) Έκθεση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τον έλεγχο της εφαρμογής της κοινής αλιευτικής πολιτικής, βλ. παραπάνω.

ελέγχου εκ των άνω προς τα κάτω, ενδέχεται να μη θεωρηθεί ως απόλυτα νόμιμο από τους μεμονωμένους αλιείς και ειδικότερα από ορισμένες περιφέρειες που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την αλιεία, δεδομένου ότι τα μέτρα αυτά ενδέχεται να αποδειχθούν βραχυπρόθεσμα ιδιαίτερα επαχθή από οικονομική άποψη. Η νομιμότητα θα μπορούσε να βελτιωθεί με την αναβάθμιση της δικαιοσύνης μέσω της πιο επίσημης συμμετοχής των περιφερειών και του αλιευτικού τομέα στην εφαρμογή της πολιτικής. Πάντως, η κοινοτική διοίκηση θα πρέπει να κινήσει τους μηχανισμούς εποπτείας και ελέγχου που απαιτούνται για τη διασφάλιση της ομοιόμορφης τήρησης της αλιευτικής νομιμότητας σε όλες τις περιφέρειες. Συνιστάται η εναρμόνιση αυτή να προσεγγίσει τα μέτρα αποτροπής και κυρώσεων που έχουν θεσπίσει τα διάφορα κράτη μέλη.

Διεθνείς αλιευτικές συμφωνίες και διεθνή ύδατα.

3.15. Η προσφάτως λήξασα Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τα αποθέματα που επικαλύπτουν περισσότερες της μιας ζώνες και τα άκρως μεταναστευτικά είδη, που σήμερα βρίσκονται στο στάδιο της κύρωσης, θέτει τις βάσεις ώστε, μέσω της περιφερειακής συνεργασίας, να επιτευχθεί ορθολογική εκμετάλλευση των πόρων των διεθνών υδάτων, πράγμα και παρουσιάζει πρωταρχικό ενδιαφέρον για την Κοινότητα, δεδομένου ότι σημαντικές αλιευτικές επιχειρήσεις εξαρτώνται από τους πόρους αυτούς. Είναι σκόπιμο η Κοινότητα να συμμετάσχει ενεργά στα όργανα ελέγχου των περιφερειακών οργανώσεων διαχείρισης των πόρων οι οποίες υφίστανται ή θα συσταθούν, εκεί όπου υπάρχουν κοινοτικά συμφέροντα, προωθώντας τις μάλιστα, εάν είναι ανάγκη, ώστε να διασφαλισθεί η ορθολογική και βιώσιμη εκμετάλλευση, και για να μην θεθούν οι οργανώσεις αυτές υπό τον έλεγχο των παρακτινών κρατών εις βάρος των κοινοτικών συμφερόντων και των παρακτινών περιοχών και κοινοτήτων που εξαρτώνται από τις δραστηριότητες αυτές.

Διαρθρωτικά μέτρα

3.16. Στόχος των εθνικών μέτρων διατήρησης είναι η προστασία των αλιευτικών αποθεμάτων με ελάχιστα μεγέθη ματιών ιχθύων, ελάχιστα μεγέθη ιχθύων και έλεγχος των αλιευτικών δραστηριοτήτων σε συγκεκριμένες ζώνες ή των επιπέδων των δευτερευόντων αλιευμάτων. Ο καθορισμός του συνόλου των επιτρεπόμενων αλιευμάτων και η κατανομή τους μεταξύ των κρατών μελών έχει επίσης ως στόχο την επιβολή περιορισμών στα αλιεύματα. Ωστόσο, ούτε οι περιορισμοί αυτοί ούτε τα τεχνικά μέτρα για τη διατήρηση των πόρων μπορούν να θέσουν υπό άμεσο έλεγχο τις αλιευτικές ικανότητες.

3.17. Συνεπώς, τα διαρθρωτικά μέτρα θεωρούνται τώρα σημαντικό και αναπόσπαστο μέρος της πολιτικής διατήρησης των πόρων, όπως αναγνωρίζεται επίσημα στον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 3760/92. Δεδομένου ότι ο αλιευτικός στόλος της Κοινότητας θεωρείται ότι έχει πλεονάζουσα αλιευτική ικανότητα, που συντελεί σε μεγάλο βαθμό στην κρίση που διέρχεται ο αλιευτικός τομέας της Κοινότητας, ο κύριος στόχος των διαρθρωτικών μέτρων έχει σχέση με τα άμεσα και τα

έμεσα αποτελέσματα της μείωσης της αλιευτικής ικανότητας⁽¹⁾.

3.18. Απαιτούνται σημαντικές μειώσεις των αλιευτικών δραστηριοτήτων μέσω της υιοθετηθείσας τρίτης γενεάς Πολυετών Προγραμμάτων Προσανατολισμού (MAGP) κατά την περίοδο 1993-1996, δηλαδή μια μείωση κατά 20 % των μεριδίων του στόλου που χρησιμοποιεί τράτες βυθού για βαθύβια είδη, μια μείωση κατά 15 % των μεριδίων εκείνων του στόλου που χρησιμοποιούν τράτες και δοκοτράτες για την αλίευση συνθικών ειδών και καμία μείωση (ή αύξηση) για τα σκάφη που αλιεύουν όλα τα άλλα αποθέματα⁽²⁾. Ενώ η τρίτη γενεά Πολυετών Προγραμμάτων Προσανατολισμού είναι πολύ πιο λεπτομερής από εκείνα που είχαν συμφωνηθεί για την περίοδο 1982-1986 και 1987-1991 με τον καθορισμό διάφορων τομεακών στόχων, δεν φαίνεται να λαμβάνει δεόντως υπόψη τις κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις σε συγκεκριμένες περιφέρειες που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την αλιεία. Όπως προαναφέρθηκε, υπάρχει ένας βαθμός αυθαιρεσίας κατά την εφαρμογή των μέτρων σε εθνικό επίπεδο και, στην περίπτωση των πολυετών προγραμμάτων προσανατολισμού, τα κράτη μέλη ενδέχεται να μην λαμβάνουν πλήρως υπόψη την ιδιαίτερη σημασία της αλιείας για τις κατά τόπους περιφέρειες στην προσπάθεια επίτευξης των συμφωνηθέντων στόχων.

3.19. Οι μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις που θα έχουν οι μειώσεις των αλιευτικών δραστηριοτήτων μέσω του περιορισμού της αλιευτικής ικανότητας (και μέσω μιας μείωσης των ποσοστών δραστηριότητας, δεδομένου ότι μέχρι το 45 % του στόχου της μείωσης του στόλου μπορεί να επιτευχθεί με τη μορφή μειωμένων δραστηριοτήτων), αναμένεται να είναι θετικές. Ωστόσο, βραχυπρόθεσμα αναμένονται να προκύψουν αρνητικές επιπτώσεις με την απώλεια θέσεων απασχόλησης και υποβάθμισης των κοινωνικοοικονομικών διαρθρώσεων, ενώ οι επιδράσεις αυτές της πολιτικής καθώς επίσης και η πιθανότητα να απορροφηθεί η πλεονάζουσα αλιευτική ικανότητα χωρίς επιπρόσθετα συνοδευτικά μέτρα, φαίνεται να δικαιολογούν την εφαρμογή των μέτρων αυτών.

3.20. Στα ήδη υφιστάμενα συνοδευτικά μέτρα συγκαταλέγονται ενισχύσεις στις αλιευτικές επιχειρήσεις για την παύση της λειτουργίας των πλοίων τους ή τη μεταβίβασή τους σε τρίτες χώρες⁽³⁾. Επιπλέον, τα μέτρα για τις περιοχές των διάφορων Στόχων⁽⁴⁾ καλύπτουν τις περιφέρειες που εξαρτώνται από την αλιεία, ενώ διοργανώθηκαν προσκλήσεις για την υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης στα πλαίσια της κοινοτικής πρωτοβουλίας Pesca οι οποίες εγκρίθηκαν στη συνέχεια⁽⁵⁾.

(1) Η κρίση στον αλιευτικό τομέα της Κοινότητας, βλ. παραπάνω.

(2) Αποφάσεις της Επιτροπής, της 21ης Δεκεμβρίου 1992, για τα Πολυετή Προγράμματα Προσανατολισμού του αλιευτικού στόλου των κρατών μελών για την περίοδο 1993-1996.

(3) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 3699/93, άρθρα 8 και 9.

(4) Κανονισμός Πλαίσιο για τα Διαρθρωτικά Ταμεία, άρθρα 9 και 11 α).

(5) Ανακοίνωση της Επιτροπής προς τα κράτη μέλη για τον καθορισμό των κατευθύνσεων που αφορούν τις συνολικές επιχορηγήσεις ή τα ολοκληρωμένα επιχειρησιακά προγράμματα για τα οποία τα κράτη μέλη καλούνται να υποβάλουν αιτήσεις χορηγήσεως συνδρομής στα πλαίσια της κοινοτικής πρωτοβουλίας που αφορά την αναδιάρθρωση του αλιευτικού τομέα (Pesca) (ΕΕ αριθ. C 180 της 1. 7. 1994, σ. 1).

3.21. Τα κενά που εντοπίστηκαν στις κοινοτικές ρυθμίσεις αποτελούν την αιτία για την οποία η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 3699/93 με τη θέσπιση μέτρων κοινωνικοοικονομικού χαρακτήρα⁽¹⁾. Προτείνεται να χορηγείται χρηματοδοτική ενίσχυση από το Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας (FIFG) για τα ακόλουθα μέτρα: α) μερική χρηματοδότηση εθνικών συστημάτων πρόωσης συνταξιοδότησης αλιέων υπό ορισμένες προϋποθέσεις, β) χορήγηση μεμονωμένων αντισταθμιστικών πληρωμών σε αλιείς και γ) ενίσχυση για την ίδρυση (όχι λειτουργία) ταμείων ανεργίας λόγω αντίξων καιρικών συνθηκών και μηχανισμών για την οικονομική αποζημίωση των αλιέων όταν η αγοραία αξία των προϊόντων που αποβιβάζονται στη ξηρά κυμαίνεται έντονα. Τα προτεινόμενα αυτά νέα μέτρα έχουν προαιρετικό χαρακτήρα και εναπόκεινται στη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών, εφαρμόζονται δε αποκλειστικά στο πλαίσιο μέτρων για την οριστική παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων των σκαφών κατά την έννοια του άρθρου 8(2) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 3699/93 ή στο πλαίσιο της δημιουργίας κοινών επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 9(3) του κανονισμού αυτού.

3.22. Μετά την αρχική πρόταση της Επιτροπής, εκδόθηκαν ή εκδίδονται γνωμοδοτήσεις από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, όπως προβλέπει η Συνθήκη⁽²⁾. Επίσης, το Συμβούλιο ενέκρινε μια κοινή θέση στα πλαίσια της οποίας τα περισσότερα κράτη μέλη δήλωσαν ότι συμφωνούσαν να επιτευχθεί συμβιβασμός μιας Προεδρίας όσον αφορά τη χρησιμοποίηση των κεφαλαίων του Χρηματοδοτικού Οργάνου Προσανατολισμού της Αλιείας (FIFG) για την υποστήριξη εθνικών συστημάτων πρόωσης συνταξιοδότησης αλιέων και για αντισταθμιστικές πληρωμές στα πληρώματα πλοίων που έχουν θεθεί εκτός λειτουργίας, αλλά αποκλείστηκαν οι αρχικές προτάσεις όσον αφορά τις πληρωμές σε περίπτωση αντίξων καιρικών συνθηκών και την επιπρόσθετη ενίσχυση για διακυμάνσεις των αγοραίων τιμών⁽³⁾. Πράγματι, εκφράστηκε η άποψη ότι τα μέτρα αυτά θα μπορούσαν να καλυφθούν από εθνικές κοινωνικές πολιτικές και δεν εδικαιολογείτο η χρήση κεφαλαίων του FIFG.

3.23. Η γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής επικεντρώνεται στη συγκεκριμένη πρόταση και, μολονότι την υποστηρίζει, τάσσεται υπέρ της διεύρυνσης της εμβέλειας των μέτρων ενίσχυσης. Ωστόσο, η παρούσα γνωμοδότηση έχει το πλεονέκτημα ότι εξετάζει τις επιπτώσεις των μέτρων της κοινής αλιευτικής πολιτικής υπό ευρύτερο πνεύμα. Συνεπώς, η συγκεκριμένη πρόταση για μέτρα κοινωνικοοικονομικής φύσεως μπορεί να θεωρηθεί στο ευρύτερο αυτό πλαίσιο και με παρατηρήσεις ουσιαστικότερης ενδεχομένως φύσεως.

3.24. Πράγματι, οι προτάσεις αυτές για συνοδευτικά μέτρα δείχνουν ότι οι κοινωνικοοικονομικές πτυχές θεωρούνται μάλλον ως εξωτερικός παράγοντας των αποφάσεων πολιτικής παρά ως βασικό στοιχείο των στόχων της πολιτικής αυτής. Επιπλέον, οι περιφερειακές εκτιμήσεις δεν φαίνεται να λαμβάνονται επίσημα υπόψη σε ορισμένα από τα σημαντικά διαρθρωτικά μέτρα, ιδίως εκείνα που έχουν σχέση με την πραγματοποίηση των επιδιωκόμενων μειώσεων των αλιευτικών δραστηριοτήτων στα πλαίσια των MAGP. Εάν η διαρθρωτική ανισότητα μεταξύ των αλιευτικών δραστηριοτήτων και των πόρων αποτελεί τον κυριότερο λόγο της κρίσεως και εάν οι μειώσεις της αλιευτικής ικανότητας εξακολουθούν να έχουν μεγάλη σημασία, τότε τα συμφέροντα των περιφερειών που εξαιρούνται σε μεγάλο βαθμό από την αλιεία πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την κατάρτιση των MAGP. Η υφιστάμενη πολιτική φαίνεται αυθαίρετη και για το λόγο ενδέχεται να προκαλέσει εξωτερικές δαπάνες που απαιτούν επιπρόσθετα κοινωνικοοικονομικά συνοδευτικά μέτρα.

3.25. Είναι ανάγκη τα αντισταθμιστικά συνοδευτικά μέτρα που θεσπίστηκαν με την αναθεώρηση του Κανονισμού (ΕΚ) 3699/93 και την πρωτοβουλία PESCA να διαδραματίσουν πρωταρχικό ρόλο και να δοθούν σε αυτά μεγαλύτερα κονδύλια και ισχύς κατά την περίοδο εφαρμογής του ανωτέρω Κανονισμού, ώστε να λειτουργήσουν ως πραγματικός διορθωτικός παράγοντας των ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών που προκάλεσε η αναδιάρθρωση του τομέα.

4. Συμπεράσματα

4.1. Είναι απλή αλλά σημαντική η παρατήρηση ότι οι βασικοί θαλάσσιοι πόροι των βιομηχανιών προϊόντων αλιείας βρίσκονται συχνά σε ορισμένη απόσταση από τις περιοχές που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις βιομηχανίες αυτές από άποψης εισοδήματος και απασχόλησης. Επίσης, οι πολύτιμοι αυτοί βασικοί πόροι αποτελούν συχνά το αντικείμενο εκμετάλλευσης εκ μέρους αλιευτικών επιχειρήσεων και περιοχών που ενεργούν ως «χρήστες» και όχι ως «διοκτίητες» των πόρων.

4.2. Η εύθραυστη και χαλαρή φύση του δεσμού αυτού μεταξύ μιας περιφερειακής αλιευτικής βιομηχανίας και της βάσης των πόρων της δεν είναι χαρακτηριστική και αντανάκλαται στις σαφώς καλύτερες γνώσεις και τεκμηρίωση για τις δραστηριότητες στην ξηρά σε σύγκριση με τις δραστηριότητες στη θάλασσα. Το φαινόμενο αυτό εντείνεται με το να θεωρείται ότι τα προβλήματα που προκύπτουν μπορούν να λυθούν ανεξάρτητα από τις πρωταρχικές αποφάσεις πολιτικής.

4.3. Η προσέγγιση για τη διατήρηση των πόρων στα πλαίσια της αλιευτικής πολιτικής που δίδει έμφαση στην καλή κατάσταση των αλιευτικών αποθεμάτων και την εξάρτηση του αλιευτικού τομέα από την κατάσταση των αποθεμάτων αυτών, αντικατοπτρίζεται σαφώς στην κοινή αλιευτική πολιτική. Επιπλέον, η επιδίωξη οικονομικής αποτελεσματικότητας και αυξημένου πλούτου με τη μείωση του αριθμού των αλιέων υποστηρίζεται από τα βασικά διαρθρωτικά στοιχεία της πολιτικής αυτής, ιδίως τώρα που οι δύο πτυχές της εν λόγω πολιτικής θεωρούνται ως συμπληρωματικές, δηλαδή με τη συμπλήρωση της αλιευτικής ικανότητας (και δραστηριότητας) του στόλου είναι δυνατό να επιτευχθούν τόσο οι στόχοι διατήρησης των πόρων όσο και οι οικονομικοί στόχοι. Ωστόσο, η κοινωνικοοικονομική

(1) Τα κενά αυτά εντοπίστηκαν από ορισμένα κράτη μέλη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τον αλιευτικό τομέα (μέσω των επίσημων οργάνων επικοινωνίας τους με την Επιτροπή).

(2) Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση Κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για την τροποποίηση του Κανονισμού της ΕΚ αριθ. 3699/93 περί καθορισμού των κριτηρίων και όρων των κοινοτικών παρεμβάσεων διαρθρωτικού χαρακτήρα στον τομέα της αλιείας, της υδατοκαλλιέργειας και της μεταποίησης και εμπορίας των προϊόντων τους» (έγγρ. CES 591/95, 31 Μαΐου και 1η Ιουνίου 1995).

(3) Συμβούλιο Αλιείας, 1η Ιουνίου 1995.

κοινωνική άποψη σύμφωνα με την οποία οι αλιείς και τα άλλα μέρη του αλιευτικού τομέα αποτελούν μέλη παράκτιων δήμων και κοινοτήτων που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την αλιεία και όχι απλά συστατικά μέρη του στόλου ή του αλιευτικού τομέα, υπάρχει τάση να αντιμετωπίζεται στα μέτρα πολιτικής ως δευτερευόντων παρά ως πρωτεύοντων παράγοντας, π.χ. η επιδίωξη των στόχων διατήρησης και ορθολογικοποίησης των πόρων έχουν αρνητικές επιδράσεις που απαιτούν ένα είδος ενίσχυσης με τη μορφή μέτρων στήριξης. Τα μέτρα στήριξης θα πρέπει να είναι ικανοποιητικά, ώστε να μην υπάρξουν αντιδράσεις από πλευράς των εμπλεκόμενων φορέων και ώστε να υπάρξει μεγαλύτερη συνυπευθυνότητα των εθνικών και περιφερειακών αρχών. Θα πρέπει να περιλαμβάνουν διάφορες πτυχές, όπως η κατάρτιση και ο επαναπροσανατολισμός των αλιέων, η παροχή κινήτρων στις επιχειρήσεις που επαναπροσλαμβάνουν πλεονασματικούς εργαζόμενους του αλιευτικού τομέα, καθώς και η αυτοαπασχόληση, και δεν πρέπει να αποκλείουν την προσαρμοσμένη εφαρμογή της αναδιάρθρωσης του αλιευτικού τομέα ώστε να υπάρχει το ελάχιστο δυνατό κοινωνικό κόστος στις περιοχές εκείνες που εξαρτώνται από την αλιεία και όπου δεν υπάρχουν άλλες δραστηριότητες πλην της αλιευτικής, αφού πρώτα αυτές χαρακτηρισθούν και ορισθούν με ακρίβεια. Επίσης, τα μέτρα αυτά θα πρέπει να είναι επαρκούς εμβέλειας, ώστε να είναι δυνατός ο ενδεδειγμένος και δυναμικός χρονικά προγραμματισμός.

4.4. Είναι απαραίτητο να προβλέψει η Κοινότητα την ανάγκη να εντατικοποιηθούν οι απαραίτητοι μηχανισμοί, για να αυξηθούν οι δυνατότητες πρόσβασης του κοινοτικού στόλου σε εξωτερικούς αλιευτικούς πόρους, τόσο στα ύδατα τρίτων χωρών όσο και στα διεθνή ύδατα, λαμβάνοντας υπόψη, αφενός, την ανάγκη να μην αυξηθεί η ανεπάρχεια αλιευτικών προϊόντων της Κοινότητας και, αφετέρου, την πολιτική της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής για εκείνες τις παράκτιες ζώνες και τις αλιευτικές κοινότητες που θα θιγούν από την απώλεια δυνατοτήτων πρόσβασης εξαιτίας των μεταβολών Διεθνούς Ναυτικού Δικαίου και των εμπορικών πλεονεκτημάτων που θα παρέχονται σε σχέση με άλλα, μη αλιευτικά συμφέροντα.

4.5. Ο διαχωρισμός των βιολογικών/διαρθρωτικών και κοινωνικοοικονομικών πτυχών της διαχείρισης έχει ως αποτέλεσμα ένα κεντροποιημένο σύστημα που ενδεχομένως να μην λαμβάνει υπόψη τις περιφερειακές ανάγκες τόσο όσο τα συστήματα στα οποία συμμετέχουν οι «χρήστες» κατά την εφαρμογή των αποφάσεων πολιτικής χωρίς να είναι απλώς δέκτες των αποφάσεων αυτών. Η περαιτέρω συμμόρφωση με τους κανονισμούς ενδέχεται να επηρεασθεί αρνητικά όταν η συμμετοχή των χρηστών στη διαχείριση είναι σχετικά ασήμαντη.

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στις διαφορές που υπάρχουν μεταξύ των διαφόρων παράκτιων περιοχών και των οικοσυστημάτων τους. Η σε μόνιμη βάση χρησιμοποίηση των αλιευτικών πόρων προϋποθέτει κυρίως με την επέκταση του

ελέγχου και στον τεχνολογικό αλιευτικό εξοπλισμό: πρέπει να καταργηθούν οι μη επιλεκτικές γενικές μέθοδοι αλιείας και να προωθηθούν οι μέθοδοι ακρίβειας ώστε να καθίσταται δυνατή η λήψη ορισμένου είδους και μέγεθους ιχθύων. Η αρχή αυτή θα πρέπει να ενταχθεί στην κοινή αλιευτική πολιτική.

4.6. Συνεπώς, οι επιπτώσεις των μέτρων της κοινής αλιευτικής πολιτικής στις περιφέρειες που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την αλιεία ενδέχεται να είναι διαφορετικές και αυθαίρετες σε ολόκληρη την Κοινότητα, οι δε πραγματικές επιδράσεις τελείως διαφορετικές από τις αναμενόμενες. Ενώ μέτρα υποστήριξης, όπως αυτά που προτείνει η Επιτροπή⁽¹⁾, ενδέχεται να βελτιώσουν βραχυπρόθεσμα την κατάσταση, φαίνεται ότι απαιτείται μια ριζικότερη τροποποίηση της προσέγγισης για την αντιμετώπιση των μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων προβλημάτων των περιφερειών που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την αλιεία. Πιθανολογείται ότι η προσέγγιση αυτή χρειάζεται να λάβει περισσότερο υπόψη και να ενσωματώσει καλύτερα τη διαχείριση των βασικών κεφαλαιακών πόρων στις αποφάσεις πολιτικής που αφορούν τις εξαρτώμενες ζώνες και να προβλέπει τη συμμετοχή των «χρηστών» στη λήψη και την εφαρμογή των αποφάσεων αυτών. Κατά συνέπεια, η (σταθερά) καλή κατάσταση των αλιευτικών αποθεμάτων μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την προγραμματιζόμενη οικονομική ανάπτυξη (και διαφοροποίηση) των περιφερειών και των παράκτιων περιοχών που εξαρτώνται από την αλιεία, λαμβάνοντας καλύτερα υπόψη άλλους χρήστες των παράκτιων πόρων εκτός των αλιέων, καθώς επίσης και περιβαλλοντικές εκτιμήσεις. Επιπλέον, πρέπει να αναμένεται ότι η συμμόρφωση με τους κανονισμούς θα αυξηθεί με την ευρύτερη συμμετοχή των «χρηστών» στη διαδικασία περιφερειακής διαχείρισης, ιδίως καθώς η αντίληψη για τους βασικούς πόρους αλλάζει και από καταναλωτικό αγαθό θεωρούνται ως κεφαλαιουχικό στοιχείο ενεργητικού. Με λίγα λόγια, οποιαδήποτε μετάθεση της εφαρμογής της αλιευτικής πολιτικής σε περιφερειακό επίπεδο μπορεί να αποτελέσει μια πιο αποδοτική και αποτελεσματική ερμηνεία «της αρχής της επικουρικότητας» βάσει της οποίας οι ευθύνες κατανέμονται στο πιο κατάλληλο επίπεδο και οδηγούν στην καλύτερη εκπλήρωση των γενικών στόχων της κοινής αλιευτικής πολιτικής, δηλαδή ... «την προστασία και τη διατήρηση των διαθέσιμων και προσιτών ζώντων θαλάσσιων υδρόβιων πόρων και την καθιέρωση της ορθολογικής και υπεύθυνης εκμετάλλευσής τους σε διαρκή βάση, υπό οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες κατάλληλες, λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις της στο θαλάσσιο οικοσύστημα και ιδίως τις ανάγκες τόσο των παραγωγών όσο και των καταναλωτών»⁽²⁾.

(1) Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Κοινωνικοοικονομικά Συνοδευτικά Μέτρα που συνδέονται με τα μέτρα αναδιάρθρωσης του τομέα της αλιείας και πρόταση Κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΚ) για τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 3699/93, βλ. παραπάνω.

(2) Άρθρο 2 του Κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΟΚ) αριθ. 3760/92, βλ. παραπάνω.

Βρυξέλλες, 18 Ιανουαρίου 1996.

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Jacques BLANC

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών σχετικά με την «Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την πρόσβαση στην αγορά παροχής υπηρεσιών εδάφους στους κοινοτικούς αερολιμένες»⁽¹⁾

(96/C 129/02)

Στις 15 Νοεμβρίου 1995 το Προεδρείο της ΕΤΠ ανέθεσε στην επιτροπή 3 «Μεταφορές και Δίκτυα Επικοινωνιών» την επεξεργασία γνωμοδότησης πρωτοβουλίας για την ανωτέρω πρόταση.

Η επιτροπή 3 υιοθέτησε τη γνωμοδότησή της στις 14 Δεκεμβρίου 1995 με εισηγητή τον κ. Kurth.

Κατά την 11η σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 17ης Ιανουαρίου 1996), η Επιτροπή των Περιφερειών υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση.

ΑΠΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ

- Προκειμένου να πραγματοποιηθεί η Εσωτερική Αγορά σύμφωνα με το άρθρο 7α της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Κοινότητα ανέπτυξε σταδιακά κοινή πολιτική στον τομέα των αεροπορικών μεταφορών.
- Σύμφωνα με το άρθρο 59 της Συνθήκης, οι περιορισμοί της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών στο εσωτερικό της Κοινότητας καταργούνται· επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 61, παράγραφος 1 της Συνθήκης, η άρση των περιορισμών αυτών θα πραγματοποιηθεί στα πλαίσια της κοινής πολιτικής μεταφορών.
- Παράλληλα με τη θέσπιση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΟΚ) αριθ. 2407/92, αριθ. 2408/92 και αριθ. 2409/92, η Επιτροπή, στην Ανακοίνωση που εξέδωσε την 1η Ιουνίου 1994, με τίτλο «Η ευρωπαϊκή πολιτική αεροπορία προς καλύτερους ορίζοντες», δήλωσε ότι επιθυμεί να λάβει πρωτοβουλία με σκοπό να επιτευχθεί η πρόσβαση στην αγορά παροχής υπηρεσιών εδάφους στους αερολιμένες της Κοινότητας.
- Στις 13 Δεκεμβρίου 1994 η Επιτροπή υπέβαλε στο Συμβούλιο πρόταση οδηγίας σχετικά με την πρόσβαση στην αγορά παροχής υπηρεσιών εδάφους στα αεροδρόμια της Κοινότητας. Σκοπός της πρότασης της Επιτροπής είναι η ελευθέρωση της πρόσβασης στην αγορά παροχής υπηρεσιών εδάφους στους αερολιμένες της Κοινότητας. Το σύστημα παροχής υπηρεσιών εδάφους διαφέρει όχι μόνο από κράτος μέλος σε κράτος μέλος αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις ακόμη και μεταξύ των αερολιμένων του ίδιου κράτους μέλους.

Η πρόταση οδηγίας χαράζει το κοινοτικό πλαίσιο εντός του οποίου θα πραγματοποιηθεί η πρόσβαση στην αγορά των υπηρεσιών εδάφους. Συγχρόνως, τα κράτη μέλη θα έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες του κλάδου αλλά και των τοπικών συνθηκών.

ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- Σε ό,τι αφορά την αυτοεξυπηρέτηση, τα προτεινόμενα μέτρα ισχύουν σε όλα τα κοινοτικά αεροδρόμια. Σε ό,τι αφορά την παροχή υπηρεσιών εδάφους σε τρίτους, τα μέτρα αυτά ισχύουν μόνο για τα αεροδρόμια των οποίων η ετήσια

κυκλοφορία ανέρχεται σε ένα ορισμένο ποσοστό επιβατών και εμπορευμάτων (άρθρο 2).

- Εισάγεται η αρχή του διαχωρισμού των δραστηριοτήτων παροχής υπηρεσιών εδάφους από τις υπόλοιπες δραστηριότητες μέσω του διαχωρισμού μεταξύ της λογιστικής διαχείρισης και της διοίκησης (άρθρο 4).
- Η πρόσβαση σε ορισμένες κατηγορίες υπηρεσιών μπορεί να περιοριστεί, εάν η πρόσβαση αυτή συνεπάγεται περιορισμούς όσον αφορά την ασφάλεια, τη μεταφορική ικανότητα και το διαθέσιμο χώρο. Προϋπόθεση για τον περιορισμό αυτό είναι, ωστόσο, ότι ο ένας τουλάχιστον από τους φορείς παροχής υπηρεσιών δεν ελέγχεται ούτε από τον οργανισμό εκμετάλλευσης του αεροδρομίου ούτε από τον μεταφορέα με τη μεγαλύτερη ετήσια κυκλοφορία (άρθρα 6 και 7).
- Επίσης, παρέχεται στα κράτη μέλη η δυνατότητα να επιτρέψουν παρεκκλίσεις σχετικά με την ελεύθερη πρόσβαση στην αγορά, εφόσον το δικαιολογούν ειδικές δυσχέρειες διαθέσιμου χώρου ή χωρητικότητας. Η Επιτροπή μπορεί, ωστόσο, να απορρίψει παρόμοιες παρεκκλίσεις (άρθρο 9).
- Προβλέπεται η σύσταση επιτροπής χρηστών (άρθρο 5) η οποία συμμετέχει στη διαδικασία επιλογής των φορέων παροχής υπηρεσιών. Η επιτροπή αυτή είναι επίσης αρμόδια να λάβει την οριστική απόφαση σε περίπτωση που ο οργανισμός εκμετάλλευσης του αεροδρομίου παρέχει υπηρεσίες εδάφους (άρθρο 10).
- Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή εξέδωσε τη γνωμοδότησή της σχετικά με την πρόταση οδηγίας στις 13 Σεπτεμβρίου 1995.
- Κατά τη συνεδρίαση που πραγματοποίησε στις 17 Νοεμβρίου 1995, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε εκτενή γνωμοδότηση που περιλαμβάνει πολυάριθμες συστάσεις για τροποποιήσεις.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ

1. Προϋπόθεση για την ύπαρξη ενιαίας και ανταγωνιστικής αγοράς αερομεταφορών είναι η δημιουργία, σε όλους τους τομείς, συνθηκών που να επιτρέπουν την καθιέρωση και την

(1) ΕΕ αριθ. C 142 της 8. 6. 1995, σ. 7.

ανάπτυξη του ανταγωνισμού. Τα αεροδρόμια και οι υπηρεσίες εδάφους που παρέχονται εντός των αεροδρομίων αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της αγοράς αερομεταφορών. Συνεπώς, μόνο εφόσον δοθεί προτεραιότητα στον ανταγωνισμό μπορεί να περιοριστεί το κόστος των αεροπορικών επιχειρήσεων και να προκύψουν έτσι οφέλη για τους πολίτες, οφέλη που να αντικατοπτρίζονται στις τιμές.

2. Το υψηλό επίπεδο που έχει επιτευχθεί στα αεροδρόμια πολλών κρατών μελών στον τομέα της παροχής υπηρεσιών και των υποδομών, οφείλεται στο γεγονός ότι τα κράτη μέλη παρέχουν στους οργανισμούς εκμετάλλευσης των αεροδρομίων τη δυνατότητα να αναπτύσουν επιχειρηματική δραστηριότητα και να κατακτούν την αγορά της εκάστοτε περιοχής. Η ελευθέρωση της παροχής υπηρεσιών δεν πρέπει όμως να συντελέσει στον περιορισμό της επιχειρηματικής δραστηριότητας που αναπτύσσουν οι οργανισμοί αυτοί στον τομέα των υπηρεσιών και των υποδομών.

3. Τα αεροδρόμια αποτελούν τον πυρήνα της οικονομικής ανάπτυξης ολόκληρων περιοχών. Στα πλαίσια της πολιτικής για την αγορά εργασίας τα αεροδρόμια έχουν μια ουσιαστική λειτουργία, διότι προσφέρουν ικανοποιητικό αριθμό θέσεων απασχόλησης σε μια περιοχή. Μία θέση εργασίας στο αεροδρόμιο συχνά οδηγεί στη δημιουργία ή τη διασφάλιση άλλων δύο θέσεων εργασίας στην περιοχή γύρω από το αεροδρόμιο. Ο σοβαρός ρόλος που διαδραματίζουν τα αεροδρόμια για την περιφερειακή ανάπτυξη δεν θα πρέπει να υπονομευθεί μέσω μιας υπερβολικά εκτεταμένης ελευθέρωσης και κατ'επέκταση, μέσω της διάλυσης αποτελεσματικών διαρθρώσεων του αεροδρομίου.

Με βάση την απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, κρίνεται απαραίτητο να διασφαλισθεί κατάλληλο επίπεδο κοινωνικών προτύπων για τους εργαζόμενους των επιχειρήσεων που παρέχουν υπηρεσίες εδάφους στα αεροδρόμια.

4. Οι οργανισμοί εκμετάλλευσης των αεροδρομίων αναπτύσσουν επιχειρηματική δραστηριότητα σε πολλές κατηγορίες παροχής υπηρεσιών εδάφους και συμβάλλουν κατ'αυτό τον τρόπο στη χρηματοδότηση του εκσυγχρονισμού και της ανάπτυξης των υποδομών. Θα ήταν απαράδεκτο αν μετατεθεί η χρηματοδότηση των υποδομών στα κράτη μέλη ή στις τοπικές και περιφερειακές αρχές μέσω της ελευθέρωσης των υπηρεσιών εδάφους.

5. Η αποτελεσματική λειτουργία της αγοράς αερομεταφορών προϋποθέτει την ύπαρξη κρατικής διαχείρισης η οποία περιορίζεται στην εκτέλεση βασικών καθηκόντων που αφορούν το δημόσιο συμφέρον. Η εισαγωγή νέων γραφειοκρατικών διαδικασιών με σκοπό την εγκαθίδρυση και την εποπτεία μιας νέας οργάνωσης της αγοράς, θα πρέπει να αποφευχθεί. Οι αποφάσεις θα πρέπει να λαμβάνονται στα πλαίσια μιας κοινωνικής ρύθμισης στους τόπους για τους οποίους διατίθενται οι περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις ιδιαιτερότητες της τοπικής κατάστασης και εφόσον θα δίδεται προτεραιότητα στη συγκατάθεση των ενδιαφερομένων.

6. Η φιλελευθεροποίηση των υπηρεσιών εδάφους θα πρέπει να πραγματοποιηθεί προσεκτικά, σε σταδιακά χρονικά διαστήματα και με διαφοροποιημένο τρόπο, ανάλογα με το μέγεθος του αεροδρομίου και εφόσον ληφθούν υπόψη οι συνέπειες που προκαλεί.

7. Συμπεράσματα

Οι βασικές παρατηρήσεις που προηγούνται οδηγούν στις ακόλουθες προτάσεις τροποποίησης της οδηγίας της Επιτροπής:

- Στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας θα πρέπει να εμπίπτουν τα αεροδρόμια που βρίσκονται στο έδαφος της Κοινότητας, τα οποία είναι ανοικτά στην εμπορική κυκλοφορία και των οποίων η ετήσια κυκλοφορία είναι ανώτερη ή ίση του 1 εκατομμυρίου επιβατών ή των 25 000 τόνων εμπορευμάτων. Οι διατάξεις των άρθρων 4, 5, 6, 10, 11 και 12 θα πρέπει να ισχύουν μόνο για τα αεροδρόμια των οποίων η ετήσια κυκλοφορία είναι ανώτερη ή ίση των 4,5 εκατομμυρίων επιβατών ή των 150 000 τόνων εμπορευμάτων (άρθρο 2).
- Θα πρέπει να συγκροτηθεί αποτελεσματική επιτροπή χρηστών στην οποία θα συμμετέχουν και εκπρόσωποι των περιφερειών. Η επιτροπή χρηστών θα πρέπει να διαδραματίζει συμβουλευτικό και επικουρικό ρόλο (άρθρο 5).
- Η απόφαση σχετικά με τον περιορισμό της πρόσβασης σε ορισμένες κατηγορίες παροχής υπηρεσιών εδάφους, τόσο όταν πρόκειται για υπηρεσίες που παρέχονται σε τρίτους όσο και όταν πρόκειται για αυτοεξυπηρέτηση, θα πρέπει να επαφίεται στα κράτη μέλη (άρθρα 6 και 7).
- Η απόφαση σχετικά με τις παρεκκλίσεις που προβλέπονται στο άρθρο 9, θα πρέπει να λαμβάνεται από τα κράτη μέλη. Η αρμοδιότητα να ελέγχει και να επιβάλλει την προσαρμογή των εθνικών αποφάσεων θα πρέπει να παραχωρείται στην Επιτροπή μόνο στην περίπτωση των αεροδρομίων που δεν αποτελούν πλήρως συντονισμένα αεροδρόμια, με την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 95/93 για την κατανομή του διαθέσιμου χρόνου χρήσης (slots) στους κοινοτικούς αερολιμένες. Τα κράτη μέλη πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να απορρίπτουν όχι μόνο την εξυπηρέτηση τρίτων αλλά και την αυτοεξυπηρέτηση.
- Οι επιχειρήσεις εκμετάλλευσης των αεροδρομίων θα πρέπει να μπορούν να επιβάλλουν στις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών και στους χρήστες την καταβολή τελών για τη χρήση των υποδομών του αεροδρομίου (τέλη υποδομών) καθώς εισφορές για την αξιοποίηση των δυνατοτήτων απόκτησης κερδών που δημιουργεί το αεροδρόμιο (τέλη παραχωρήσεως προνομίου).
- Προκειμένου να εφαρμοστούν τα μέτρα που είναι απαραίτητα για την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών σε τρίτους ή για την αυτοεξυπηρέτηση, χρειάζεται μεταβατική περίοδος τριών ετών από την έναρξη της ισχύος της οδηγίας (άρθρα 6, 7 και 14).
- Παράλληλα με τη φιλελευθεροποίηση των υπηρεσιών εδάφους θα πρέπει να εναρμονιστούν το συντομότερο δυνατό τα πρότυπα ασφάλειας αλλά και τα κοινωνικά πρότυπα.

Είναι απολύτως απαραίτητο να εναρμονιστούν τα κοινωνικά πρότυπα σε κατάλληλο επίπεδο ώστε να διασφα-

λιστούν υψηλά πρότυπα ασφάλειας στις ευρωπαϊκές αερο-μεταφορές.

Βρυξέλλες, 17 Ιανουαρίου 1996.

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Jacques BLANC

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για:

- «το σχέδιο οδηγίας της Επιτροπής για την τροποποίηση της οδηγίας 90/388/ΕΟΚ σχετικά με τις κινητές και προσωπικές επικοινωνίες», και
- «το σχέδιο οδηγίας της Επιτροπής για την τροποποίηση της οδηγίας 90/388/ΕΟΚ της Επιτροπής σχετικά με το πλήρες άνοιγμα των αγορών τηλεπικοινωνιών στον ανταγωνισμό»

(96/C 129/03)

Το Προεδρείο της Επιτροπής των Περιφερειών αποφάσισε να καταρτίσει σφαιρική γνωμοδότηση για το ανωτέρω σχέδιο.

Η υποεπιτροπή 3 όρισε τον κ. Ricca εισηγητή και υιοθέτησε τη σφαιρική γνωμοδότηση ομόφωνα στις 14 Δεκεμβρίου 1995 κατ' εφαρμογή του άρθρου 9, παράγραφος 3 του Εσωτερικού Κανονισμού (επίγουσα διαδικασία).

Κατά την 11η σύνοδο ολομέλειας τη 17ης και 18ης Ιανουαρίου 1996 (συνεδρίαση της 17ης Ιανουαρίου 1996) η Επιτροπή των Περιφερειών υιοθέτησε, χωρίς συζήτηση, την ακόλουθη γνωμοδότηση της υποεπιτροπής 3.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

- Η Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ιδιαίτερα το άρθρο 90, παράγραφος 3·
- Το Πράσινο Βιβλίο για με την κοινή προσέγγιση στον τομέα των κινητών και προσωπικών επικοινωνιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, έγγο. COM (94) 145 της 27ης Απριλίου 1994·
- Η έκθεση Bangemann με θέμα «Η Ευρώπη και η παγκόσμια κοινωνία των πληροφοριών»·
- Η ανακοίνωση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τις διαβουλεύσεις για το Πράσινο Βιβλίο, έγγο. COM (94) 492 της 23ης Νοεμβρίου 1994·
- Η ανακοίνωση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με θέμα «Διαβουλεύσεις σχετικά με το Πράσινο Βιβλίο για την ελευθέρωση των τηλεπικοινωνιακών υποδομών και των δικτύων καλωδιακής τηλεόρασης», έγγο. COM (95) 158 της 3ης Μαΐου 1995·
- Το ψήφισμα του Συμβουλίου σχετικά με την περαιτέρω ανάπτυξη του τομέα των κινητών και προσωπικών επικοινωνιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση·

- Η γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Προς το περιβάλλον των προσωπικών επικοινωνιών: Πράσινο Βιβλίο για την κοινή προσέγγιση στον τομέα των κινητών και προσωπικών επικοινωνιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση», CdR 179/94 της 28ης Σεπτεμβρίου 1994.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Όπως ορίζεται σαφώς και εκτίθεται συνοπτικώς στο Λευκό Βιβλίο για την ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση, οι τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών αλλάζουν αυτή τη στιγμή ριζικά πολλές πτυχές του οικονομικού και κοινωνικού βίου.
2. Θα μπορούσε να ειπωθεί ότι ζούμε σήμερα μία φάση εποχιακών αλλαγών, αυτήν της μετάβασης από την «βιομηχανική κοινωνία» στην «κοινωνία των πληροφοριών και επικοινωνιών» και της καθιέρωσης ενός στενού δεσμού μεταξύ της διαδικασίας της τεχνολογικής καινοτομίας και της οικονομικής και κοινωνικής οργάνωσης.

3. Εξάλλου, και στον τομέα της απασχόλησης διαπιστώνουμε μία σταδιακή μείωση των απασχολούμενων στις παραδοσιακές δραστηριότητες, ενώ οι νέες θέσεις απασχόλησης δημιουργούνται ολοένα περισσότερο στον τομέα των νέων δραστηριοτήτων που προκύπτουν από την εξέλιξη της κοινωνίας των πληροφοριών.

4. Η έκθεση Bangemann με θέμα «Η Ευρώπη και η παγκόσμια κοινωνία των πληροφοριών» αποκαλύπτει ότι η Ευρώπη έχει στραφεί αποφασιστικά προς τα νέα σύνορα της κοινωνίας των πληροφοριών και αναφέρει με σαφήνεια τις κατευθύνσεις που πρέπει να ακολουθηθούν και τη σημασία της πορείας προς τα νέα αυτά σύνορα, τα οποία αποτελούν ουσιαστικό στόχο προκειμένου να μπορέσει η Ευρώπη να γνωρίσει μία έντονη ανάπτυξη, διατηρώντας ταυτόχρονα την ανταγωνιστικότητά της στις διεθνείς αγορές.

5. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή υιοθέτησε στις 27 Απριλίου 1994 το Πράσινο Βιβλίο για τις «Κινητές και προσωπικές επικοινωνίες», έναν τομέα που πέρασε στο μεταξύ στο επίκεντρο του διαλόγου για την κοινωνία των πληροφοριών ως απαραίτητο στοιχείο το οποίο πρέπει να αναπτυχθεί προκειμένου να οικοδομηθεί η κοινωνία των πληροφοριών.

6. Σχετικά με το εν λόγω Πράσινο Βιβλίο η Επιτροπή των Περιφερειών εξέδωσε γνωμοδότηση στις 28 Σεπτεμβρίου 1994 στο σύνολο της οποίας γίνεται αναφορά στο παρόν έγγραφο.

7. Η Επιτροπή άρχισε ευρείες διαβουλεύσεις για το Πράσινο Βιβλίο, υποβάλλοντας στις 23 Νοεμβρίου 1994 ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο με προτάσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη των κινητών και προσωπικών επικοινωνιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στις 3 Μαΐου 1995 ανακοίνωση σχετικά με την ελευθέρωση των υποδομών των τηλεπικοινωνιών και των δικτύων καλωδιακής τηλεόρασης.

8. Από τα προαναφερθέντα έγγραφα προκύπτει ότι τα τελευταία χρόνια οι κινητές επικοινωνίες απέβησαν ζωτικός τομέας ανάπτυξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Σήμερα, οι χρήστες των υπηρεσιών κινητής ψηφιακής ραδιοτηλεφωνίας υπερβαίνουν στην Ευρώπη τα 11 εκατομμύρια, είναι ήτοι κατά 35 % περισσότεροι από όσοι ήταν την εποχή που συντάχθηκε το Πράσινο Βιβλίο. Εξάλλου, οι χρήστες άλλων υπηρεσιών κινητών επικοινωνιών υπερβαίνουν τα 8 εκατομμύρια και προβλέπεται να φθάσουν τα 40 εκατομμύρια μέχρι το 2000, αριθμός ο οποίος ενδέχεται να φθάσει τα 80 εκατομμύρια έως το 2010, λόγω της διαρκούς ανάπτυξης προς τις υπηρεσίες προσωπικών επικοινωνιών (PCS).

9. Η ταχεία ανάπτυξη και η επέκταση της κοινωνίας των πληροφοριών αποτελούν συνεπώς συγκεκριμένη προοπτική: μία προοπτική στην οποία οι υποδομές και τα δίκτυα του τομέα των τηλεπικοινωνιών προορίζονται να οικοδομήσουν τις απαραίτητες διόδους διέλευσης ενός ευρέος φάσματος επικοινωνιών.

10. Οι διαβουλεύσεις επέτρεψαν στην Επιτροπή να προτείνει συγκεκριμένες δράσεις, οι οποίες είναι απαραίτητες προκειμένου να επισημανθεί ένα σφαιρικό σύνολο προτάσεων για τον τομέα, δράσεις οι οποίες να αποβλέπουν στην επίτευξη της συνολικής τεχνολογικής ανάπτυξης, καθώς και στη θέσπιση ενός αντίστοιχου ρυθμιστικού πλαισίου, το οποίο εξάλλου ακόμη και στα συμπεράσματα της συνόδου κορυφής της ομάδας των 7 (G7) που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες τον Φεβρουάριο του 1994 αναγνωρίζεται ως μία από τις οκτώ θεμελιώδεις

αρχές για την υλοποίηση της παγκόσμιας κοινωνίας των πληροφοριών.

11. Κρίνεται αναγκαίο να αναληφθούν περαιτέρω δράσεις με στόχο την ανάπτυξη του βασικού ρυθμιστικού και τεχνολογικού πλαισίου διότι το 1998 επιδιώκεται η πλήρης και κατά τρόπο ισορροπημένο ελευθέρωση, των υποδομών και των υπηρεσιών του τομέα των τηλεπικοινωνιών, σε συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού, αίροντας τα εμπόδια που οφείλονται στην παραμονή των εθνικών μονοπωλίων των επικοινωνιών και θεσπίζοντας ένα σαφές και προβλέψιμο ρυθμιστικό πλαίσιο το οποίο να επιτρέπει την πραγματοποίηση καθοριστικών επενδύσεων και την λήψη μακροπρόθεσμων οικονομικών αποφάσεων.

12. Με τον τρόπο αυτό θα δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες οι οποίες θα ενθαρρύνουν την δυναμική του ανταγωνισμού, «προστατεύοντας» τον ανταγωνισμό και αναγνωρίζοντάς τον ως αξία και παράγοντα ανάπτυξης της οικονομίας.

13. Στο πλαίσιο αυτό τοποθετούνται τα δύο σχέδια για την τροποποίηση της οδηγίας 90/388/ΕΟΚ που έχουν υποβληθεί στην Επιτροπή των Περιφερειών για γνωμοδότηση.

A) Σχέδιο οδηγίας της Επιτροπής για την τροποποίηση της οδηγίας 90/388/ΕΟΚ σχετικά με τις κινητές και προσωπικές επικοινωνίες

14. Το έγγραφο επισημαίνει τις τροποποιήσεις που πρέπει να γίνουν στην οδηγία 90/388/ΕΟΚ και αναφέρεται ιδιαίτερα:

14.1. Στους ορισμούς, διευρύνοντας τον ορισμό της έννοιας «τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες», συμπεριλαμβάνοντας στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας και τις υπηρεσίες κινητής επικοινωνίας.

14.2. Στην χορήγηση αδειών και την κατάργηση των αποκλειστικών ή ειδικών δικαιωμάτων του τομέα.

Αποτελεί έναν από τους κύριους στόχους προκειμένου να καταστεί δυνατό να εφαρμοσθούν πλήρως οι κοινοτικοί κανόνες και να αρθούν οι υπάρχουσες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού.

Σε πολλά κράτη μέλη ο αριθμός των αδειών που χορηγούνται περιορίζεται ακόμη και σήμερα με βάση κριτήρια που ασκούν διακρίσεις ή υπόκειται σε τεχνικούς περιορισμούς όπως είναι, π.χ., η απαγόρευση της χρήσης άλλης υποδομής από αυτήν που παρέχει ο οργανισμός τηλεπικοινωνιών.

Είναι απαραίτητο να καθιερωθούν σαφείς διαδικασίες όσον αφορά την χορήγηση αδειών, που να προβλέπουν συγκεκριμένα χρονικά πλαίσια και να λαμβάνουν δεόντως υπόψη την ανάγκη να προωθηθούν οι επενδύσεις σε έργα των νέων ανταγωνιστών στους ενδιαφερόμενους τομείς.

14.3. Στην πρόσβαση στις συχνότητες: τον Ιούνιο 1991 το Συμβούλιο διέθεσε ζώνες συχνότητας προκειμένου να εισαχθεί στην Κοινότητα κατά τρόπο συστηματικό ένα ψηφιακό σύστημα ασύρματων τηλεπικοινωνιών (DECT).

Ορισμένα κράτη μέλη εμποδίζουν τις εν λόγω υπηρεσίες να κάνουν χρήση των συχνοτήτων αυτών, ενισχύοντας έτσι τη θέση ορισμένων οργανισμών που ήδη απολαύουν δεσπόζουσας θέσης, με αποτέλεσμα να καθυστερεί η εμφάνιση υπηρεσιών προσωπικής επικοινωνίας και συνολώς να περιορίζεται η τεχνολογική ανάπτυξη εις βάρος των καταναλωτών.

14.4. Στην προστασία του ανταγωνισμού αποφεύγοντας το ενδεχόμενο οι τηλεπικοινωνιακοί οργανισμοί — κάνοντας χρήση της ίδιας της δεσπόζουσας θέσης που κατέχουν στις υποδομές δικτύων (χάρη σε αποκλειστικά δικαιώματα που τους έχουν χορηγηθεί) — να μπορούν να την εκτείνουν ακόμη και στην αγορά των νέων υπηρεσιών κινητών τηλεπικοινωνιών.

14.5. Στην θέσπιση διαδικασιών διάθεσης ραδιοσυχνοτήτων, οι οποίες αποτελούν ένα περιορισμένο πόρο ζωτικής σημασίας, με κριτήρια την αντικειμενικότητα, τη διαφάνεια και την μίμηση διακρίσεων.

Οι ενδεχόμενοι κανόνες για την χρήση των συχνοτήτων θα πρέπει να είναι αναλογικοί και να εφαρμόζονται με βάση τον αριθμό των καναλιών των οποίων γίνεται πραγματικά χρήση.

14.6. Στην άρση των περιορισμών στην παροχή και χρήση των υποδομών οι οποίοι συνεπάγονται έξοδα που επηρεάζουν σημαντικά την εμπορική αποδοτικότητα και την διάρθρωση του κόστους των φορέων παροχής υπηρεσιών κινητής επικοινωνίας.

Οι ενδεχόμενες καταχρήσεις της δεσπόζουσας θέσεως είναι δυνατόν να εμποδισθούν μόνον εάν τα κράτη μέλη διασφαλίσουν την διασύνδεση των δημόσιων συστημάτων κινητών τηλεπικοινωνιών — με βάση συγκεκριμένους τύπους διεπαφής — με τα δημόσια δίκτυα τηλεπικοινωνιών, καθώς και όρους διασύνδεσης που να θεσπισθούν με κριτήρια την αντικειμενικότητα, τη διαφάνεια και την μίμηση διακρίσεων και να δημοσιευθούν εκ των προτέρων.

14.7. Στην πρόβλεψη, βάσει σχετικής ρύθμισης, πρόσθετης μεταβατικής περιόδου για τα κράτη μέλη που διαθέτουν λιγότερο ανεπτυγμένα δίκτυα ή δίκτυα μικρότερου μεγέθους.

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

15. Η ΕΤΠ επικροτεί το σχέδιο της Επιτροπής για την τροποποίηση της οδηγίας 90/388/ΕΟΚ, το οποίο αποβλέπει στην υλοποίηση τόσο των υποδείξεων του Πράσινου Βιβλίου όσο και των προανατολισμών που προέκυψαν από τις διαδοχικές διαβουλεύσεις, με στόχο τη θέσπιση ευρωπαϊκού ρυθμιστικού πλαισίου για τις τηλεπικοινωνίες που συνδέεται με την πλήρη ελευθέρωση του εν λόγω τομέα.

16. Η ΕΤΠ εκτιμά ότι οι προτάσεις για την τροποποίηση της οδηγίας 90/388/ΕΟΚ συνιστούν ένα πρώτο καθοριστικό βήμα στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την πλήρη ελευθέρωση των αγορών τηλεπικοινωνιών στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία θα αρχίσει την 1η Ιανουαρίου 1998, και εύχεται την άμεση και οριστική έγκρισή τους.

17. Πιο συγκεκριμένα όσον αφορά την προτεινόμενη διατύπωση, επισημαίνονται τα εξής:

17.1. Στο άρθρο 1, παράγραφο 2, άρθρο 3Α, τελευταίο εδάφιο, προτείνεται:

— να επεκταθεί η απαγόρευση της χορήγησης άλλων αδειών όχι μόνον στα κράτη μέλη, στα οποία παρέχεται πρόσθετη μεταβατική περίοδος για την κατάργηση των περιορισμών όσον αφορά τις υποδομές, αλλά σε όλες τις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι οργανισμοί τηλεπικοινωνιών κατέχουν αποκλειστικά δικαιώματα επί της υποδομής του δικτύου, όπως άλλωστε προβλεπόταν ήδη σε προηγούμενο κείμενο του σχεδίου οδηγίας.

17.2. Στο άρθρο 2, εδάφιο 1, να εισαχθεί και στις υπόλοιπες αποδόσεις του σχεδίου οδηγίας η μετάφραση της έκφρασης «as soon as possible», που περιλαμβάνεται στην αγγλική απόδοση, προβλέποντας τρεις μεταβατικές περιόδους για την επέκταση των αδειών του GSM στο σύστημα DCS 1800:

— το δυνατόν ταχύτερα·

— μετά από την έγκριση απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ραδιοεπικοινωνιών·

— και, οπωσδήποτε, πριν από την 1η Ιανουαρίου 1998.

17.3. Στο άρθρο 2, εδάφιο 1, απαιτείται, όσον αφορά την έκφραση «όπου αυτό δικαιολογείται», η εξάλειψη οποιασδήποτε αβεβαιότητας ή περιθωρίου διακριτικής μεταχείρισης στις περιπτώσεις κατά τις οποίες δικαιολογείται η επέκταση της άδειας για υπηρεσίες GSM και στο DCS 1800.

B) Σχέδιο οδηγίας της Επιτροπής για την τροποποίηση της οδηγίας 90/388/ΕΟΚ της Επιτροπής σχετικά με το πλήρες άνοιγμα των αγορών τηλεπικοινωνιών στον ανταγωνισμό

18. Το έγγραφο, το οποίο περιλαμβάνει συνολικά 7 άρθρα, εντοπίζει τις τροποποιήσεις που πρέπει να επέλθουν στην οδηγία 90/388/ΕΟΚ, με ιδιαίτερη αναφορά στα εξής:

18.1. Στην ενσωμάτωση των ορισμών και στον καθορισμό ρυθμιστικού πλαισίου ικανού να αντιμετωπίσει τη σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ των οργανισμών τηλεπικοινωνιών ως φορέων παροχής υποδομής και υπηρεσιών, ανοίγοντας πραγματικά τον εν λόγω τομέα στον ανταγωνισμό.

18.2. Στην κατάργηση των ειδικών και αποκλειστικών δικαιωμάτων και στην υιοθέτηση των μέτρων που απαιτούνται για τη διασφάλιση σε οποιαδήποτε επιχείρηση του δικαιώματος παροχής τέτοιου είδους υπηρεσιών ή τηλεπικοινωνιακών δικτύων.

18.3. Όσον αφορά τη χορήγηση αδειών στον τομέα της φωνητικής τηλεφωνίας και των δημόσιων τηλεπικοινωνιακών δικτύων, στην αποτροπή μέτρων τα οποία θα μπορούσαν να καθυστερήσουν την είσοδο νέων ανταγωνιστών στις αγορές

φωνητικής τηλεφωνίας και δημόσιων τηλεπικοινωνιακών δικτύων, ενισχύοντας έτσι τη δεσποζουσα θέση του εθνικού φορέα εκμετάλλευσης.

Για το σκοπό αυτό, εισάγεται η υποχρέωση σύμφωνα με την οποία τα κράτη μέλη οφείλουν να κοινοποιούν οποιοσδήποτε διατάξεις σχετικά με τη χορήγηση αδειών ή την υποβολή δηλώσεων στην Επιτροπή, προτού θεσπιστούν, προκειμένου να εκτιμήσει αυτή κατά πόσο συμβιβάζονται με τη συνθήκη και ιδιαίτερα κατά πόσο είναι ανάλογες οι επιβαλλόμενες υποχρεώσεις.

18.4. Στην εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας, σύμφωνα με την οποία ο αριθμός των αδειών μπορεί να περιοριστεί μόνο εφόσον είναι αναπόφευκτο για να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση με τις ουσιώδεις απαιτήσεις όσον αφορά τη χρήση περιορισμένων πόρων, λόγω ύπαρξης υλικών περιορισμών που επιβάλλονται από την έλλειψη του αναγκαίου φάσματος συχνοτήτων.

18.5. Όσον αφορά την αριθμοδότηση, στη δημιουργία των προϋποθέσεων που απαιτούνται προκειμένου να παρασχεθεί η δυνατότητα στους νέους εγκεκριμένους φορείς παροχής υπηρεσιών φωνητικής τηλεφωνίας να ανταγωνιστούν αποτελεσματικά με τους υφιστάμενους οργανισμούς τηλεπικοινωνιών, χορηγώντας τους αρκετούς αριθμούς κλήσης για να διαθέσουν στους πελάτες τους.

18.6. Στους όρους διασύνδεσης που πρέπει να εξασφαλίσουν οι οργανισμοί τηλεπικοινωνιών στις άλλες επιχειρήσεις οι οποίες έλαβαν άδεια για την παροχή υπηρεσιών ή δικτύων, χωρίς διακρίσεις, με αναλογικότητα και διαφάνεια, καθώς και βάσει αντικειμενικών κριτηρίων.

Για το σκοπό αυτό, προκειμένου να καταστεί δυνατός ο έλεγχος της τήρησης των κανόνων ανταγωνισμού όσον αφορά τη διασύνδεση, θα πρέπει να προσδιορίζονται με σαφήνεια τα στοιχεία κόστους στα οποία βασίζεται η τιμολόγηση της διασύνδεσης.

18.7. Στην κατάργηση του συνόλου των αποκλειστικών δικαιωμάτων όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών τηλεφωνικού καταλόγου.

18.8. Στον καθορισμό των εθνικών καθεστώτων που απαιτούνται για την κατανομή του καθαρού κόστους της καθολικής υπηρεσίας, διασφαλίζοντας ότι η μέθοδος κατανομής μεταξύ των ενδιαφερομένων βασίζεται σε αντικειμενικά και χωρίς διακρίσεις κριτήρια, καθώς και ότι είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας.

18.9. Στην παροχή, προς τους νέους εγκεκριμένους φορείς, των ίδιων δυνατοτήτων πρόσβασης σε δημόσιες και ιδιωτικές ιδιοκτησίες για την εγκατάσταση των δικτύων τους.

18.10. Στην ανάγκη να τηρούνται χωριστές λογιστικές καταστάσεις, προκειμένου να γίνεται διάκριση μεταξύ των δαπανών και των εσόδων που σχετίζονται με δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών βάσει ειδικών και/ή αποκλειστικών δικαιωμάτων και υπό συνθήκες ανταγωνισμού.

18.11. Στην κατάργηση του συνόλου των αποκλειστικών δικαιωμάτων όσον αφορά την παροχή υποδομής δικτύου για άλλες υπηρεσίες, εκτός της φωνητικής τηλεφωνίας, από την 1η Ιανουαρίου 1996.

18.12. Στην απαίτηση να μην καθυστερήσει η υιοθέτηση νέων προδιαγραφών για την έγκριση τύπου του τεμαχικού εξοπλισμού και τη σύνδεσή του με τα νέα τηλεπικοινωνιακά δίκτυα, κατά τρόπο ώστε να μην αναβληθεί η πρόσβαση στην αγορά.

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

19. Η ΕΤΠ επικροτεί την εν λόγω πρόταση της Επιτροπής για την τροποποίηση της οδηγίας 90/388/ΕΟΚ και υπενθυμίζει τις υποδείξεις που διατυπώθηκαν ανωτέρω, στα σημεία 15 και 16 του παρόντος εγγράφου.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

20. Η ΕΤΠ εκφράζει την ικανοποίησή της για τις δύο προτάσεις της Επιτροπής και επισημαίνει ότι πρέπει επειγόντως να συμπληρωθεί το μελλοντικό ρυθμιστικό πλαίσιο της Κοινότητας στον τομέα των τηλεπικοινωνιών με την προσθήκη και άλλων αναγκαίων μέτρων, προκειμένου να καταστεί δυνατή η εδραίωση νόμιμου, αποτελεσματικού και δυναμικού ανταγωνισμού εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών για την ελευθέρωση της αγοράς τηλεπικοινωνιών.

21. Η Επιτροπή των Περιφερειών προτείνει να προβλεφθεί στο κείμενο της οδηγίας ρύθμιση με στόχο την απαγόρευση των διακρίσεων μεταξύ των οργανισμών των δημοσίων δικτύων τηλεπικοινωνιών όσον αφορά τη χορήγηση δημοσίων δικαιωμάτων «διέλευσης» σχετικά με την «προσφορά» αυτών των δικτύων.

22. Η ΕΤΠ εύχεται την ταχεία οριστική έγκριση των προτάσεων της Επιτροπής και την αποδοχή τους από τα κράτη μέλη, χωρίς καθυστέρηση της πλήρους εφαρμογής τους και χωρίς παρέκκλιση από τις κοινοτικές υποδείξεις.

23. Για το σκοπό αυτό, καλεί την Επιτροπή να μεριμνήσει για την απόκτηση εκ μέρους των κρατών μελών όλων των πληροφοριών που απαιτούνται προκειμένου αυτά να συμφωνήσουν με την τήρηση των διατάξεων.

24. Η ΕΤΠ, παρότι συμμερίζεται το στόχο που αφορά την επίτευξη καθεστώτος πλήρους ελευθέρωσης των τηλεπικοινωνιών, δεν παραβλέπει τις σημαντικές επιπτώσεις που συνεπάγεται για το κοινωνικό σύνολο η υλοποίηση της κοινωνίας των πληροφοριών και καλεί την Επιτροπή να αναλάβει, εκ παραλλήλου με την αναγκαία ρυθμιστική δράση, και πρωτοβουλίες για μια σειρά νευραλγικών θεμάτων του Πράσινου Βιβλίου που αφορούν τα εξής:

- την εξέλιξη της απασχόλησης στον εν λόγω τομέα·
- τις συνέπειες που θα προκύψουν για το κοινωνικό σύνολο από ένα καθεστώς πλήρους ελευθέρωσης των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών·
- την αλληλεπίδραση μεταξύ της πολιτικής στον τομέα των τηλεπικοινωνιών και των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχετικούς τομείς, με ιδιαίτερη αναφορά στις απαιτήσεις για την προστασία των προσωπικών στοιχείων και των καταναλωτών·

— την επίδραση των νέων τεχνολογιών στη δημόσια υγεία.

Όπως ήδη υπογραμμίστηκε στη γνωμοδότηση για το Πράσινο Βιβλίο που υιοθετήθηκε από την Επιτροπή των Περιφερειών στις 28 Σεπτεμβρίου 1994, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλείται

να εμβαθύνει τις έρευνες, που είναι ανεπαρκείς έως τώρα, ιδιαίτερα για την έκθεση σε ηλεκτρομαγνητικές ακτινοβολίες και το ρόλο των αρχών τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης όσον αφορά την παροχή αδειών για την εγκατάσταση κεραιών και για τις εγκαταστάσεις μετάδοσης.

Βρυξέλλες, 17 Ιανουαρίου 1996.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jacques BLANC

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών σχετικά με τις «Συνέπειες της μεταρρύθμισης της ΚΓΠ για τις περιφέρειες»

(96/C 129/04)

Στις 27 Σεπτεμβρίου 1994 και σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 1, του Εσωτερικού Κανονισμού, η Επιτροπή των Περιφερειών αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας σχετικά με το ανωτέρω θέμα.

Η επιτροπή 2 «Χωροταξία της Υπαιθρου, Γεωργία, Θήρα, Αλιεία, Θάλασσα και Ορεινές Περιοχές» στην οποία ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή της στις 13 Δεκεμβρίου 1996 με βάση εισηγητική έκθεση των κ. Bocklet και Saraiva.

Κατά την 11η σύνοδο ολομέλειάς της, που πραγματοποιήθηκε στις 17 και 18 Ιανουαρίου (συνεδρίαση της 18ης Ιανουαρίου), η ΕΤΠ υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

Εκτιμώντας ότι οι κοινοτικές πολιτικές στον τομέα της γεωργίας (ΚΓΠ, διαρθρωτική πολιτική, πολιτική ποιότητας) έχουν, μεταξύ άλλων, ως στόχους:

- την αύξηση της ανταγωνιστικότητας στον τομέα της γεωργίας, ενθαρρύνοντας την τεχνική πρόοδο με την εξασφάλιση της ορθολογικής ανάπτυξης της γεωργικής παραγωγής καθώς και της άριστης χρησιμοποίησης των συντελεστών παραγωγής, και ιδίως του εργατικού δυναμικού·
- την εξασφάλιση, κατ'αυτόν τον τρόπο, ενός δίκαιου βιοτικού επιπέδου στον γεωργικό πληθυσμό, ιδίως με την αύξηση του ατομικού εισοδήματος των εργαζομένων στη γεωργία·
- τη συνεκτίμηση, κατά την εκπόνηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και των ειδικών μεθόδων που συνεπάγεται η εφαρμογή της, του ιδιαίτερου χαρακτήρα της γεωργικής δραστηριότητας που απορρέει από την κοινωνική δομή της γεωργίας και τις διαρθρωτικές και φυσικές ανισότητες μεταξύ των διαφόρων γεωργικών περιοχών (άρθρο 39 της Συνθήκης για την ΕΕ)·

εκτιμώντας ότι μετά από δύο σχεδόν χρόνια από την εφαρμογή της, η μεταρρύθμιση της ΚΓΠ έχει ήδη αποφέρει αποτελέσματα

σε πολλές περιοχές της Κοινότητας, που πρέπει να αξιολογηθούν με βάση της εκτιμήσεις και τους στόχους που προαναφέρθηκαν·

η ΕΤΠ θεωρεί ότι ενδείκνυται η κατάρτιση γνωμοδότησης πρωτοβουλίας, σύμφωνα με το άρθρο 198γ της Συνθήκης ΕΚ, σχετικά με το θέμα «Οι επιπτώσεις της μεταρρύθμισης της ΚΓΠ για τις περιφέρειες» (απόφαση του Προεδρείου της 27ης Σεπτεμβρίου 1994 μετά από την πρόταση της επιτροπής 2).

2. Οι στόχοι της μεταρρύθμισης

Όταν η Επιτροπή δημοσίευσε, το 1991, τις προτάσεις της για τη μεταρρύθμιση, ανακοίνωσε ότι ο μόνος τρόπος για να επιβιώσει ο γεωργικός τομέας στην Κοινότητα του αναπόφευκτου πολέμου από πλευράς ανταγωνισμού στις εσωτερικές και στις εξωτερικές αγορές είναι μια πολιτική κατάλληλων τιμών.

Ταυτόχρονα πρέπει να μειωθεί η παραγωγή και να ληφθεί μέριμνα για την αντιμετώπιση των κοινωνικών συνεπειών της μείωσης των τιμών μέσω της διενέργειας άμεσων μεταβιβαστικών πληρωμών. Κατ'αυτό τον τρόπο θα μπορούσε να διακοπεί ο φαύλος κύκλος των υψηλών τιμών και της υπερπαραγωγής.

Το σχέδιο αυτό αποσκοπεί στην επίτευξη των κάτωθι στόχων:

- τη διατήρηση της αποδοτικότητας της Κοινότητας στις εξαγωγές γεωργικών προϊόντων,
- τον περιορισμό της παραγωγής προκειμένου να αποκατασταθεί η ισορροπία της αγοράς,
- την κατάλληλη παροχή ενισχύσεων για την αντιστάθμιση της μείωσης των τιμών,
- την αναγνώριση του γεγονότος ότι είναι ανάγκη να υπάρχουν δεσμοί ικανού αριθμού γεωργών με την ύπαιθρο και το πρότυπο των οικογενειακών και των, εν μέρει, συνεταιριστικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων,
- την αναγνώριση του γεγονότος ότι η προστασία της υπαίθρου δεν εξαρτάται αποκλειστικά από τη γεωργία αλλά και από άλλες δραστηριότητες, οι οποίες θα μπορούσαν να περιορίσουν την εγκατάλειψη της υπαίθρου και να ενισχύσουν την περιφερειακή οικονομία,
- την προαγωγή της εκτατικής καλλιέργειας, με στόχο τον περιορισμό των παραγωγικών πλεονασμάτων, στο πλαίσιο μιας πολιτικής για την προστασία του περιβάλλοντος.

Ταυτόχρονα διατηρούνται οι θεμελιώδεις αρχές της ΚΓΠ που είναι ο ενιαίος χαρακτήρας της αγοράς, η κοινοτική προτίμηση και η οικονομική αλληλεγγύη.

Οι δαπάνες οργάνωσης αγοράς, οι οποίες στο παρελθόν απέδιδαν διαρκώς λιγότερα αποτελέσματα όσον αφορά την επιδιωκόμενη στήριξη των τιμών, θα χρησιμοποιηθούν με τη μορφή άμεσων μεταβιαστικών πληρωμών στους παραγωγούς με στόχο την ενίσχυση των εισοδημάτων τους. Αυτό καθίσταται ακόμη περισσότερο απαραίτητο αν ληφθεί υπόψη ότι την περασμένη δεκαετία οι κοινοτικές δαπάνες για την ενίσχυση της αγοράς διπλασιάστηκαν για να ανέλθουν το 1994, από 18 σε 33 δισ. Ecu.

Ωστόσο, η αύξηση των δαπανών δεν μπορεί προσωρινά να περιοριστεί απόλυτα, ούτε και με τη μεταρρύθμιση. Όμως, ο περιορισμός αυτός θα καταστεί δυνατός μετά τη μεταβατική φάση, κατά το τέλος του τρίτου σταδίου της μεταρρύθμισης, εφόσον αποδώσουν ικανοποιητικά τα μέτρα για τον περιορισμό της παραγωγής και με την μετατόπιση των προτιμήσεων στον τομέα της ζήτησης, που θα είναι αποτέλεσμα της μείωσης των τιμών.

Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές, θα πρέπει να πλαισιώσουν τη μεταρρύθμιση που συντελείται σήμερα, η οποία θα έχει κατ'ανάγκη διαφορετικές επιπτώσεις για τις περιφέρειες της ΕΕ λόγω των σημαντικών διαφορών που παρουσιάζει το επίπεδο ανάπτυξης της γεωργίας σ'αυτές.

Την πρώτη διετία μετά τη μεταρρύθμιση κατέστη δυνατόν να βελτιωθεί σαφώς η κατάσταση στην αγορά των σιτηρών. Δεν έχει ακόμη επιτευχθεί ισορροπία στην αγορά του βοείου κρέατος. Η απόδοση των παραγωγών δεν έχει ακόμη αποκαταστήσει την καθυστέρηση σε σχέση με την εξέλιξη των μη γεωργικών τομέων. Σε ορισμένα κράτη μέλη μόλις διαπιστώνονται θετικές τάσεις, πράγμα που οφείλεται, τουλάχιστον εν μέρει, σε αυξήσεις των τιμών λόγω συναλλαγματικών διακυμάνσεων.

Εντούτοις, τίποτε δεν εξασφαλίζει τη διατήρηση της τάσης αυτής, κυρίως λόγω των περιορισμών που επέβαλαν οι συμφωνίες της ΓΣΔΕ.

3. Οι σημαντικότερες αποφάσεις και οι επιπτώσεις της μεταρρύθμισης

Τα μέτρα αφορούν κυρίως τον τομέα των σιτηρών καθώς και την παραγωγή ελαιούχων σπόρων, πρωτεϊνούχων προϊόντων, βοείου κρέατος και γάλακτος.

3.1. Η οργάνωση αγοράς για τα σιτηρά

3.1.1. Οι εισοδηματικές απώλειες των παραγωγών σιτηρών θα αντιμετωπισθούν με αντισταθμιστικές πληρωμές με τη μορφή άμεσων ενισχύσεων. Τα αντισταθμιστικά ποσά θα υπολογίζονται με βάση το μέσο όρο παραγωγής στην εκάστοτε περιοχή.

Το πρώτο αποτέλεσμα των μέτρων που ελήφθησαν ήταν η μείωση των τιμών των σιτηρών, η οποία επέτρεψε στους παραγωγούς της Κοινότητας να επανακτήσουν ένα μερίδιο της αγοράς στον τομέα των σιτηρών για ζωοτροφές που αντιστοιχεί σε 10 εκατ. τόννους. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, το 1993 χρησιμοποιήθηκαν για ζωοτροφές περισσότεροι από 6-7 εκατ. τόννοι σιτηρών αντί υποκαταστάτων. Η τάση που διαπιστώθηκε κατά το πρώτο έτος της μεταρρύθμισης διατηρήθηκε σταθερή. Η παραγωγή σιτηρών, η οποία, δεδομένης της μέχρι τώρα εξέλιξης, θα είχε υπερβεί χωρίς τη μεταρρύθμιση τους 180 εκατ. τόννους, μειώθηκε σε 162 εκατ. τόννους κατά το παρελθόν έτος. Η σταθεροποίηση της παραγωγής οφείλεται, σε μεγάλο βαθμό, στην απόσυρση εδαφών από την καλλιέργεια. Εάν συνυπολογισθεί η προηγούμενη κανονιστική ρύθμιση σχετικά με την απόσυρση καλλιεργήσιμων εδαφών από την παραγωγή, που υιοθετήθηκε το 1988 ως αναπόσπαστο μέρος των μηχανισμών σταθεροποίησης για μια πενταετία, η συνολική επιφάνεια εδαφών που έπαυσαν να καλλιεργούνται ανέρχεται σε 7,2 εκατ. εκτάρια το 1994.

Σημειώτεον ακόμη ότι μέχρι το τέλος της τρέχουσας γεωργικής περιόδου, τα αποθέματα σε σιτηρά, που είναι λιγότερα από 9 εκατ. τόννοι, θα μειωθούν σε ποσότητα μικρότερη του ενός τρίτου των αποθεμάτων που κατεγράφησαν πριν τη μεταρρύθμιση. Σε αντίθεση με το παρελθόν, για την περίπτωση του σίτου ζωοτροφών δεν πραγματοποιήθηκαν πλέον παρεμβάσεις, ενώ τα σιτηρά υψηλής ποιότητας απορροφήθηκαν από την αγορά χωρίς δυσκολία. Το σκληρό σιτάρι ωστόσο ήταν ιδιαίτερα ανεπαρκές. Σημειώτεον ότι σε ορισμένους τομείς της γεωργίας υφίσταται μια υψηλόβαθμη αλληλεξάρτηση. Π.χ. η μείωση των αποθεμάτων σιτηρών θα σήμαινε ότι υπάρχει λιγότερο άχυρο. Αυτό πάλι θα μπορούσε να έχει επιδράσεις στην βιομηχανία μανιταριών.

3.1.2. Η καθιέρωση της διενέργειας αντισταθμιστικών πληρωμών με βάση τη μέση παραγωγή ενδέχεται, επίσης, να έχει θετικές επιδράσεις για τη διατήρηση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, ακόμη και αν αυτές αποτελούν δευτερεύουσα δραστηριότητα, επειδή προσφέρει μια σταθερή ροή εισοδημάτων.

3.1.3. Ως θετική κρίνεται, επίσης, η δυνατότητα να χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ανανεώσιμων πρώτων υλών εκτάσεις που έχουν αποσυρθεί από την καλλιέργεια για συγκυρια-

κούς λόγους. Κατ'αυτόν τον τρόπο αξιοποιούνται με ωφέλιμο τρόπο οι εκτάσεις και προσφέρονται στους γεωργούς πρόσθετες δυνατότητες να αυξήσουν το εισόδημά τους.

Κατ'αυτόν τον τρόπο, η απόσυρση εδαφών από την καλλιέργεια μπορεί να αποβεί χρήσιμη για την τόνωση της παραγωγής πρώτων υλών για τη βιομηχανία, της παραγωγής ενέργειας ή άλλων στόχων και να συντελέσει έτσι στη μείωση της εξάρτησης από πρώτες ορυκτές ή φυσικές ύλες και της ανάκτησης φυσικών αερίων που χρησιμοποιούνται για θέρμανση.

3.1.4. Σημειώνεται πάντως ότι οι σιτηροπαραγωγικές περιοχές που στηρίζονται στη μονοκαλλιέργεια και στην εξειδίκευση στα διάφορα κράτη μέλη θα θιγούν σοβαρότατα από τη μεταρρύθμιση από οικονομικής απόψεως. Η μείωση των παρεμβατικών τιμών και η αντικατάστασή τους από εξισωτικές πληρωμές, προσανατολισμένες στο μέσο όρο των κερδών σοδειάς δεν συμφέρει τις εκμεταλλεύσεις με μεγάλα κέρδη σοδειάς.

3.2. Οργάνωση αγοράς για ελαιούχους σπόρους και πρωτεϊνούχα προϊόντα

3.2.1. Ενόψει των αντισταθμιστικών ενισχύσεων που καταβάλλονται στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της ΚΓΠ, τα πρωτεϊνούχα προϊόντα συμπεριλήφθηκαν στη ρύθμιση για τα σιτηρά. Έτσι, από το οικονομικό έτος 1993/94, καταργήθηκε το σύστημα των ενισχύσεων κατεργασίας και των κατωτέρων τιμών και αντικαταστάθηκε από ένα σύστημα ενισχύσεων ανά εκτάριο για την στήριξη των εισοδημάτων των παραγωγών. Για τα πρωτεϊνούχα προϊόντα ισχύει επίσης η υποχρέωση της απόσυρσης από την καλλιέργεια όπως στα υπόλοιπα φυτά μεγάλης καλλιέργειας. Για τον υπολογισμό της εξίσωσης των τιμών καθορίστηκε ανά εκτάριο ένα εξισωτικό ποσό 65 Ecu ανά τόννο, το οποίο πολλαπλασιάζεται με το δείκτη μέσης παραγωγής στην περιφέρεια.

3.2.2. Ωστόσο, η Ευρωπαϊκή Ένωση παραμένει καθαρός εισαγωγέας ελαιούχων σπόρων, φυτικών ελαίων και ελαιούχων πλακούντων. Οι ποσότητες που εισάγονται ετησίως εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις εκάστοτε τιμές των προϊόντων αυτών και των ζωοτροφών που τα ανταγωνίζονται καθώς και από τις δυνατότητες εξαγωγής ελαίου και ελαιούχων πλακούντων σε τρίτες χώρες.

Για την περίπτωση του κραμβέλαιου, το ποσοστό αυτάρκειας της ΕΕ ανέρχεται σε 139%. Για όλα τα υπόλοιπα είδη ελαίων και πλακούντων σημειώνεται έλλειμμα.

Για την περίοδο 1989-1992, οι εισαγωγές σπέρματος σόγιας από τις ΗΠΑ, τη Βραζιλία και την Αργεντινή αυξήθηκαν κατά 50% για να φθάσουν σε 13,6 εκατ. τόννους.

Η κοινοτική παραγωγή ελαιούχων σπόρων ανήλθε την περίοδο 1992/93 σε 11,5 εκατ. τόννους περίπου, έναντι 13 εκατ. τόννων την άνοιξη. Για το οικονομικό έτος 1994/95 αναμένεται ότι η παραγωγή θα ανέλθει σε 12,4 εκατ. τόννους.

3.3. Οργάνωση αγοράς του βοείου κρέατος

3.3.1. Στους παραγωγούς βοείου κρέατος καταβάλλονται επίσης αντισταθμιστικές ενισχύσεις, και αυτό επειδή οι τιμές παρέμβασης του βοείου κρέατος θα μειωθούν κατά 15% έως το οικονομικό έτος 1995/96.

3.3.2. Αλλά και σ'αυτή την αγορά γίνονται ορατά τα αποτελέσματα της μεταρρύθμισης. Η παραγωγή το 1993 και 1994 μειώθηκε κατά 10% διότι οι τιμές της αγοράς δεν ακολουθούσαν τη μείωση της τιμής παρέμβασης και έμειναν μέχρι τα μέσα του 1994 σταθερές. Επιπλέον προκλήθηκε μια σχεδόν ολοκληρωτική αποδόμιση των αποθεμάτων των αποθηκών. Αυτό κατέστη δυνατό επειδή οι αγορές παρέμβασης εφαρμόστηκαν από το τέλος το 1992 σχεδόν πλήρως. Τα αποθέματα αυτή τη στιγμή ανέρχονται σε 15 000 τόννους.

Ωστόσο, στην αγορά του βοείου κρέατος εξακολουθούν να υφίστανται προβλήματα διάθεσης, επειδή σήμερα δεν είναι δυνατό να αυξηθεί η κατανάλωσή του. Αυτό οφείλεται στο ανταγωνισμό με άλλα, φθηνότερα είδη κρέατος, στις δυσχερείς οικονομικές συνθήκες, στις αλλαγές των καταναλωτικών προτιμήσεων και στις δυσμενείς επιδράσεις της συζήτησης σχετικά με τη σπογγώδη εγκεφαλοπάθεια των βοοειδών. Τα πρόσφατα ρήγματα που δημιουργήθηκαν στην αγορά επιδείνωσαν την κατάσταση αυτή και οδήγησαν από τα μέσα του έτους σε αρνητική εξέλιξη των τιμών.

Εκτός των σιτηροπαραγωγικών περιοχών, η μεταρρύθμιση επηρεάζει σοβαρά και τις περιοχές όπου κατά κανόνα εκτρέφονται βοοειδή.

3.4. Εκτροφή θηλάζουσων αγελάδων

3.4.1. Η πριμοδότηση για τις θηλάζουσες αγελάδες θα αυξηθεί σε τρία στάδια από 70 σε 120 Ecu. Τα κράτη μέλη μπορούν επιπλέον να χορηγούν μια ίδια πρόσθετη πριμοδότηση έως και 25 Ecu ανά αγελάδα.

Σε αντίθεση με τη ρύθμιση που αφορά την ειδική πριμοδότηση για τα αρσενικά βοοειδή, βάσει της οποίας η επιλογή του μεγέθους αναφοράς της επιχείρησης είναι προαιρετική, τα δικαιώματα πριμοδότησης για τις θηλάζουσες αγελάδες καθορίζονται ανά επιχείρηση. Έτος αναφοράς είναι το 1992.

Το δικαίωμα πριμοδότησης είναι μεταβιβάσιμο μαζί ή χωρίς την επιχείρηση.

3.5. Πρόβειο κρέας

3.5.1. Στον τομέα του πρόβειο κρέατος διατηρείται κατά βάση το καθεστώς που ίσχυε μέχρι σήμερα:

- Το πλαφόν που είχε καθοριστεί (1000/500 κεφάλαια) για την έγκριση του πριμ έπαψε να ισχύει από το 1995 και συμπεριλήφθηκε στα επί μέρους για κάθε εκμετάλλευση εγγυηθέντα ανώτατα όρια.
- Το δικαίωμα σε πριμοδότηση καθορίζεται ανά επιχείρηση. Ως έτος αναφοράς ισχύει το 1991.
- Το 1993, το κοινοτικό πριμ ανερχόταν σε 20,898 Ecu και το 1994 σε 17,78 Ecu ανά προβατίνα. Το πριμ που χορηγείται σε μειονεκτικές περιοχές, με στόχο την ανάπτυξη της υπαίθρου, αυξήθηκε, λόγω της δυσμενούς κατάστασης της αγοράς, από 5,5 σε 7 Ecu ανά προβατίνα.

3.6. Οργάνωση αγοράς για το γάλα

3.6.1. Οι αποφάσεις για τη μεταρρύθμιση της γεωργικής πολιτικής της Κοινότητας δεν οδήγησαν σε ουσιαστικές τροποποιήσεις του συστήματος που ίσχυε στον τομέα του γάλακτος.

Από 1ης Απριλίου 1993 καταργήθηκε η εισφορά συνυπευθυνότητας που ίσχυε από τη 16η Σεπτεμβρίου 1977.

Ένα από τα ουσιαστικότερα σημεία είναι η απόφαση της διατήρησης της ρύθμισης των ποσοτώσεων έως το 2000.

Η κατάργηση του όρου της εδαφικότητας του ποσοστού διευκολύνει τις απαραίτητες διαρθρωτικές μεταβολές στον τομέα του γάλακτος και συμβάλλει στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας των γαλακτοκομικών επιχειρήσεων.

3.6.2. Η συνολική παραγωγή γάλακτος μειώθηκε το 1992 κατά 1,75 εκατ. τόννους, πράγμα που οφείλεται στη μείωση των ποσοτώσεων κατά 1% το έτος αυτό και στην αντίστοιχη μείωση των παραδόσεων γάλακτος (-1,6 εκατ. τόννοι). Το 1993 η παραγωγή και οι παραδόσεις παρέμειναν αναλλοίωτες σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Σε γενικές γραμμές, η Κοινότητα κατόρθωσε να διατηρήσει το μερίδιό της στην αγορά το 1992. Οι εξαγωγές ανήλθαν σε 13,9 εκατομμύρια τόννους ισοδύναμου γάλακτος. Κατ'αυτόν τον τρόπο, η Κοινότητα καταλαμβάνει παγκοσμίως την πρώτη θέση όσον αφορά τις εξαγωγές στον τομέα αυτό. Οι δαπάνες οργάνωσης της αγοράς για τα γαλακτοκομικά προϊόντα μειώθηκαν από 5,8 δισεκατομμύρια Ecu, το 1985, σε 4,2 εκατομμύρια Ecu, το 1994.

3.7. Συνοδευτικά μέτρα

3.7.1. Η σημασία των μέτρων αυτών, τα οποία αποσκοπούν στην προαγωγή φιλοπεριβαλλοντικών παραγωγικών διαδικασιών (μείωση του αριθμού των ζώων ανά εκτάριο, αποφυγή της χρησιμοποίησης ζιζανιοκτόνων) και στην προστασία της φύσης καθώς και στη χρηματοδότηση προγραμμάτων αναδάσωσης και προστασίας γεωργικών και δασικών εκτάσεων που έχουν αποσυρθεί από την καλλιέργεια, γίνεται αντιληπτή με το μεγάλο αριθμό των προγραμμάτων που έχουν κατατεθεί από τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες με στόχο την υλοποίηση των εν λόγω μέτρων:

- 160 προγράμματα, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2078/92, που αφορούν γεωργικές παραγωγικές διαδικασίες που ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών βιοτόπων,
- 41 προγράμματα, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2080/92, σχετικά με κοινοτικές ενισχύσεις για μέτρα αναδάσωσης στο γεωργικό τομέα,
- 10 προγράμματα, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2079/92, σχετικά με τις κοινοτικές ενισχύσεις για τις πρόωρες συνταξιοδοτήσεις στον γεωργικό τομέα.

Σχεδόν 90% των συνολικά 238 προγραμμάτων που κατατέθηκαν καταρτίστηκε από τις περιφέρειες.

Επιπλέον, η Κοινότητα προωθεί την καθιέρωση ρυθμίσεων για την πρόωγη συνταξιοδότηση γεωργών, οι οποίοι έχουν ηλικία 55 τουλάχιστον ετών και εγκαταλείπουν τις επιχειρήσεις τους προς όφελος νεότερων σε ηλικία γεωργών.

3.7.2. Δεν πρέπει ωστόσο να παραβλεφθούν οι συνέπειες που ενδέχεται να έχουν τα μέτρα αυτά σε ορισμένες περιοχές.

Τα συνοδευτικά μέτρα (προγράμματα αναδάσωσης, προκαταβολικής μεταρρύθμισης και μεθόδων γεωργικής παραγωγής που δεν βλάπτουν το περιβάλλον) θα μπορούσαν να ευνοήσουν τη μείωση των γεωργικών δραστηριοτήτων, οι οποίες, αν ληφθούν υπόψη στην ευρύτερη τους έννοια, καλύπτουν τομείς που προηγούνται και έπονται των δραστηριοτήτων του εν λόγω τομέα. Σε περιοχές που έχουν υποβαθμισθεί και/ή με καθυστερημένη ανάπτυξη, όπου δεν είναι εύκολο να ανευρεθούν εναλλακτικές λύσεις που θα ενισχύουν μακροπρόθεσμα την ανάπτυξη, το γεγονός αυτό προκαλεί ορισμένα προβλήματα, τα οποία πρέπει να εξετασθούν επείγοντως. Πρόκειται κυρίως για τα ακόλουθα προβλήματα:

- μείωση των θέσεων απασχόλησης στη γεωργία, καθώς και στους παρεμφερείς τομείς δραστηριότητας η οποία δεν αντικαταστάθηκε με τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης σε άλλους τομείς οικονομικής δραστηριότητας (αύξηση της ανεργίας),
- απερίμωση των αγροτικών περιοχών και μετανάστευση προς το κέντρο ή προς πιο ανεπτυγμένες περιοχές,
- μεγαλύτερη εξάρτηση στον τομέα της διατροφής σε επίπεδο κρατών μελών.

Στα ανωτέρω πρέπει επίσης να προστεθεί το γεγονός, ότι τα συνοδευτικά μέτρα, σημαντικά από άποψη συμπλήρωσης του εισοδήματος των καλλιεργητών, δεν φαίνεται να αποτελούν εναλλακτική λύση στη συρρίκνωση της δραστηριότητας αυτής, κυρίως στα πλαίσια μιας υποβαθμισμένης περιφερειακής οικονομίας όπου η γεωργία εξακολουθεί να παραμένει μια οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα καθοριστικής σημασίας. Για το σκοπό αυτό, στο σχεδιασμό των προγραμμάτων και των πρωτοβουλιών θα πρέπει να συμπεριληφθούν μέτρα για την άσκηση μιας δραστηριότητας πολιτικής εγκατάστασης νέων γεωργών στις περιφέρειες που αυτό είναι απαραίτητο.

Αντίθετα, σε μια σειρά περιφέρειες και ιδιαιτέρως αυτές που περιλαμβάνουν οικολογικά ευπαθείς περιοχές, τα συνοδευτικά μέτρα αποδείχθηκαν πάρα πολύ ωφέλιμα για την διατήρηση των εκτατικών μορφών καλλιέργειας. Σε διαφορετική περίπτωση, αυτό το είδος καλλιέργειών θα είχε εγκαταλειφθεί με αποτέλεσμα την απώλεια των αντίστοιχων θέσεων απασχόλησης.

Η αναδάσωση στην Κοινότητα εξακολουθεί να είναι περιορισμένου βεληνεκούς. Οι σχέσεις μεταξύ γεωργίας και δασοπονίας περιορίζονται, όπως παλαιότερα, στην αναδάσωση γεωργικών εδαφών. Οι ακόλουθες πτυχές θα πρέπει να εξακολουθήσουν να αποτελούν αρμοδιότητα των κρατών μελών και των περιφερειών:

- το σχέδιο μακροπρόθεσμης χωροταξίας, απαραίτητη προϋπόθεση για κάθε πολιτική αναδάσωσης, με την αντίστοιχη μακροπρόθεση χρήση του χώρου,
- η οικονομική εκμετάλλευση των δασών ως εγγύηση διαρκούς χρήσης των δασικών οικοσυστημάτων, πράγμα που προϋποθέτει την ανάπτυξη των μεταποιητικών βιομηχανιών ξύλου και την τεχνική και εμπορική οργάνωση των παραγωγών, με στόχο τις αγορές για διάθεση προϊόντων,
- τα προγράμματα δενδροφύτευσης και αναδάσωσης μπορούν εκτός των άλλων να χρησιμοποιηθούν μέσω γρήγορα αναπτυσσόμενων κορμών σε βιομάζα προς παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και προϊόντων ξύλου. Και αυτός ακόμα είναι ένας τρόπος για την εξασφάλιση δυναμικά απειλούμενων θέσεων εργασίας,

— η κατάρτιση των παραγωγών πρέπει να περιορισθεί σε πρότυπα προγράμματα, ένα πρώτο πρόγραμμα με χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΡΕΕ V), με τίτλο «Αναδάσωση των γεωργικών εδαφών: ποιά είναι τα μέτρα προτεραιότητας για επιλεξιμότητα και κατάρτιση;», θα πρέπει να επεκταθεί σε όλες τις περιοχές όπου γίνεται αναδάσωση.

3.8. Διαχείριση και έλεγχος

3.8.1. Με στόχο την υλοποίηση της μεταρρύθμισης της γεωργικής πολιτικής δημιουργήθηκε ένα νέο διοικητικό και ελεγκτικό σύστημα που περιλαμβάνει μέτρα στήριξης για διάφορους τομείς γεωργικών προϊόντων και εκτροφής ζώων, για την προαγωγή της φιλοπεριβαλλοντικής γεωργίας και ειδικά μέτρα υπέρ των ορεινών γεωργικών περιοχών.

Τα διοικητικά μέτρα στηρίζονται ουσιαστικά στα ακόλουθα στοιχεία:

- την κατάρτιση πλήρους ηλεκτρονικής τράπεζας δεδομένων, η οποία καθιστά δυνατή τη σύγκριση των ελέγχων,
- την καθιέρωση ενός ολοκληρωμένου διοικητικού και ελεγκτικού συστήματος, στο πλαίσιο του οποίου καταρτίζονται λεπτομερείς εκθέσεις και διεξάγονται άμεσοι επιτόπιοι έλεγχοι,
- τη δημιουργία ενός αριθμητικού συστήματος για την αναγνώριση των εκτάσεων και των ζώων,
- την ετήσια δήλωση των εκμεταλλευτών επιχειρήσεων, η οποία περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα στοιχεία,
- τη δυνατότητα να επιτραπούν πολλαπλές αιτήσεις.

Στη σημερινή του μορφή, το σύστημα περιλαμβάνει ιδιαίτερα εκτενείς και λεπτομερείς ρυθμίσεις, οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα μια περίπλοκη διοικητική διαδικασία, για την οποία θα απαιτηθεί αύξηση του ανθρώπινου δυναμικού και των τεχνικών των περιφερειών.

3.8.2. Η αποδοχή συστημάτων αναγνώρισης χαρακτηριστικών είναι ουσιαστικά απαραίτητη για την αντιμετώπιση της διοικητικής συμφόρησης που προκαλείται από προγράμματα παροχής άμεσων ενισχύσεων, όμως τα συστήματα αυτά πρέπει να δημιουργηθούν κατά τρόπο αποκεντρωτικό ώστε η εφαρμογή τους να υλοποιηθεί σε συμφωνία με το διοικητικό δίκαιο των κρατών μελών και των περιφερειών. Η αντικειμενικότητα και οι ίδιες προϋποθέσεις πρέπει να εγγυηθούν σε ολόκληρη την Κοινότητα. Μόνο κατ'αυτό τον τρόπο είναι δυνατή η ευέλικτη και αποδοτική αξιοποίηση της διαθέσιμης δυναμικότητας και των συστημάτων εφαρμογής της κοινοτικής νομοθεσίας.

Τα χαρακτηριστικά που πρέπει να περιληφθούν σε ένα παρόμοιο αποκεντρωμένο σύστημα δεν πρέπει μόνο να προσαρμόζονται στις νέες αποφάσεις ενισχύσεων στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της γεωργικής πολιτικής αλλά και να αποτελούν τη βάση για όλα τα μέτρα. Μακροπρόθεσμα, ο φόρτος εργασίας για τη λήψη μέτρων εφαρμογής και ελεγκτικών και διοικητικών μέτρων μπορεί να αποφευχθεί μόνο μέσω μιας εξομίσωσης σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Η ύπαρξη μεγάλου αριθμού ασυντόνιστων μεμονωμένων προγραμμάτων όχι μόνο επιβαρύνει την εφαρμογή της πολιτικής πέραν του δέοντος αλλά και οδηγεί στη μείωση του βαθμού αποδοχής της γεωργικής πολιτικής εκ μέρους των ενδιαφερόμενων.

Η τεράστια ποσότητα των χαρακτηριστικών αναγνώρισης προσφέρει μια συνεχή, διαρκώς διαθέσιμη εικόνα των γεωργικών επιχειρήσεων που καλύπτει μέχρι και τα προσωπικά στοιχεία των ιδιοκτητών. Από την άποψη της προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το γεγονός αυτό προξενεί ανησυχίες. Ακόμα και αν αναγνωρισθεί η αναγκαιότητα των αποτελεσματικών ελέγχων, φαίνεται αμφίβολο εάν η καθολική αναγνώριση συμβιβάζεται με την αρχή της αναλογικότητας και το δικαίωμα της προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

3.9. Εν κατακλείδι διαπιστώνεται ότι η μεταρρυθμιστική δέσμη, συγκρινόμενη με τη γεωργική πολιτική που εφαρμόζονταν μέχρι πρόσφατα, συνεπάγεται ελάχιστη αύξηση των δαπανών.

4. Συμφωνία GATT και επέκταση της ΕΕ με τις χώρες του ΜΟΕ

4.1. Η Συμφωνία GATT

Η Κοινότητα στις συνομιλίες της Ουρουγουάης ανέλαβε τις ακόλουθες υποχρεώσεις:

- Κατάργηση της εσωτερικής στήριξης κατά 20 %.
- Μετατροπή όλων των περιορισμών της αγωγής σε δασμούς και σταδιακή άρση τους κατά μέσο 36 % και για ευαίσθητα προϊόντα κατά 20%. Εξαιρέση ισχύει για τα σημαντικά δημητριακά, το ρύζι καθώς και τα φρούτα και λαχανικά, στα οποία και στο μέλλον θα επιβάλλονται τέλη εισαγωγής.
- Βελτίωση των δυνατοτήτων πρόσβασης στην αγορά με παροχές διευκολύνσεων για ορισμένες ποσότητες εισαγόμενων προϊόντων οι οποίες ορίζονται δεσμευτικά από τους καταλόγους της GATT της ΕΕ (ελάχιστη πρόσβαση αγοράς).
- Μείωση των επιδοτούμενων εξαγωγών σύμφωνα με την ποσότητα κατά 21 % και σύμφωνα προς τον προϋπολογισμό κατά 36 %.

Η μείωση της εσωτερικής στήριξης επιτεύχθηκε ήδη με τη μείωση των τιμών που είναι συνυφασμένη με την αναμόρφωση της κοινής αγροτικής πολιτικής. Τα πριμ για τις εκτάσεις και τα ζώα της αγροτικής μεταρρύθμισης, δεν επηρέασαν τον υπολογισμό της εσωτερικής στήριξης και ως εκ τούτου δεν επηρεάζονται από την υποχρέωση μείωσης. Έτσι η αναμόρφωση της ΚΠΠ είναι στη GATT διεθνώς εξασφαλισμένη.

Μετά την τιμολόγηση και την μείωση των δασμών πρέπει οπωσδήποτε να διατηρηθεί ένας εξωτερικός προστατευτικός μηχανισμός. Σε ορισμένες περιπτώσεις η χρήση των ειδικών όρων προστασίας, επιτρέπει την επιβολή πρόσθετων δασμών εισαγωγής. Η πρόσβαση σε αγορές τρίτων χωρών βελτιώνεται με την παγκόσμια απελευθέρωση του εμπορίου, έτσι ώστε να αναδεικνύονται καινούργιες δυνατότητες πωλήσεων.

Η υποχρέωση για μείωση των επιδοτούμενων προϊόντων, μπορεί να οδηγήσει σε προβλήματα όταν στην ΕΕ δημιουργούνται, υπάρχουν ήδη, αποθέματα παραγωγής τα οποία παρακάμπτουν τις μελλοντικά περιορισμένες δυνατότητες — μέσω της συμφωνίας της GATT — για επιδοτούμενες εξαγωγές. Σε σημαντικά προϊόντα όπως το γάλα, το βοδινό κρέας αλλά και τα

δημητριακά αναμένονται προβλήματα λόγω του ήδη υπάρχοντος όγκου παραγωγής και των αναμενόμενων επιδράσεων της βιολογικοτεχνικής προόδου.

4.2. *Επέκταση της ΕΕ*

Παρόλο που τα αποτελέσματα της αναμόρφωσης της ΚΓΠ και των αποφάσεων της GATT δεν έχουν γίνει ακόμα αποτελεσματικά στην αγορά η ΕΕ πρέπει να ακολουθήσει μια στρατηγική για τη προσχώρηση των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.

Ο αγροτικός τομέας συμπεριλαμβανομένου και του τομέα της διατροφής παίζει στις σχέσεις μεταξύ της ΕΕ και των ως άνω χωρών ένα ρόλο κλειδί. Αυτό ισχύει για την ήδη διανυθείσα περίοδο προετοιμασίας στον ίδιο βαθμό όπως για μετέπειτα διαπραγματεύσεις προσχώρησης.

Κατά τις διαπραγματεύσεις για την μετατοποθέτηση της στρατηγικής που αποφασίστηκε από το Συμβούλιο στο Έσπεν πρέπει από απόψεως αγροτικής και κοινοτικής πολιτικής να προσεχθούν τα ακόλουθα σημεία:

- Οι προϋποθέσεις πλαισίου για τη μέχρι τώρα θετική εξέλιξη του εμπορίου με αγροτικά προϊόντα με τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης δεν πρέπει να επιδεινωθούν μονομερώς εις βάρος των εξαγωγικών επαρχιών της ΕΕ.
- Οι προϋποθέσεις προτίμησης πρέπει να τηρούνται αυστηρά και από τις δύο πλευρές και για όλες τις κατηγορίες προϊόντων. Δεν πρέπει να υπάρξει διάβρωση στα περιθώρια προτίμησης. Οι παραδοσιακές εμπορικές δραστηριότητες δεν πρέπει να διακυβεύονται.
- Εν όψει της ειδικής ευαισθησίας της αγοράς και των αποθεμάτων σε μια σειρά από προϊόντα, χρειάζεται μια λύση η οποία να περιορίζει τις συνολικές εισαγωγές όπως στο παρελθόν σε ένα επίπεδο, το οποίο αφ' ενός να εμποδίζει τη δημιουργία προβλημάτων στην εσωτερική αγορά και συγχρόνως να λαμβάνει υπόψη τα συμφέροντα των συμβεβλημένων χωρών. Αυτό ισχύει κύρια για τον κλάδο παραγωγής βοείου κρέατος για φρούτα ρόγας καθώς και φρούτα και λαχανικά.
- Αφετέρου πρέπει να σιγουρευτεί ότι αυτές οι χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (ΜΟΕ) δεν πρέπει να θεσπίσουν νέους δασμούς εισαγωγής ή κάτι παρόμοιο, ή να αυξήσουν τους ήδη υπάρχοντες.
- Η βελτίωση της θέσης των χωρών της ΜΟΕ στο εμπόριο αγροτικών προϊόντων πρέπει να γίνεται κυρίως με μια ενισχυμένη ρύθμιση των ποσοτήτων σε συνδυασμό με τη χρήση εντατικών οικολογικών μεθόδων παραγωγής συμπεριλαμβανομένης και της ανακατανομής των καλλιεργισιμων επιφανειών για οικολογικούς σκοπούς. Η κοινή τάξη των κατεχόντων στο περιβαλλοντικό, φυτοπροστατευτικό και κτηνιατρικό Δίκαιο, πρέπει να αναληφθεί από αυτές στο πλαίσιο της προσχώρησης.
- Πρέπει να γίνουν προσπάθειες ώστε να συναφθούν παραδοσιακές σχέσεις εμπορίου αγροτικών προϊόντων. Η ΕΕ σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να αποτελέσει μια επαρκή αγορά για το τεράστιο παραγωγικό δυναμικό αυτών των χωρών.

- Η βοήθεια για την αναδόμηση της γεωργίας πρέπει να αποσκοπεί στην προώθηση της εξέλιξης των αγροτικών οικονομικών παραμέτρων και των γεωργικών επιχειρηματικών δομών.
- Η μεταβατική φάση πρέπει να αποφύγει-αποτρέψει δομικές και αγορά-πολιτικές κατηγορίες και από τις δύο πλευρές.
- Οι όροι της αναμόρφωσης της αγροτικής πολιτικής και η δομή των μέτρων, πρέπει να διατηρηθούν κατά τη διάρκεια και μετά τη μεταβατική φάση. Για να διαφυλαχθεί η ικανότητα χρηματοδότησης του συστήματος στο μέλλον, πρέπει να εξετασθεί, το πώς τα κράτη μέλη και οι επαρχίες θα μπορέσουν να γίνουν σημαντικά ισχυρότερα συνδεδεμένες απ' ό,τι μέχρι σήμερα στην οικονομική και πολιτική ευθύνη για το συνολικό σχέδιο.
- Εκτός των άλλων είναι ανάγκαιο να εξετασθούν οι δυνατότητες ορισμού των υποχρεώσεων στα κράτη μέλη και σύμφωνα με τους εκάστοτε νόμους προκειμένου να διατηρηθεί το σύστημα της αγροτικής πολιτικής και συγχρόνως να αποφευχθούν οι μη χρηματοδοτήσιμες οικονομικές απαιτήσεις.
- Η εξωτερική προστασία που εξασφαλίστηκε στα πλαίσια της αναμόρφωσης της κοινής αγροτικής πολιτικής και της συμφωνίας GATT για τα προϊόντα της ΕΕ, πρέπει να διατηρηθεί και για τη προσχώρηση των χωρών της ΜΟΕ.

5. *Βαθμός προόδου της μεταρρύθμισης και βιώσιμη αγροτική ανάπτυξη*

5.1. Λόγω του μικρού διαστήματος που μεσολάβησε από τη θέση σε ισχύ της μεταρρύθμισης της ΚΓΠ, δεν είναι φυσικά δυνατόν να πραγματοποιηθεί συνολική ανάλυση των επιπτώσεών της.

Η μεταρρύθμιση της ΚΓΠ επιδιώκει κατά προτεραιότητα τον έλεγχο της παραγωγής και την αποκατάσταση της ισορροπίας στις αγορές καθώς και την εξασφάλιση του εισοδήματος των αγροτών. Η προτεραιότητα δεν δίνεται στους στόχους περιφερειακού ενδιαφέροντος. Ωστόσο, η γεωργική μεταρρύθμιση έχει προφανείς επιπτώσεις στις περιφέρειες.

Δεδομένου ότι η γεωργική μεταρρύθμιση επιδιώκει την ενίσχυση των κανόνων και του δυναμικού των αγορών σημαντικών τομέων της γεωργικής παραγωγής (το πρώτο μέρος περιλάμβανε τις καλλιέργειες, το βόειο κρέας και το γάλα, το δεύτερο μέρος, που δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί, αφορά τον οίνο, τα οπωροκηπευτικά), ενδέχεται να προκληθούν αλλαγές στη θέση ορισμένων περιφερειών σε συγκεκριμένες αγορές γεωργικών προϊόντων. Για παράδειγμα, μπορεί να επικεντρωθεί και να εντατικοποιηθεί η παραγωγή σε λιγότερες περιοχές. Η μεταρρύθμιση της οργάνωσης της αγοράς στον τομέα του οίνου και των οπωροκηπευτικών έχει ιδιαίτερες συνέπειες στις μεσογειακές χώρες.

Η κοινοτική γεωργική πολιτική, με τα μέσα που διαθέτει (μέσα στήριξης των αγορών, των τιμών και του αγροτικού εισοδήματος) δεν είχε χαραχθεί και για τούτο δεν επέτυχε την αντιστάθμιση μεταξύ περιφερειών με διαφορετικό οικονομικό δυναμικό και πλούτο και να αποκαταστήσει τις ανισότητες της οικονομικής ανάπτυξης αλλά να διατηρήσει τη γεωργική

οικονομία. Θα ήταν λάθος να εξετασθεί η γεωργική πολιτική από την άποψη της ικανότητάς της να καταναίμει πιστώσεις μεταξύ των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών. Για το λόγο αυτό, η ενίσχυση των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών πρέπει να αποτελέσει την κύρια προτεραιότητα των διαφόρων διαρθρωτικών ταμείων χωρίς να αποδυναμώσει την άλλου είδους υποστήριξη που παρέχουν τα διαρθρωτικά ταμεία στις περιφέρειες. Τα διαρθρωτικά ταμεία δεν χρησιμοποιούνται ακόμη για την κάλυψη των ελλείψεων της ΚΓΠ. Εντούτοις, τα αποτελέσματα της ΚΓΠ θα πρέπει να εντάσσονται στο γενικό στόχο της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής.

5.2. Από τις προαναφερθείσες αντικειμενικές πτυχές, διαγράφονται ορισμένες ουσιαστικές εξελίξεις, οι οποίες, σε κάθε περιφέρεια, διαφέρουν ως προς την φύση και την πορεία τους. Έτσι, με τη βοήθεια των πληροφοριών που παρέχουν οι περιφέρειες, διαπιστώνεται ότι οι απόψεις που εκφράζει η Επιτροπή στο έγγραφο βάσης δεν συμφωνούν πάντοτε με τη μέχρι σήμερα διαισθητική των διαφόρων τομεακών πολιτικών με περιφερειακές επιπτώσεις.

Στη πράξη σε διάφορες αγροτικές περιοχές της Κοινότητας παρατηρείται μια ενδυνάμωση των αρνητικών οικονομικών, κοινωνικών, οικολογικών επιρροών, οι οποίες ενδεχομένως λόγω των διαφορετικών τοπικών ιδιαιτεροτήτων μπορούν να αποδοθούν στις ακόλουθες αιτίες:

5.2.1. στη συνεχιζόμενη παρακμή αρκετών αγροτικών περιοχών, η οποία διευρύνει το χάσμα μεταξύ των αγροτικών και αστικών περιοχών και μεταξύ των γεωργών που εργάζονται για ίδιο λογαριασμό και του υπόλοιπου ενεργού πληθυσμού,

5.2.2. στην έντονη αύξηση των μεγάλων βιομηχανικών επιχειρήσεων παραγωγής και διάθεσης του γεωργικού και κτηνοτροφικού τομέα, των οποίων η οικονομική φιλοσοφία και μέθοδοι οδηγούν σε αποκλεισμό και άλλα τμήματα της αγροτικής κοινωνίας καθώς και πολλές περιφέρειες,

5.2.3. στην εφαρμογή στρατηγικών, οι οποίες βλάπτουν τα συμφέροντα συγκεκριμένων περιφερειών, ιδιαίτερα στα μεσογειακά κράτη. Λόγω αυτού, το πρώτο μέρος της μεταρρύθμισης αφορά αποκλειστικά τις υπαίθριες καλλιέργειες τα σιτηρά της Βόρειας και Κεντρικής Ευρώπης και την παραγωγή βοείου και πρόβειου κρέατος. Με τη μεταρρύθμιση των ΚΟΓ στον τομέα του οίνου και οπωροκηπευτικών, που επί του παρόντος αποτελούν αντικείμενο διαβουλεύσεων, η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να συνεχίσει τη μεταρρύθμιση και να συμβάλλει διαρκώς στην ανάκτηση της αγοραστικής ισορροπίας των αγροτικών οικονομιών των περιφερειών της Νοτίας Ευρώπης και στην μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα των οργανώσεων αγοράς. Παράλληλα, η ΕΕ πρέπει να ενισχύσει τη μελισσοκομία,

5.2.4. το γεγονός ότι οι λόγοι που προβλήθηκαν για τη μεταρρύθμιση της ΚΓΠ — ισορροπία των αγορών, κατάργηση των πλεονασμάτων, προστασία του περιβάλλοντος και διαφύλαξη της φύσης — έχουν μικρότερη βαρύτητα για ορισμένες περιφέρειες, και ιδίως για εκείνες που παρουσιάζουν έλλειμμα στον αγροδιατροφικό τομέα και στις οποίες είναι βέβαιο ότι η σχέση τιμών και παραγωγής δεν αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για τη διατήρηση των πλεονασμάτων και όπου ορισμένη

εντατικοποίηση της γεωργίας δεν αυξάνει τους κινδύνους για το περιβάλλον, δεδομένου ότι επικρατούν εκτατικές μέθοδοι εκμετάλλευσης,

5.2.5. στην αδυναμία διόρθωσης της κατανομής των οικονομικών πόρων μέχρι τώρα ευνοούσε τις πλουσιότερες χώρες και διατηρείται ακόμη μέσω του καθορισμού των ενισχύσεων σε συνάρτηση κυρίως με την παραγωγικότητα αυξάνοντας τις διαφορές μεταξύ μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων και μεταξύ περιοχών με μικρότερη και μεγαλύτερη ανταγωνιστικότητα,

5.2.6. η αδυναμία άμβλυνσης των κοινωνικών διαφορών.

5.3. Όσον αφορά την αιτιολόγηση των μέτρων, ανάλογα με την εμβέλεια και την περιφερειακή σημασία του κάθε τομέα, έρχονται στο φως αντιφατικές καταστάσεις:

5.3.1. τομείς με ή χωρίς ενισχύσεις του εισοδήματος,

5.3.2. περιορισμός της παραγωγής σε ορισμένους τομείς λόγω των πλεονασμάτων και, παράλληλα, επιβολή περιορισμών σε άλλο τομέα (οπωροκηπευτικά), για τον οποίο η ΕΕ αποτελεί τον παγκοσμίως μεγαλύτερο εισαγωγέα.

5.4. Επιπλέον, παρά το γεγονός ότι προτάσσεται μονίμως το επιχείρημα της προστασίας του περιβάλλοντος, δεν λαμβάνεται συχνά επαρκώς υπόψη η περίπτωση ότι οι περιοριστικές πολιτικές αβέλγητα μπορούν να αποτελέσουν κίνητρο για εντατικοποίηση και συγκέντρωση της παραγωγής στις ανταγωνιστικές περιφέρειες και, συνεπώς, να αυξήσουν το περιβαλλοντικό κόστος. Ταυτόχρονα, ευνοούνται οι αγροτικές δραστηριότητες σε άλλες περιφέρειες με λιγότερο εντατική οικονομία, γεγονός που ευνοεί τη βιομηχανική δασοκομία και, συνεπώς, την ταχεία ερήμωση και άλλων περιοχών.

Ωστόσο, είναι ικανοποιητική η καθιέρωση συνοδευτικών μέτρων για την προώθηση της εκτατικοποίησης της γεωργικής παραγωγής και των περιβαλλοντικών οικονομικών μεθόδων που συμπληρώνουν ουσιαστικά τη γεωργική μεταρρύθμιση. Τα εν λόγω μέτρα όχι μόνο συμβάλλουν στη βελτίωση του περιβάλλοντος αλλά και διασφαλίζουν τη διατήρηση του αγροτικού πολιτισμού και την αμοιβή των υπηρεσιών που προσφέρουν οι γεωργοί. Ακόμη, έχουν μεγάλη σημασία για τη διατήρηση του ιδιαίτερου αγροτικού χαρακτήρα των περιφερειών.

5.5. Τέλος, υπάρχει ο κίνδυνος να θυσιαστεί η κοινοτική προτίμηση, ένας από τους στυλοβάτες της ΚΓΠ, λόγω των διεθνών συμφερόντων της ελευθέρωσης του γεωργικού και διατροφικού τομέα. Οι εξελίξεις οδεύουν προς την ενσωμάτωση της κοινοτικής γεωργίας στη συνεχώς διευρυνόμενη παγκόσμια οικονομία, η οποία επηρεάζεται από τα συμφέροντα των μεγάλων οικονομικών δυνάμεων και καθορίζεται από αυτές.

5.6. Ωστόσο, είναι δυνατόν να συναχθούν ορισμένα τελικά συμπεράσματα, τα οποία ενδέχεται να συμβάλλουν στην πραγματοποίηση των απαραίτητων διορθώσεων κατά την περαιτέρω διαμόρφωση της μεταρρύθμισης της ΚΓΠ:

5.6.1. Η μεταρρύθμιση της ΚΓΠ δεν λαμβάνει υπόψη της σημαντικές διαφορές στο εσωτερικό της κοινοτικής γεωργίας. Χωρίς να σπάσει τα πλαίσια της κοινής αγοράς η μεταρρύθμιση μελλοντικά θα πρέπει να ασκείται με γνώμονα της ανάγκης και τις απαιτήσεις της επαρχίας. Η γεωργία θα μπορούσε έτσι να συμβάλλει στη βιωσιμότητα των αγροτικών περιοχών χάρη στην ποικιλία και την αλληλεπίδραση των λειτουργιών της.

5.6.2. Μια μεταρρύθμιση της ΚΓΠ, η οποία προσανατολίζεται κατά προτεραιότητα στη λογική της αγοράς και βασίζεται στην ανταγωνιστικότητα ως το πρωταρχικό κριτήριο ανάπτυξης, μπορεί να εμποδίσει την ανάπτυξη διαφόρων σημαντικών λειτουργιών της γεωργικής δραστηριότητας όπως είναι η συμβολή στη δημογραφική ισορροπία, η κοινωνική και κοινωνική λειτουργία, η συμβολή στην προστασία του περιβάλλοντος και στη διαφύλαξη της φύσης και η διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Όλα αυτά αποτελούν αναμφισβήτητες βάσεις για τη ζωτικότητα της υπαίθρου.

5.6.3. Στη μεταρρύθμιση της ΚΓΠ δεν φαίνεται να έχει ακόμη ληφθεί υπόψη ότι η γεωργική οικονομία παράλληλα με την παραγωγική λειτουργία της, μπορεί να συμβάλλει ενεργώς στη διασφάλιση ενός σταθερού μέλλοντος για όλες τις αγροτικές περιοχές της Κοινότητας.

5.6.4. Πρέπει να διαφοροποιηθούν οι παρεμβάσεις της ΚΓΠ υπέρ εκείνων των κατηγοριών καλλιεργητών που δρουν στις παραγωγικές ζώνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που παρουσιάζουν τα μεγαλύτερα φυσικά μειονεκτήματα. Οι άμεσες ενισχύσεις, οι ποσοτώσεις παραγωγών και τα άλλα ενδεχόμενα μέσα πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο θετικών διακρίσεων υπέρ των γεωργιών αυτών.

5.6.5. Εφαρμόζοντας αποφασιστικά την αρχή της επικουρικότητας έως το επίπεδο των περιφερειών και των εθνικοτήτων, η Επιτροπή πρέπει να προχωρήσει στη διατύπωση πολύ γενικών ρυθμίσεων για τις ενισχύσεις που πρέπει να αναπτυχθούν από τις περιφέρειες, οι οποίες υλοποιούν τις δικές τους απόψεις γεωργικής πολιτικής.

6. Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών

Η Επιτροπή των Περιφερειών

6.1. υποστηρίζει τους στόχους και της αρχές της μεταρρύθμισης της γεωργικής πολιτικής που περιλαμβάνονται στη πρόταση που υπέβαλε το 1991 η Επιτροπή και αναγνωρίζει τις συνεπαγόμενες θετικές συνέπειες στις αγορές προϊόντων και στη γεωργία γενικά. Ωστόσο θεωρεί ότι για την αξιολόγηση της εν λόγω μεταρρύθμισης είναι απαραίτητη μια ευρεία εξέταση των διαφορετικών καταστάσεων που έχουν διαμορφωθεί στις διάφορες περιφέρειες της Κοινότητας (περιλαμβανομένων και των νέων κρατών μελών).

6.2. ζητεί με έμφαση όπως η περαιτέρω μεταρρύθμιση της ΚΓΠ λάβει συγκεκριμένο χαρακτήρα ως εξής:

6.2.1. συνεκτίμηση των διαφορετικών δεδομένων των γεωργικών και δασοκομικών οικονομιών στην ΕΕ και μια συνολική σύλληψη, η οποία θα καλύπτει το σύνολο της επικράτειας και θα προβλέπει την αρμονική χωροταξική διαμόρφωση μέσω μιας ολοκληρωμένης και βιώσιμης ανάπτυξης των αγροτικών

περιοχών, καθώς και μια ανεπτυγμένη και ευημερούσα γεωργία η οποία να καλύπτει το γεωργικό χώρο.

6.2.2. θέση του κέντρου βάρους όχι μόνο στην αγροτική παραγωγή η οποία παραμένει πρωταρχική συνιστώσα της ανάπτυξης του γεωργικού χώρου, αλλά και προς την αγροτική ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος με βάση τις αρχές της επικουρικότητας, της συνεργασίας, της πρόληψης και της ενσωμάτωσης.

6.2.3. αποδοχή της αρχής ότι μια γεωργική οικονομία που προσανατολίζεται ολοένα και περισσότερο στην αγορά δεν μπορεί να επιλύσει τα διαρθρωτικά προβλήματα της υπαίθρου αλλά ότι, αντίθετα, όλες οι προσπάθειες πρέπει να προσανατολίζονται στην ιδέα μιας ευρύτερης γεωργικής πολιτικής, η οποία να επιδιώκει, εκτός της παραγωγής τροφίμων, τη βιώσιμη ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών και να βασίζεται στους ανθρώπους, δηλαδή τους αγρότες και ιδιαιτέρως στους νέους αγρότες.

6.3. ζητεί από την Επιτροπή να λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την ανεύρεση νέων αγορών, κυρίως για την προαγωγή της κατανάλωσης προϊόντων που δεν προορίζονται για διατροφή.

6.4. ζητεί από την Επιτροπή, εφόσον είναι αναγκαίο, να λάβει τα κατάλληλα μέτρα ρύθμισης της παραγωγής προκειμένου να εξασφαλισθεί για τη γεωργία μια θετική εξέλιξη των τιμών που να καλύπτει τις σχετικές δαπάνες, και οι κατάλληλες συνθήκες για τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητάς της.

6.5. ζητεί όπως η Επιτροπή αναθεωρεί ετησίως το ποσοστό υποχρεωτικής παύσης καλλιεργειών με βάση την εξέλιξη της αγοράς και ανακοινώνει, έγκαιρα, τις μεταβολές του ποσοστού αυτού, δεδομένου ότι οι γεωργοί χρειάζεται να κάνουν πιο μακροπρόθεσμο προγραμματισμό καλλιεργειών.

6.6. οι πριμοδοτήσεις που προβλέπονται από την ΕΕ για τη συγκριτική απόσυρση εδαφών παραγωγής πρέπει να τίθενται στη διάθεση των περιφερειών, στις οποίες θα ανατίθεται η επιλογή μέτρων αποσυμφόρησης της αγοράς και η κατανομή των αντίστοιχων χρηματοοικονομικών πόρων.

6.7. θεωρεί ότι τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες θα πρέπει να συμμετέχουν περισσότερο από ό,τι μέχρι σήμερα στην περαιτέρω εξέλιξη της μεταρρύθμισης της γεωργικής πολιτικής.

6.8. φρονεί ότι η πολιτική που υιοθέτησε η Επιτροπή για τη μεταρρύθμιση των διαρθρωτικών ταμείων (1988), που συνίσταται σε μια «προσέγγιση εκ των κάτω προς τα άνω» μέσω «single programming documents», καθιστά δυνατή τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα των μεταβιβάσεων στα πλαίσια της ΚΓΠ και το συνυπολογισμό των ιδιαιτεροτήτων των περιφερειών.

6.9. προσέγγιση του είδους αυτού θα μπορούσε επίσης, και κυρίως, να δώσει αποφασιστική ώθηση στην τόνωση της παραγωγής και στην αύξηση των ανανεώσιμων πρώτων υλών ως ειδική συνεισφορά των περιφερειών για την εξασφάλιση του εισοδήματος των γεωργών καθώς και για την προστασία του περιβάλλοντος και του κλίματος, για τη διατήρηση των

περιορισμένων πρώτων υλών και για τη μείωση των πλεονασμάτων της γεωργικής παραγωγής·

6.10. ζητεί οι εξελισσόμενοι απλοί μηχανισμοί και μέτρα να αντισταθμίζουν την μείωση των τιμών που θα έπρεπε να εξεταστεί μια διαφοροποίηση για τα όρια παρέμβασης·

6.11. ζητεί τα συνοδευτικά μέτρα, — τα οποία να δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην προαγωγή περισσότερο φιλοπεριβαλλοντικών μεθόδων παραγωγής και προστασίας του περιβάλλοντος — να διατηρηθούν ως ανεξάρτητα, (όπως και μετά το 1997) να κατοχυρωθούν περισσότερο από νομική άποψη και να τύχουν ευρύτερης χρηματοδότησης·

6.12. πιστεύει ότι οι δυνατότητες που δημιουργούνται με τον κανονισμό 2078/92 είναι κατάλληλες για την ανάπτυξη ενός συστήματος ανταμοιβής των υπηρεσιών που προσφέρει ο γεωργικός τομέας στην κοινωνία, οι οποίες δεν εντάσσονται στην παραγωγή και δεν διατίθενται άμεσα στην αγορά·

6.13. επικρίνει έντονα τη διοικητική πολυπλοκότητα των μέτρων που έχουν ληφθεί καθώς και της υλοποίησής τους και καλεί, κατά συνέπεια, την Επιτροπή να αξιοποιήσει τις προτάσεις που έχουν υποβληθεί για την απλοποίηση της διαδικασίας εφαρμογής·

6.14. αναγνωρίζει την ανάγκη να διασφαλισθεί στα κράτη μέλη η ορθή εφαρμογή και ο έλεγχος των συστημάτων αντισταθμιστικών και διαρθρωτικών ενισχύσεων που προβλέπονται στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής, ενώ οι διατάξεις κυρώσεων πρέπει να απλοποιηθούν·

6.15. καλεί την Επιτροπή να αναπτύξει το σύστημα κατά τρόπο ο οποίος να ανταποκρίνεται περισσότερο στα τεχνικά οργανοδιοικητικά κριτήρια. Στο πλαίσιο αυτό, η Κοινότητα θα πρέπει να περιοριστεί στη θέσπιση ελάχιστων προδιαγραφών και κριτηρίων για την εφαρμογή και τον έλεγχο, και να αφήσει στα κράτη μέλη και στις περιφέρειες το ζήτημα της διαμόρφωσης των συστημάτων εφαρμογής στο πλαίσιο των εν λόγω προτύπων·

6.16. θεωρεί ότι οι κίνδυνοι που αφορούν την εφαρμογή, και κατ'αυτό τον τρόπο και οι χρηματοδοτικές επιβαρύνσεις, μπορούν να ελαττωθούν μόνο μέσω μιας σκόπιμης απλοποίησης των συστημάτων παροχής ενισχύσεων, που πρέπει να συνοδεύεται από αντίστοιχη απλοποίηση των σχετικών διοικητικών διαδικασιών, εδώ θα πρέπει να εξεταστεί αν θα πρέπει να χορηγούνται αντί για πριμοδότηση των ζώων ανά επιφάνεια βοσκής και καλλιέργειών ζωοτροφών για βοοειδή και αιγοπρόβατα και να λαμβάνεται υπόψη για τα χρηματικά ποσά που θα καταβάλλονται σε κάθε επιχείρηση η μείωση του κόστους

ανά τεμάχιο. Πρότυπο της διαρθρωτικής πολιτικής πρέπει να παραμείνει η ανταγωνιστική γεωργία με πυρήνα την οικογενειακή εκμετάλλευση·

6.17. ως βάση για τη λήψη περαιτέρω αποφάσεων, θεωρεί απαραίτητο να συνταχθεί από την Επιτροπή λεπτομερής έκθεση για τις επιπτώσεις της μεταρρύθμισης στις αγορές στους σχετικούς τομείς και την εξέλιξη των χρηματοδοτικών δαπανών καθώς και την κατανομή τους στις περιφέρειες·

6.18. ζητεί από την Επιτροπή να διαβιβάσει στην Επιτροπή των Περιφερειών προς γνωμοδότηση τόσο την εν λόγω έκθεση όσο και τις ενδιάμεσες εκθέσεις που απευθύνονται στο Συμβούλιο και/ή το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο·

6.19. δηλώνει την πρόθεσή της να παρακολουθήσει στενά τις προσεχείς εξελίξεις της μεταρρύθμισης της ΚΓΠ και αναθέτει στην επιτροπή 2, λόγω των δεσμών των μελών της με τις περιφέρειες, να προωθήσει μια λεπτομερή έρευνα σχετικά με τις περιφερειακές επιπτώσεις από την εφαρμογή της μεταρρύθμισης της ΚΓΠ, να ερευνήσει τα προβλήματα στο αγρονομισματικό σύστημα καθώς και να μελετήσει την προβληματική του γεωγονομισματικού συστήματος επί του οποίου η ΕΤΠ ενδέχεται να αποφανθεί στο μέλλον·

6.20. ζητά να ισοζυγισθούν με τρόπο δίκαιο οι αναμενόμενες επιπτώσεις από την προσχώρηση των μεσογειακών κρατών καθώς και εκείνων της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης στην Ευρωπαϊκή Ένωση και να αναζητηθούν λύσεις από πλευράς γεωργικής και εμπορικής πολιτικής που δεν θα παρεμποδίζουν την οικονομική και πολιτική ενσωμάτωση των υποψηφίων χωρών και θα διασφαλίζουν τα συμφέροντα και την ισορροπία των σημερινών γεωργικών περιφερειών της ΕΕ και θα λαμβάνουν ιδιαίτερως υπόψη τις μεθοριακές περιφέρειες. Για το λόγο αυτό, η ΕΤΠ θα εξετάσει προσεκτικά το στρατηγικό σχέδιο της Επιτροπής για την περαιτέρω ανάπτυξη των σχέσεων της ΕΕ με τις συνδεδεμένες ΧΚΑΕ στον γεωργικό τομέα·

6.21. ζητεί κατά την εφαρμογή της συμφωνίας της Ουρουγουάης να εξασφαλισθούν και να διαφυλαχθούν τα σημαντικά αγρο-πολιτικά και περιφερειακά συμφέροντα της Κοινότητας, ώστε να συμφωνηθούν οι διεθνείς υποχρεώσεις της Κοινότητας με την ΚΓΠ.

Τα αποτελέσματα της συμφωνίας της Ουρουγουάης στον αγροτικό τομέα, προπάντων δεν θα πρέπει να έχουν ως αποτέλεσμα, την άμεση ή έμμεση αμφισβήτηση της διάρκειας της κοινής αγροτικής πολιτικής και της τήρησης των γενικών της όρων και κυρίως την προτίμηση της Κοινότητας. Το αυτό ισχύει και για τις εξαγωγές της Κοινότητας και την εξασφάλιση της θέσης της στην παγκόσμια αγορά γεωργικών προϊόντων.

Βρυξέλλες, 18 Ιανουαρίου 1996.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jacques BLANC

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για:

- «την πρόταση Κανονισμού του Συμβουλίου για την ΚΟΑ στον τομέα των οπωροκηπευτικών», και
- «την πρόταση Κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για την κοινή οργάνωση αγοράς στον τομέα των μεταποιημένων προϊόντων με βάση τα οπωροκηπευτικά»

(96/C 129/05)

Στις 19 Απριλίου 1995, η Επιτροπή των Περιφερειών αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 10, εδάφιο 1, του Εσωτερικού Κανονισμού, να καταρτίσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας σχετικά με τις ανωτέρω προτάσεις.

Οι σχετικές εργασίες ανατέθηκαν στην επιτροπή 2 «Χωροταξία της Υπαίθρου, Γεωργία, Θήρα, Αλιεία, Δάση, Θάλασσα και Ορεινές Περιοχές» (εισηγητής: ο κ. Joseph).

Κατά την 11η σύνοδο ολομέλειας της 17ης και 18ης Ιανουαρίου 1996 (συνεδρίαση της 18ης Ιανουαρίου 1996), η Επιτροπή των Περιφερειών υιοθέτησε τη γνωμοδότησή της.

Έχοντας υπόψη:

- την ανακοίνωση του Σεπτεμβρίου 1995 για την πρόταση σχεδίου κανονισμού για την κοινή οργάνωση αγοράς των νωπών οπωροκηπευτικών και των μεταποιημένων προϊόντων με βάση τα οπωροκηπευτικά,
- την ανακοίνωση της Επιτροπής του Ιουλίου 1994 (έγγρ. COM(94) 360 τελικό),
- τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τη γνωμοδότηση της ΟΚΕ του Ιανουαρίου 1995 (έγγρ. CES 54/95 — A400/15/95),
- την ανακοίνωση της Επιτροπής για την ευρωμεσογειακή συνεργασία (έγγρ. COM(95) 72 τελικό),
- τα πορίσματα του Συμβουλίου που συνήλθε σε κοινή συνεδρίαση στις 20 Σεπτεμβρίου 1993,

η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ υιοθετεί την ακόλουθη γνωμοδότηση:

Εκτιμώντας ότι οι στόχοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενόψει της διεύρυνσής της εκφράζουν τις θεμελιώδεις δημοκρατικές αξίες και ότι η ΕΕ μπορεί και οφείλει να δώσει απαντήσεις στα αιτήματα των χωρών οι οποίες κείνται ανατολικά και δυτικά της Ένωσης·

Εκτιμώντας ότι η ευρωπαϊκή οικοδόμηση κατέστη εφικτή χάρη στη συνεκτίμηση της γεωγραφικής, κοινωνικής, πολιτιστικής και οικονομικής ποικιλομορφίας και στο σεβασμό της ικανότητας των μελών της να επιτύχουν τους στόχους που έθεσαν·

Εκτιμώντας ότι από το 1972, έτος θεσπίσεως του κανονισμού για την ΚΟΑ οπωροκηπευτικών, η ενίσχυση και η ανάπτυξη της Ένωσης κατέστη δυνατή με το σεβασμό και τη συνεκτίμηση των πολυάριθμων διαφορών και της αυξανόμενης ποικιλομορφίας·

Εκτιμώντας ότι η τότε Κοινότητα μπόρεσε να εμπνευσθεί και να εφαρμόσει τομεακές και εγκάρσιες πολιτικές που της προσέδωσαν σημαντική οικονομική ισχύ και επίσης εξασφάλισαν, σε συνδυασμό με τις εθνικές πολιτικές των μελών της, εξαιρετικό βιοτικό επίπεδο και βαθμό πολιτικής εξέλιξης·

Εκτιμώντας ότι χάρη σ' αυτό, η σημερινή Ένωση, ενισχυμένη από τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, έχει τη δυνατότητα να αντιμετωπίσει τις διεθνείς εξελίξεις, όχι μόνο για την ίδια και για τους πολίτες της αλλά και για να βοηθήσει τους γείτονές της να επιτύχουν καλύτερες συνθήκες διαβίωσης·

Εκτιμώντας, συνεπώς, ότι κατά τις διαδοχικές φάσεις της διαδικασίας αυτής απαιτούνταν πάντοτε η μεγαλύτερη δυνατή συμφωνία ως προς τους στόχους και η δυνατότητα προσαρμογής των λύσεων που υιοθετούνταν για την επίτευξή τους· ότι υπό την έννοια αυτή, η μεταρρύθμιση της ΚΓΠ και η γεωργική

πτυχή των συμφωνιών της ΓΣΔΕ αποτελούν στοιχεία προς τελειοποίηση ενός μεγαλύτερου μηχανισμού και όχι αυτοσκοπό· ότι σκόπιμο είναι να υπολογισθούν καλά τα ανταλλάγματα που θα δοθούν για τις άλλες πτυχές των ευρωπαϊκών πολιτικών· ότι η Επιτροπή των Περιφερειών της Ευρώπης μπορεί να συμβάλει επωφελώς στον εντοπισμό των αναγκών των ισορροπιών που πρέπει να επιτευχθούν, τόσο στο εσωτερικό επίπεδο όσο και στις εξωτερικές σχέσεις, χάρη στην εγγύτητά της προς τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές πραγματικότητες·

Εκτιμώντας ότι, υπό το πρίσμα αυτό, η ίδρυση της μεγάλης ενιαίας αγοράς, ο ρόλος και η θέση της Ένωσης στην προσφάτως ιδρυθείσα Παγκόσμια Οργάνωση Εμπορίου, τα σχέδια συνεργασίας με τις χώρες της Ανατολής και του Νότου αποτελούν σημαντικά στάδια που δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι απλώς και μόνον ολοκληρώθηκαν· ότι τα στάδια αυτά, στην αρχική ή προκαταρκτική τους φάση, ενέχουν προφανώς συνέπειες προς αξιολόγηση και ανάγκες προσαρμογής σε πολλά επίπεδα· ότι μία απλουστευτική προσέγγιση των θεμάτων αυτών θα υπονόμει τη δυνατότητα συμμετοχής των πολιτών της Ένωσης στην πολιτική της·

Εκτιμώντας, επίσης, ότι τα φαινόμενα καταστροφής του περιβάλλοντος που φτάνουν μέχρι την ερήμωση του, μολονότι δεν γίνονται αντιληπτά με την ίδια ένταση από και σε όλες τις περιφέρειες της Ευρώπης, κρύβουν τεράστιους οικολογικούς, οικονομικούς και πολιτικούς κινδύνους, η σημασία των οποίων δεν έχει επαρκώς εκτιμηθεί· ότι στους κινδύνους αυτούς μπορεί να προστεθούν ακόμη οι συνέπειες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης που δεν έχουν ακόμη εκτιμηθεί και εκφράζονται με τη βιομηχανική συγκέντρωση η οποία οφείλεται στην ενισχυμένη οικονομική ολοκλήρωση· ότι σκόπιμο, επομένως, είναι να τεθούν ερωτήματα σχετικά με τις δυνατότητες ένταξης στον ανταγωνισμό των περιοχών με διαφορετικά επίπεδα ανάπτυξης και με συνέπειες για κάθε μία από τις περιοχές αυτές·

Εκτιμώντας ότι η διεθνοποίηση της οικονομίας έχει όλο και μεγαλύτερες επιπτώσεις στις επιχειρήσεις και στον τρόπο παραγωγής τους και ιδιαίτερα στις ΜΜΕ και τις ΜΜΒ· ότι ο τομέας των νωπών οπωροκηπευτικών και των μεταποιημένων προϊόντων υπέστη τις συνέπειες της κατάστασης αυτής με μεγαλύτερη σφοδρότητα, λόγω της μείωσης του κόστους της μεταφοράς και της επικοινωνίας· ότι οι τομείς που απασχολούν πολύ εργατικό δυναμικό για την παραγωγή καθώς και τη μεταποίηση, την αποθήκευση, την επεξεργασία και τις παρελκόμενες δραστηριότητες, διαφέρουν σημαντικότερα ως προς τον ανταγωνισμό λόγω του κοινωνικού κόστους, στο εσωτερικό της Ένωσης και ακόμη περισσότερο σε σχέση με τις τρίτες χώρες· ότι πέραν της ελεύθερης λειτουργίας της αγοράς, τίθεται για τις δημόσιες αρχές το πρόβλημα της χρηματοδότησης της κοινωνικής πολιτικής, για τους γεωργούς που αποσύρονται με την προοπτική εξευτελιστικών συντάξεων, και της πολιτικής διαρθρώσεων για παραγωγές που επηρεάζονται έντονα από το μικρό μέγεθος των εκμεταλλεύσεων·

Εκτιμώντας ότι οι εν λόγω παραγωγές παρουσιάζουν έντονη συγκέντρωση σε περιοχές όπου οι εναλλακτικές λύσεις στον τομέα της γεωργικής διαφοροποίησης είναι μειωμένες· ότι πολλές από τις περιοχές αυτές πλήττονται βαρύτερα από την ανεργία και παρουσιάζουν εντεινόμενα φαινόμενα αστικής συγκέντρωσης με κόστος το οποίο θέτει ήδη σοβαρά προβλήματα στις αρχές· ότι σκόπιμο είναι στις επιβαρύνσεις αυτές να μην προστεθούν εκείνες που προκαλεί η εγκατάλειψη ολόκληρων εκτάσεων· ότι υπό την έννοια αυτή οι πολιτικές εκρίζωσης, οι οποίες στη μακροοικονομική κλίμακα εμφανίζονται ως βέβαιο μέσον ορθολογικής οργάνωσης και οικονομίας, στο επίπεδο των περιφερειών έχουν καταστροφικές συνέπειες για τις τοπικές οικονομίες λόγω του αντικτύπου στις χρήσεις γης, στον κοινωνικό και οικονομικό ιστό και ιδιαίτερα στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και τους συνεταιρισμούς παραγωγής, συλλογής, και μεταποίησης·

Εκτιμώντας ότι υπό το φως αυτών των παρατηρήσεων, τα υπάρχοντα προγράμματα επιδότησης στο πλαίσιο των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 2078/92 (προγράμματα προστασίας του γεωργικού περιβάλλοντος), αριθ. 2079/92 (προ-συνταξιοδότηση), αριθ. 2080/92 (δασοφύτευση) θα πρέπει να διατηρηθούν και να εξασφαλιστούν οι δυνατότητες ενθάρρυνσης μέσω των διαρθρωτικών ταμείων για την ενίσχυση της οικονομικής και πολιτικής συνοχής. Τα διαρθρωτικά ταμεία και ο συναφής επιδιωκόμενος πολιτικός προσανατολισμός που προορίζονται για αυτές τις περιοχές με ξεχωριστά οικονομικά και κοινωνικά ελλείμματα, θα πρέπει επίσης να αποτελέσουν στο μέλλον το κύριο όργανο της κοινότητας για να εξασφαλίσουν μία θετική περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη, για να ενισχύσουν το ενδογενές δυναμικό και για να αντιμετωπίσουν τα κοινωνικά προβλήματα·

Εκτιμώντας ότι τα συμπεράσματα του Λευκού Βιβλίου του 1994 που παρουσίασε ο πρόεδρος Delors τονίζουν την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής της Ένωσης· ότι η ενίσχυση αυτή δεν νοείται χωρίς τη διατήρηση των εδαφικών ισορροπιών στην κλίμακα των Περιφερειών·

1. Η Επιτροπή των Περιφερειών ζητεί επιμόνως από το Συμβούλιο και την Επιτροπή να τηρήσουν τη δέσμευση που ανέλαβαν από κοινού στις 20 Σεπτεμβρίου 1993 και να ανταποκριθούν εμπράκτως στις εγκριθείσες υποχρεώσεις:

- «να υιοθετήσουν, για τους τομείς της παραγωγής των οποίων οι οργανώσεις αγοράς δεν έχουν ακόμη τροποποιηθεί, τις αναγκαίες διατάξεις ώστε να διασφαλίζονται τα γεωργικά εισοδήματα και η κοινοτική προτίμηση,
- να ληφθούν υπόψη στους τομείς αυτούς οι γεωργικές και χρηματοοικονομικές προϋποθέσεις και αρχές που εφαρμόστηκαν στο σύνολο του γεωργικού τομέα.»

2. Για τούτο, η Επιτροπή των Περιφερειών καλεί την Επιτροπή και το Συμβούλιο να προτείνουν και να εφαρμόσουν συστήματα με στόχο:

- να εξασφαλίσουν μία προσαρμογή των κονδυλίων του προϋπολογισμού που προορίζονται για τη μεταρρύθμιση σε συνάρτηση με τις αρνητικές επιπτώσεις που ενδέχεται να προκληθούν από την υλοποίησή της·
- να αποκαταστήσουν τις συνθήκες ανταγωνισμού που δεν έχουν αλλοιωθεί από τις νομισματικές διακυμάνσεις και από τις διαφορές των κοινωνικών δαπανών·
- να υπερασπισθούν στους εταίρους τους της Παγκόσμιας Οργάνωσης Εμπορίου, ενόψει του προσεχούς γύρου διαπραγματεύσεων, τα συμφέροντα των παραγωγών της Ένωσης στην πρόσβαση, στην εσωτερική αγορά και στις εξωτερικές αγορές, κυρίως με τη λήψη δυναμικής θέσης στα ζητήματα που αφορούν το κοινωνικό ντάμπινγκ·
- να εκτιμήσουν με τη μέγιστη δυνατή προσοχή τις άμεσες και έμμεσες συνέπειες των εμπορικών συμφωνιών με τις τρίτες χώρες, κυρίως από απόψεως τόννων και χρονοδιαγραμμάτων εισαγωγών και ειδικότερα να λάβουν υπόψη τους στόχους των ιδρυτικών συνθηκών της Ένωσης με τη διενέργεια σφαιρικών αναλύσεων πριν από τα σχέδια διμερών συμφωνιών ή από την ανανέωσή τους·
- να αναθεωρήσουν τους τρόπους υπολογισμού των τιμών εισόδου λαμβάνοντας υπόψη το κόστος διοχέτευσης στην αγορά και το κόστος παραγωγής και να εφαρμόσουν κατά γράμμα τη ρύθμιση αυτή·
- να καταρτίσουν χωρίς καθυστέρηση τον κανονισμό εφαρμογής που αφορά τα επίπεδα όγκων και τιμών ενεργοποιώντας την ειδική ρήτρα διασφάλισης·
- να αρχίσουν, το συντομότερο δυνατόν, ουσιαστικές συνεννοήσεις προκειμένου να μελετηθούν, πριν από κάθε υπόθεση συμφωνίας ελεύθερων ανταλλαγών, οι συνέπειες μιας πρόσθετης απελευθέρωσης, ο εντοπισμός των συνεπειών αυτών και τα ενδεχομένως διαθέσιμα διορθωτικά μέσα.

3. Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ότι η συγχρηματοδότηση θα μπορούσε, στο πλαίσιο επίσης της ΕΓΤΠΕ-τιμήα

εγγυήσεων, να αποτελέσει χρήσιμο μέσο, προκειμένου να διασφαλισθεί η αποτελεσματική και υπεύθυνη χρησιμοποίηση των κεφαλαίων, χωρίς να τίθεται σε αμφισβήτηση η αρχή της χρηματοοικονομικής αλληλεγγύης. Με την προσφυγή στη δημόσια συγχρηματοδότηση για τον σχηματισμό του λειτουργικού κεφαλαίου των οργανώσεων των παραγωγών, δίδεται η δυνατότητα ελαστικής αντιδράσεως έναντι των συγκυριακών και περιφερειακών διακυμάνσεων της παραγωγής και παράλληλα η δυνατότητα καλύτερης προσαρμογής της παραγωγής στην ισορροπία της αγοράς με βάση την εγγύηση των τιμών.

Η Επιτροπή των Περιφερειών κρίνει απαραίτητο να διατηρήσει τη δυνατότητα να συμπεριλαμβάνει κατά περίπτωση, προκειμένου να αποφευχθούν σοβαρές διαταραχές της αγοράς, τα προϊόντα εκείνα που είναι ιδιαιτέρως ευαίσθητα στο επίπεδο της περιφερειακής οικονομίας. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να περιορισθούν ως προς τη διάρκεια και τη σημασία.

Η Επιτροπή των Περιφερειών τονίζει ακόμη το παράλογο της απαίτησης που θέλει τους παραγωγούς και τα κράτη μέλη να υφίστανται μεγάλο μέρος των εξόδων παρέμβασης. Αυτή η απαίτηση θα οδηγήσει σε μία κατάσταση σαφώς δυσμενή για τα κράτη και τις περιοχές που έχουν ασθενέστερο οικονομικό δυναμικό, κυρίως όσα βρίσκονται στο Νότιο της Ευρώπης ή για τις περιοχές στις οποίες δεν γίνεται πολύ αισθητή η παρουσία των οργανώσεων παραγωγών και στις οποίες, σύμφωνα με μία κοινωνικοοικονομική ανάλυση, οι δαπάνες παρέμβασης αναλαμβάνονται πλήρως από την ΕΓΤΠΕ-τιμήα εγγυήσεων κατά τη διάρκεια μιας μεταβατικής περιόδου.

Επιπλέον, η πρόταση για μείωση των τιμών απόσυρσης, σε συνδυασμό με τη μείωση των ποσοτήτων που θα μπορούσαν να έχουν πρόσβαση στις αποσύρσεις έρχεται σε αντίφαση με την αναγνώριση από την ίδια την Επιτροπή, της αναγκαιότητας ελαφρών συγκυριακών πλεονασμάτων για την σταθερότητα της αγοράς των οπωροκηπευτικών. Η Επιτροπή θα πρέπει να προβλέψει την εγκατάσταση των απαραίτητων μηχανισμών προκειμένου το κατώφλιο του λειτουργικού κεφαλαίου που προβλέπεται από την πρόταση κανονισμού, να μην καταστεί μία άκαμπτη προϋπόθεση όσον αφορά την απορρόφηση των έκτακτων συγκυριακών πλεονασμάτων που θα μπορούσαν να εμφανισθούν κατά τη διάρκεια ενός οικονομικού έτους και να συμβάλει έτσι στη δέουσα διαχείριση της αγοράς.

Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί απαραίτητο να διατηρήσει τη δυνατότητα να συμπεριλάβει ανάλογα με την περίπτωση στα προϊόντα που θα τύχουν παρέμβασης, τα προϊόντα εκείνα που είναι αντιπροσωπευτικά των παραδοσιακών ζωνών παραγωγής.

4. Η Επιτροπή των Περιφερειών εύχεται να συμπληρώσει η Επιτροπή τις προτάσεις της σχετικά με την ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού μηχανισμού που θα επιτρέπει την απόκτηση στοιχείων για την αγορά. Η εισαγωγή λειτουργικών προγραμμάτων δεν θα πρέπει να καταλήξει σε παρεμβολές στη διαρθρωτική πολιτική και στα συνοδευτικά μέτρα της αναθεώρησης της PAC.

5. Η Επιτροπή των Περιφερειών, εφιστά με επιμονή, την προσοχή του Συμβουλίου και της Επιτροπής πάνω στις

επιπτώσεις τέτοιων μέτρων αναφορικά με την απασχόληση, τις επενδύσεις, τη διάρθρωση των εκμεταλλεύσεων και των επιχειρήσεων με ισχυρή διασύνδεση στις περιφερειακές οικονομίες. Η Επιτροπή των Περιφερειών της Ευρώπης υπενθυμίζει εξ άλλου ότι, πέρα από την ποικιλία αρμοδιοτήτων των Περιφερειών, το ισχύον ποσό των δημοσιονομικών μέσων των περιφερειών δεν τους επιτρέπει να παρέμβουν αποτελεσματικά σε καταστάσεις κρίσης και είναι αυτές που θα πρέπει να βολιδοσκοπούνται πρώτα λόγω της εγγύτητάς τους με τους πολίτες, με τα σχέδιά τους και με τις δυσκολίες που αυτοί συναντούν.

Η οικονομική και κοινωνική συνοχή, καθημερινή και άμεση πραγματικότητα για τις Περιφέρειες, θα μπορούσε να καταστεί προβληματικότερη, εάν θεσπιζόταν μια Κοινή Οργάνωση Αγοράς η οποία θα επέτρεπε τις εισαγωγές σε πρακτικές ντάμπινγκ, και η οποία προσθώντας την αυτοχρηματοδότηση παραγωγών με σημαντικώς αποδυναμωμένα οικονομικά μέσα, εξ αιτίας των διαδοχικών κρίσεων που η ενιαία αγορά μπορεί να μεταδώσει σε όλες τις ζώνες παραγωγής.

6. Η Επιτροπή των Περιφερειών, ευνοϊκά διακείμενη προς την ενίσχυση της αίσθησης ευθύνης των παραγωγών, σημειώνει με ικανοποίηση τις προτάσεις όσον αφορά την οικονομική οργάνωση, και υπογραμμίζει ότι η αρχή της ενθάρρυνσης αυτών για να προσανατολίσουν την παραγωγή τους προς την κατεύθυνση των αναγκών της αγοράς και την εξέλιξη της ζήτησης, απαιτεί μέσα που να προσαρμόζονται στη διαφορετικότητα τους. Προς το σκοπό αυτό, θα πρέπει να προβλεφθούν μέτρα με ισχυρά κίνητρα ώστε να επιτρέψουν την ανάδειξη μιας οργάνωσης παραγωγών σε επίπεδο ομοειδών ζωνών παραγωγής όσον αφορά το έδαφος και το κλίμα. Θα πρέπει επίσης να αφηθεί στους παραγωγούς η δυνατότητα της διπλής ένταξης για τα νωπά προϊόντα και για τα προϊόντα που προορίζονται για μεταποίηση.

Στον τομέα των οπωρολαχανικών, οι οργανώσεις των παραγωγών αποτελούν κείμενο στοιχείο για τη δέουσα διαχείριση της προσφοράς.

Τέλος, εναπόκειται στα κράτη μέλη να καθορίσουν τις ελάχιστες οικονομικές διαστάσεις (αριθμός παραγωγών και όγκος εμπορευματοποίησης) τις οποίες πρέπει να διαθέτουν οι οργανώσεις των παραγωγών για να αναγνωρισθούν ως τέτοιες στο πλαίσιο της νέας κοινής οργάνωσης των αγορών. Το ίδιο ισχύει και για τις προδιαγραφές που απαιτούνται κατά τον δημοκρατικό έλεγχο που ασκείται στις οργανώσεις των παραγωγών από τους παραγωγικούς συνεταιρισμούς.

Η Επιτροπή των Περιφερειών κρίνει θετικά το ρόλο της μεταποιητικής βιομηχανίας εσπεριδοειδών, διότι επιφέρει ισορροπία στην αγορά νωπών προϊόντων και ταυτοχρόνως εξασφαλίζει στην κοινοτική βιομηχανία χυμών φρούτων τον εφοδιασμό της σε πρώτες ύλες υπό τις καλύτερες συνθήκες για να μπορεί να ανταγωνίζεται τους μεγάλους παραγωγούς εκτός Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Κατά συνέπεια, η ΕΤΠ καλεί επιμόνως την Επιτροπή να διατηρήσει τον προϋπολογισμό που προορίζεται για την μεταποίηση των εσπεριδοειδών.

Πάντως, εφιστά την προσοχή στο ζήτημα σχετικά με την αποκλειστικότητα σύναψης συμβολαίων, στη μεταποιητική βιομηχανία, ανάμεσα στον τομέα μεταποίησης και τις Οργανώσεις των Παραγωγών. Πρόκειται για ένα αποδεκτό μέτρο μεσοπρόθεσμα, το οποίο όμως σίγουρα θα προκαλέσει αμέσως σοβαρά προβλήματα προσαρμογής στα Κράτη και τις Περιοχές, που

αντιμετωπίζουν καθυστερήσεις στη διάρθρωση των Οργανώσεων των Παραγωγών. Γεγονός που δείχνει την αναγκαιότητα να καθοριστεί μία κατάλληλη μεταβατική περίοδος.

Η λήψη υπ' όψη των ειδικών συνθηκών παραγωγής τοπικής και περιφερειακής σπουδαιότητας συνιστά πρόοδο που ανταποκρίνεται στις προσδοκίες πολυάριθμων οργανώσεων παραγωγών και του μεταποιητικού τομέα. Για το λόγο αυτό πρέπει να μελετηθεί συστηματικώς η περίπτωση της παραγωγής των ειδών αυτών και οι κοινωνικοοικονομικοί αντίκτυποι της μεταρρύθμισης σε κάθε εξεταζόμενη περιοχή.

Από την άλλη πλευρά, η πρόταση που στοχεύει να αντικαταστήσει τις πάγιες ποσοτώσεις με μεταβλητές ποσοτώσεις στη μεταποιητική βιομηχανία, θα προκαλέσει αυθαίρετα σοβαρά προβλήματα, ευνοώντας συνεπώς ορισμένα Κράτη Μέλη σε βάρος άλλων. Παραδεχόμενοι την ανάγκη να γίνει προσαρμοστικό το υφιστάμενο σύστημα ποσοτώσεων, αυτό θα πρέπει να γίνει στα Κράτη Μέλη μέσω της μεταφοράς ανάμεσα στα διάφορα προϊόντα με βάση τη ντομάτα, διατηρώντας συγχρόνως ως σημείο αναφοράς τις γενικές ποσοτώσεις που ισχύουν σήμερα.

Προκειμένου να είναι εγγυημένες οι πωλήσεις των περιφερειακών προϊόντων, είναι απαραίτητο τα Κράτη Μέλη, όταν θα καθορίζουν τα κριτήρια αναγνώρισης σχετικά με ήδη υπάρχουσες ή μελλοντικές οργανώσεις παραγωγών, να λάβουν υπόψη τους τα συγκεκριμένα περιφερειακά δεδομένα.

Ωσαύτως, οι προτάσεις που αφορούν τις διεπαγγελματικές οργανώσεις και συμφωνίες ανοίγουν δυνατότητες που θα είναι ικανές να αξιοποιήσουν τις προσπάθειες που γίνονται από τους παραγωγούς της Ένωσης αναφορικά με την ποιότητα και το σεβασμό στο περιβάλλον. Είναι λυπηρό που με την ευκαιρία αυτή, η πρόταση κανονισμού δεν διευκρινίζει τους κανόνες για το σύνολο των εμπλεκόμενων στο κύκλωμα, ιδιαίτερα το εμπόριο και τα δίκτυα διανομής μεγάλης κλίμακας.

Σε ό,τι αφορά τις οργανώσεις παραγωγών οπωροκηπευτικών, θα πρέπει να προβλεφθεί μία εξαετής περίοδος προσαρμογής, η εφαρμογή της οποίας θα επεκταθεί σε όλες τις δράσεις που προβλέπονται από τη μεταρρύθμιση.

7. Η Επιτροπή των Περιφερειών, χωρίς να θέτει σε αμφισβήτηση τις προτάσεις όσον αφορά τη θέσπιση προτύπων, εύχεται εντούτοις η προσπάθεια απλοποίησης και διαφάνειας να συνεχισθεί, αφενός, για να περιορισθεί στο μέγιστο βαθμό το υπερβολικό κόστος των παραγωγών της Ένωσης, και, αφετέρου, οι ευρωπαίοι καταναλωτές να έχουν ευχερή και μόνιμη πρόσβαση στη σχετική πληροφόρηση.

8. Η Επιτροπή των Περιφερειών ενώ επικροτεί τη σκοπιμότητα ενός προσαρμοστικού και αποτελεσματικού μηχανισμού ελέγχου, υπογραμμίζει ωστόσο ότι οι έλεγχοι πρέπει να θεσπισθούν σε όλη την επικράτεια της Ένωσης με βάση ίδια κριτήρια και να διενεργούνται τόσο για τις κοινοτικές εισαγωγές όσο και για τις κοινοτικές παραγωγές.

Στο πλαίσιο της αναθεώρησης της διαδικασίας ελέγχου των λογαριασμών, η καινούρια έκδοση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 729/70 περιλαμβάνει τις ιδιαίτερες διεκδικήσεις έναντι των οργανισμών πληρωτών και την εφαρμογή «γραφείων βεβαιώσεων» στα Κράτη Μέλη. Αυτό το γεγονός αυξάνει αισθητά την εγγύηση της χρήσης των μέσων σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο. Συνεπώς δεν φαίνεται απαραίτητο να προ-

βλεφθούν συμπληρωματικές διατάξεις στο πλαίσιο ειδικών κοινοτικών νομικών κανονιστικών διατάξεων που θα αναφέρονται στην οργάνωση της αγοράς. Η Επιτροπή των Περιφερειών αρνείται όλες τις παρεμβάσεις της Κοινότητας που υπερβαίνουν τη διαδικασία ελέγχου των λογαριασμών και παρεμβάλλονται στις εθνικές αρμοδιότητες και τη διοικητική αυτονομία των περιοχών.

9. Η Επιτροπή των Περιφερειών δεσμεύει την Επιτροπή και το Συμβούλιο να μην υποτιμήσουν το εύθραστο των ισορροπιών όσον αφορά την άμεση και έμμεση απασχόληση, τη χωροταξία περιβάλλοντος, την προστασία των φυσικών τοπίων και των τοποθεσιών, των πολιτιστικών στοιχείων τα οποία υποστηρίζουν οι εν λόγω τομείς. Γι' αυτό το λόγο, η Επιτροπή των Περιφερειών ζητά ρητώς από το Συμβούλιο και

την Επιτροπή να φέρουν ξανά τις υφιστάμενες δυνατότητες επικουρικότητας στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2078/92 (σχετικά με τις μεθόδους γεωργικής παραγωγής που σέβονται το περιβάλλον και τον χώρο φυσικής ζωής) στοχεύοντας συγχρόνως να ενθαρρύνει τις μεθόδους εκμετάλλευσης που σέβονται το περιβάλλον και τη χωροταξία του χώρου πέρα από τον όρο της τωρινής υπαίθρου. Ζητά επίσης από αυτά να παραιτηθούν απ' ό,τι θα μπορούσε να απειλήσει τα πρότυπα που έχουν επιτευχθεί έως τώρα στα περιφερειακά προγράμματα.

Η προβλεπόμενη αναθεώρηση αυτού του κανονισμού θα πρέπει να εκπονηθεί έτσι ώστε να μπορεί να διευθετήσει την πολιτική για το γεωργικό περιβάλλον σε αυτόνομο και στέρεο οικοδόμημα.

Βρυξέλλες, 18 Ιανουαρίου 1996.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jacques BLANC

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την «Ανάπτυξη των ακτοπλοϊκών μεταφορών στην Ευρώπη: προοπτικές και προκλήσεις»

(96/C 129/06)

Στις 18 Ιουλίου 1995, το Προεδρείο της Επιτροπής των Περιφερειών αποφάσισε να καταρτισθεί γνωμοδότηση για την ανωτέρω ανακοίνωση.

Η επιτροπή 3 επιφορτίστηκε να ετοιμάσει τις σχετικές εργασίες της Επιτροπής των Περιφερειών και όρισε εισηγητή τον κ. Yvon Bourges.

Η επιτροπή 3, «Μεταφορές και Δίκτυα Επικοινωνιών», συνεδρίασε στις 10 Οκτωβρίου 1995. Υποβλήθηκε ένα προσχέδιο υπόψη των μελών της από τον εισηγητή. Σκοπός ήταν να διεξαχθεί ανταλλαγή απόψεων για το θέμα και να οργανωθεί η συμμετοχή των επαγγελματιών των θαλάσσιων μεταφορών στις εργασίες της Επιτροπής των Περιφερειών, μέσω της επιτροπής 3.

Στις 8 Νοεμβρίου μια ομάδα εργασίας συνεδρίασε στις Βρυξέλλες, στην έδρα της Επιτροπής των Περιφερειών. Ο εισηγητής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, μέλη της επιτροπής 3, αντιπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και επαγγελματίες των θαλάσσιων μεταφορών, είχαν τη δυνατότητα να διατυπώσουν τη γνώμη τους όσον αφορά τις ακτοπλοϊκές μεταφορές.

Η επιτροπή 3 συνεδρίασε εκ νέου στις 14 Δεκεμβρίου 1995, για να δώσει τελική μορφή σε αυτή τη γνωμοδότηση.

Κατά την 11η σύνοδο ολομέλειας, που πραγματοποιήθηκε στις 17 και 18 Ιανουαρίου 1996 (συνεδρίαση της 18ης Ιανουαρίου 1996), η Επιτροπή των Περιφερειών υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Από τις αρχές του αιώνα μέχρι σήμερα, η μέση ετήσια ανάπτυξη του θαλάσσιου εμπορίου ήταν περίπου 3%. Οι θαλάσσιες μεταφορές αντιπροσωπεύουν το 30% των ενδοκοινοτικών συναλλαγών. Είναι ο δεύτερος τρόπος μεταφορών στην

Ευρώπη μετά τις οδικές μεταφορές (οι οποίες αντιπροσωπεύουν το 37% των συναλλαγών).

Ο τομέας χαρακτηρίζεται από έντονα κυκλικές δραστηριότητες, καθώς η προσφορά και η ζήτηση υπόκεινται στις οικονομικές (διεθνοποίηση του εμπορίου και αυξημένος ανταγωνισμός),

τις πολιτικές (οργάνωση του εμπορίου, εξελίξεις των τρόπων μεταφοράς) και τις κλιματικές συγκυρίες.

Εδώ και μερικά χρόνια, ο τομέας των θαλάσσιων μεταφορών χαρακτηρίζεται από μια συγκέντρωση των μεγάλων μεταφορέων και, από την ύπαρξη μικρών εταιρειών σε ορισμένες εξειδικευμένες αγορές.

Αυτή η εξέλιξη συνοδεύτηκε από μία υποβάθμιση των οικονομικών και χρηματοοικονομικών αποτελεσμάτων του κλάδου: αυτό εξηγείται εν μέρει από τα υψηλά ναύλα και κόστος. Για να αντιμετωπιστούν αυτές οι δυσκολίες, μερικά κράτη εφήρμοσαν ειδικά συστήματα επιδοτήσεων στις επενδύσεις, φορολογικά κίνητρα και/ή ειδικά κοινωνικά μέτρα. Αυτά τα μέτρα επέτρεψαν, π.χ. την πρόσληψη μεγαλύτερου αριθμού αλλοδαπών των οποίων οι αμοιβές είναι κατώτερες από αυτές των υπηκόων των κρατών μελών. Διαπιστώνεται, επίσης, ότι ορισμένοι στόλοι ή μερικά πληρώματα μεταφέρθηκαν, ακόμη και εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προς χώρες με ευνοϊκότερο φορολογικό καθεστώς.

Μια άλλη ισχυρή τάση είναι ότι οι επιχειρηματίες αναπτύσσουν όλο και περισσότερο συνδυασμένες μεταφορές: χρησιμοποιούν διαφορετικά, συμπληρωματικά μέσα μεταφοράς και επεκτείνουν το δίκτυό τους με την εξαγορά εταιρειών μεταφορών ή με συμπράξεις (κάθετη συγκέντρωση).

Τέλος, στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (πρώην ΓΣΔΕ), οι θαλάσσιες μεταφορές αποτελούν έναν από τους τομείς για τον οποίο δεν έχει συναφθεί ακόμη καμία συμφωνία. Όμως, η μείωση των δασμολογικών εμποδίων θα μπορούσε να είναι ένας από τους παράγοντες παροχής κινήτρων για την ανάκαμψη του παγκόσμιου εμπορίου, γενικότερα, και των θαλάσσιων μεταφορών, ειδικότερα.

Αυτό φαίνεται να δείχνει ότι θα ήταν σκόπιμο, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και σε επίπεδο κάθε κράτους μέλους, να καθορισθεί και να εφαρμοσθεί μια πραγματική στρατηγική ανάπτυξης των θαλάσσιων μεταφορών, γενικότερα, και των ακτοπλοϊκών μεταφορών, ειδικότερα.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

- Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και το άρθρο 3, που προτείνει «τη θέσπιση μιας κοινής πολιτικής μεταφορών»,
- Έχοντας υπόψη τη Λευκή Βίβλο της 6ης Απριλίου 1992 για τη μελλοντική ανάπτυξη της κοινής πολιτικής μεταφορών (έγγρ. COM(92)96 τελικό), που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο τον Ιούνιο 1993,
- Έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά την κοινή πολιτική των μεταφορών: Πρόγραμμα Δράσης 1995-2000 (COM(95) 302 τελικό).

1. Η Επιτροπή των Περιφερειών εκτιμά ότι σε αυτή την ανακοίνωση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή άνοιξε σωστά το διάλογο όσον αφορά τη μελλοντική ανάπτυξη της κοινής πολιτικής μεταφορών. Η Επιτροπή καθορίζει ως στόχο την ενδυνάμωση της θέσης των ακτοπλοϊκών μεταφορών στο πλαίσιο της πραγματοποίησης μιας μεγάλης ενιαίας αγοράς μεταφορών στην Ευρώπη με θεμιτό ανταγωνισμό μεταξύ όλων των τρόπων

μεταφοράς και τη βέλτιστη χρήση της μεταφορικής ικανότητας, βασίζεται δε σε τρεις άξονες: τη βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των ενδομεταφορών, την ανάπτυξη των υποδομών και την αποτελεσματικότητα των λιμένων και την προετοιμασία των θαλάσσιων ενδομεταφορών ενόψει της διεύρυνσης της Ευρώπης. Σύμφωνα με τις αρχές της Λευκή Βίβλου, κάθε τρόπος μεταφοράς και κάθε λιμένας πρέπει να στηρίζεται στις δικές του ικανότητες και θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από θεμιτό ανταγωνισμό. Η αναγκαία εναρμόνιση στον τομέα αυτό θέτει λεπτά και πολύπλοκα ζητήματα τα οποία η Επιτροπή προσπαθεί επίσης να θέσει στην ανακοίνωσή της.

2. Η Επιτροπή των Περιφερειών επιθυμεί να υπογραμμίσει το θετικό ρόλο που οι ακτοπλοϊκές μεταφορές μπορούν να διαδραματίσουν στο πλαίσιο της αναζήτησης μιας καλύτερα ισορροπημένης ανάπτυξης των διαφόρων μέσων μεταφοράς στην υπηρεσία των ενδοκοινοτικών συναλλαγών. Η ισχυρή τάση συμφόρησης των χερσαίων μεταφορών, και το υψηλό κόστος των υποδομών των συγκοινωνιών (σιδηρόδρομοι, οδικό δίκτυο) ενισχύουν αυτή την άποψη.

Επιπλέον, η συνεχής ανάπτυξη των ενδοκοινοτικών συναλλαγών επιτρέπει την πρόβλεψη «ότι σημαντικός όγκος μεταφορών που σήμερα γίνεται δια ξηράς μελλοντικά θα γίνεται δια θαλάσσης».

Η ευρωπαϊκή γεωγραφία προσφέρει ένα τεράστιο δίκτυο θαλάσσιων και ποτάμιων οδών, που χρησιμοποιείται ανεπαρκώς. Οι κοινοτικές θαλάσσιες μεταφορές έχουν δυνατότητα άμεσης ανάπτυξης, η οποία θα έχει ευνοϊκή οικονομική επίδραση τόσο στις περιφερειακές περιοχές της Ευρώπης όσο και στα ευρωπαϊκά βιομηχανικά κέντρα.

Τέλος, η ανάπτυξη των ακτοπλοϊκών μεταφορών δεν μπορεί παρά να συμβάλει στη διατήρηση ή στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση και να αποτελέσει σημαντική πτυχή μιας ευρωπαϊκής πολιτικής χωροταξίας.

3. Συνεπώς, η Επιτροπή των Περιφερειών υποδέχεται θετικά τις προτάσεις της Επιτροπής: ορισμένες από αυτές έχουν ήδη υιοθετηθεί ή εφαρμοσθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση για άλλες απαιτείται να προσδιορισθούν καλύτερα πριν τεθούν σε εφαρμογή, ενώ άλλες αξίζει να συμπληρωθούν και να αποσαφηνισθούν και μάλιστα ενισχυθούν.

Πράγματι, το θέμα των ακτοπλοϊκών μεταφορών πρέπει να εξετασθεί με συνολικό τρόπο. Πρέπει να ενταχθεί, στην πολιτική των θαλάσσιων μεταφορών, για να αρχίσει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση των προβλημάτων των λιμενικών υποδομών και των κανονισμών που ισχύουν, και στις άλλες πολιτικές μεταφορών, σε μια προοπτική χρήσης συνδυασμένων μέσων μεταφορών των διευρωπαϊκών δικτύων και με στόχο την αποσυμφόρηση των ιδιαίτερα βεβαρυνμένων χερσαίων μεταφορών. Είναι ουσιώδες και επείγον να αντιμετωπισθεί το υψηλό κόστος των ακτοπλοϊκών μεταφορών ώστε να καταστεί δυνατό να διαδραματίσουν το δικό τους ρόλο στην κατανομή της κυκλοφορίας σύμφωνα με την επιλογή των μέσων μεταφοράς με τη διπλή επιδίωξη της ορθολογικής χρησιμοποίησης των συγκοινωνιακών υποδομών και της ισόρροπης χωροταξίας.

Συνεπώς, μία βουλευσιαρχική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών πρέπει να υποστηρίζει αυτούς τους στόχους και να εξασφαλίζει τα μέσα επίτευξής τους.

Οι τοπικές αυτοδιοικήσεις έχουν και αυτές ένα σημαντικό ρόλο να διαδραματίσουν στην εφαρμογή μέτρων που θα ευνοούν τις ακτοπλοϊκές μεταφορές.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Συνεπώς, η Επιτροπή των Περιφερειών παρουσιάζει στην Επιτροπή και στο Συμβούλιο τις ακόλουθες παρατηρήσεις:

4. Οι ακτοπλοϊκές μεταφορές παρουσιάζουν βέβαια πλεονεκτήματα (μικρότερη κατανάλωση ενέργειας, μειωμένη επιβάρυνση του περιβάλλοντος, καλύτερη σχέση μεταξύ κόστους-αποτελεσματικότητας των επενδύσεων στις θαλάσσιες μεταφορές και στις λιμενικές εγκαταστάσεις σε σύγκριση με τις χερσαίες μεταφορές, αλλά θα πρέπει ακόμη να αντιμετωπισθούν αρκετές διαρθρωτικές, θεσμικές, νομικές στρεβλώσεις καθώς και στρεβλώσεις όσον αφορά τον τρόπο εκμετάλλευσης, οι οποίες θέτουν εμπόδια στην ανάπτυξή τους.

5. Η ποικιλομορφία των καθεστώτων εξαιρέσης και των κανονισμών των κρατών μελών αποτελούν εμπόδια στην εφαρμογή μιας κοινής πολιτικής θαλάσσιων μεταφορών στην Ευρώπη. Η υλοποίηση μιας ενιαίας αγοράς θαλάσσιων και, ιδιαίτερα, ακτοπλοϊκών μεταφορών, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την υιοθέτηση κανόνων που θα δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για τη συμμετοχή φορτωτών και πλοιοκτητών με ανταγωνιστικές αγορές.

6. Οι διασυννοριακές ακτοπλοϊκές μεταφορές πρέπει να διέπονται από τις ίδιες συνθήκες με τα μέσα χερσαίων μεταφορών. Κατά συνέπεια, η αποκατάσταση της ανταγωνιστικότητας των κοινοτικών θαλάσσιων μεταφορών θα επιτευχθεί με την επίτευξη της σύγκλισης των όρων ανταγωνισμού μεταξύ των κρατών μελών.

Όμως, αυτή η βούληση για σύγκλιση, δεν φαίνεται ρητά στο έγγραφο της Επιτροπής ως προτεραιότητα, αλλά μόνο ως μεσοπρόθεσμος και μακροπρόθεσμος στόχος.

Για το σκοπό αυτό θα έπρεπε:

α) η αρχή της εγγραφής στον κοινοτικό νηογώμονα EUROS να εφαρμόζεται συστηματικά. Η ετερογένεια των όρων εγγραφής των πλοίων στα εθνικά νηολόγια και η διαφορετική φορολογική επιχείριση ανάλογα με την έδρα της ναυτιλιακής εταιρείας διαιωνίζουν τις στρεβλώσεις ανταγωνισμού. Η αλλαγή της σημαίας του πλοίου προς όφελος τρίτων χωρών που διαθέτουν φθηνότερο εργατικό δυναμικό έχει δυσμενείς επιπτώσεις στην απασχόληση των ναυτικών που είναι υπήκοοι χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι επομένως ευκαίον να καθορισθούν καταρχάς οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί ένας πλοιοκτήτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να εξετασθεί το όφελος που θα υπήρχε από την καθιέρωση ευρωπαϊκής σημαίας,

β) το θέμα της εναρμόνισης των νομοθεσιών και των κανονισμών που αφορούν τις συνθήκες εργασίας και το

καθεστώς απασχόλησης των ευρωπαϊών ναυτικών του εμπορικού ναυτικού (απονέμοντας τους π.χ. το καθεστώς του εκπατριωθέντα όπως ισχύει για τα κράτη του Βορρά) να αντιμετωπισθεί συγκεκριμένα: το ασαφές νομικό καθεστώς που επικρατεί σήμερα ωθεί στην υιοθέτηση πρακτικών κοινωνικού ντάμπινγκ στην Ευρώπη,

γ) οι συνθήκες εκμετάλλευσης των λιμένων των διαφόρων κρατών μελών όσον αφορά την αντιμετώπιση των θαλάσσιων συναλλαγών, να συγκλίνουν, αρχικά στο βιομηχανικό τομέα, με εναρμόνιση των όρων ανταγωνισμού και μεταφοράς. Οι συνθήκες εργασίας και οι χρήσεις είναι εκείνες που θα πρέπει να συγκλίνουν στο οικονομικό επίπεδο παρά το νομικό καθεστώς των λιμένων,

δ) να εγγράψει η Επιτροπή στο Πράσινο Βιβλίο σχετικά με τις «Αρχές καταλογισμού του εξωτερικού κόστους για τη χρησιμοποίηση των υποδομών των μεταφορών», την αρχή της δικαιότερης κατανομής του εξωτερικού κόστους προς όφελος των θαλάσσιων μεταφορών,

ε) να προτείνει η Επιτροπή μέτρα με κίνητρα που θα διευκολύνουν τη χρηματοδότηση των πλοίων που εκτελούν θαλάσσιες μεταφορές (ακτοπλοϊκών — οχηματαγωγών — μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων). Αυτό θα επέτρεπε την αποφυγή των στρεβλώσεων στις δραστηριότητες των ευρωπαϊκών ναυπηγείων, και την ανανέωση του ακτοπλοϊκού στόλου του οποίου η μέση ηλικία υπερβαίνει τα 20 έτη,

στ) να αποφευχθεί μία κατάχρηση του μονοπωλίου των λιμένων με την προοπτική προοδευτικής εξέλιξης προς ίσους όρους ανταγωνισμού.

7. Μεταξύ των εμποδίων που πρέπει να ξεπεραστούν, η Επιτροπή των Περιφερειών επιμένει ιδιαίτερα στην αναγκαιότητα απλούστευσης των διοικητικών διαδικασιών οι οποίες θα μπορούσαν να παραλύσουν της ακτοπλοϊκές μεταφορές.

8. Στο έγγραφο της Επιτροπής, οι ακτοπλοϊκές μεταφορές καλύπτουν την παράκτια ναυσιπλοΐα και, κατ'επέκταση, τη θαλάσσια και ποτάμια ναυσιπλοΐα: αυτό επεκτείνει σε μεγάλο βαθμό τις διάφορες δυνατότητες παρέμβασης, ανάλογα με το πεδίο εφαρμογής. Υπάρχει κίνδυνος να ληφθεί υπόψη με υπερβολικά συστηματικό τρόπο η προβληματική των μεγάλων ποτάμιων οδών του κέντρου της Ευρώπης και να αγνοηθούν άλλες. Τα ειδικά δεδομένα της παράκτιας ναυσιπλοΐας θα μπορούσαν να αναπτυχθούν καλύτερα και να αποτελέσουν το αντικείμενο προτάσεων που να είναι επίσης συγκεκριμένες.

9. Ξεκινώντας από την αρχή ότι η ανάπτυξη των ακτοπλοϊκών μεταφορών μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην ανάπτυξη των δραστηριοτήτων των μεσαίων και μικρών λιμένων, η Επιτροπή των Περιφερειών εύχεται να προταθούν συγκεκριμένα μέτρα για την καλύτερη εκμετάλλευση της αυξανόμενης δυναμικότητας αυτών των λιμένων.

Η ανάπτυξη λιμένων μεταφόρτωσης, π.χ. θα επέτρεπε την ανάπτυξη των λιμενικών δραστηριοτήτων των μικρών και

μεσαίων λιμένων με επενδύσεις σε υποδομή χαμηλότερου κόστους. Μια διαλιμενική συνεργασία προς αυτό το σκοπό είναι ευκατρία και δυνατή, θα έπρεπε δε να προωθηθεί σε ευρωπαϊκή κλίμακα. Θα ήταν εξάλλου δυνατό να κατανεμηθούν κονδύλια σε ένα συγκεκριμένο αριθμό πειραματικών ή πρότυπων έργων τα οποία αποδεικνύοντας την αποτελεσματικότητά τους και χωρίς να προκαλέσουν στρέβλωση του ανταγωνισμού, θα μπορούσαν να αποτελέσουν έργα αναφοράς για την προώθηση των ακτοπλοϊκών μεταφορών για αυτούς τους λιμένες.

10. Θα έπρεπε να συνεκτιμηθούν τα συμπεράσματα των εργασιών των Περιοχών του Ατλαντικού Τόξου για το θέμα των ακτοπλοϊκών μεταφορών, τα οποία δεν είχαν ληφθεί υπόψη από την Επιτροπή κατά τη σύνταξη αυτής της ανακοίνωσης.

Οι εν λόγω εργασίες θα πρέπει να ενσωματωθούν στην ανακοίνωση παράλληλα με τις εργασίες που είχαν διεξαχθεί για τους λιμένες και τη κυκλοφορία της Βόρειας Θάλασσας, της Βαλτικής και της Μεσογείου, εξετάζοντας έτσι τις ακτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο σύνολό τους. Οι μελέτες που έγιναν στους οκτώ διαδρόμους προσφέρουν ενδιαφέροντα στοιχεία για συζήτηση αναφορικά με την ανάπτυξη των ακτοπλοϊκών μεταφορών, αλλά τα στοιχεία αυτά δεν μπορούν να χρησιμεύσουν ως αποκλειστικό πλαίσιο αναφοράς για συγκεκριμένες μελλοντικές πρότασεις δράσης: θα μπορούσαν να εξετασθούν και άλλοι θαλάσσιοι διάδρομοι.

11. Η εφαρμογή του προγράμματος *Maris* διανοίγει ενδιαφέρουσες προοπτικές. Η δημιουργία μιας θαλάσσιας λεωφόρου πληροφοριών θα έχει οπωσδήποτε θετικές επιπτώσεις στην ανάπτυξη και την αποτελεσματικότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών στις ακτοπλοϊκές μεταφορές.

Οι ακτοπλοϊκές μεταφορές θα πρέπει να προβάλλονται ως ένας τρόπος μεταφοράς που βασίζεται στην υψηλή τεχνολογία και στην εύκολη πρόσβαση. Η Επιτροπή των Περιφερειών προτείνει στην Επιτροπή την εφαρμογή πειραματικών προγραμμάτων σε δύο ή τρεις πρότυπες περιοχές, ικανές να ενσωματώσουν αυτές τις προηγμένες τεχνολογίες.

12. Τέλος, θα ήταν ευκατρία, να διατυπώσουν σαφώς η Επιτροπή και το Συμβούλιο τις προϋποθέσεις πρόσβασης στους πόρους για τη χρηματοδότηση των λιμενικών έργων κοινού ενδιαφέροντος. Ακόμη και αν οι λιμένες δεν περιλαμβάνονται στους χάρτες των σχεδίων των διευρωπαϊκών δικτύων, ο μηχανισμός επιλεξιμότητας και χρηματοδότησης των έργων που υποστηρίζονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση θα έπρεπε να τους λάβει υπόψη λόγω του ρόλου που διαδραματίζουν στη γενική οικονομική ανάπτυξη και την εξισορρόπηση του ευρωπαϊκού χώρου, κυρίως για την ανάπτυξη του εσωτερικού χώρου των λιμενικών ζωνών. Η Επιτροπή των Περιφερειών εύχεται πάντως να συμπεριληφθούν οι λιμένες στις πιστώσεις που προορίζονται για τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών και οι οποίες θα αποτελέσουν το αντικείμενο των διαπραγματεύσεων το 1999.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

13. Για να ενισχυθούν οι προτάσεις της Επιτροπής που είναι ήδη ενδιαφέρουσες, έστω και εάν δεν είναι πλήρεις, θα ήταν ευκατρία μία κατάλληλη πρωτοβουλία να επιτρέψει στις ακτοπλοϊκές μεταφορές να κρατήσουν ακέραιο το ρόλο τους στην ευρωπαϊκή πολιτική μεταφορών.

14. Η Επιτροπή των Περιφερειών είναι διατεθειμένη να συμμετάσχει στην εξέταση του θέματος από την Επιτροπή. Εκφράζει την ικανοποίησή της για τη μνεία που έγινε από την Επιτροπή όσον αφορά το σεβασμό της αρχής της επικουρικότητας και εύχεται η αρχή αυτή να εφαρμόζεται στους τομείς που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες των περιφερειακών και τοπικών αρχών.

15. Η πολιτική στον τομέα των ακτοπλοϊκών μεταφορών μπορεί και πρέπει να αποτελέσει σημαντικό πλεονέκτημα στον τομέα της χωροταξίας. Πρέπει να ζητείται η γνώμη των αρχών τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης, οι οποίες επιβάλλεται να διαδραματίζουν ενεργό ρόλο στη διαδικασία λήψης αποφάσεων στους τομείς που τις αφορούν και ιδιαίτερα στη διευθέτηση της λιμενικής υποδομής, τη διαχείριση της κυκλοφορίας και τα περιβαλλοντικά ζητήματα.

Βρυξέλλες, 18 Ιανουαρίου 1996.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jacques BLANC

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για:

- «την ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με τη μεθοδολογία για την υλοποίηση των εφαρμογών της κοινωνίας των πληροφοριών», και
- «την πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τα διευρωπαϊκά τηλεπικοινωνιακά δίκτυα»

(96/C 129/07)

Στις 18 Ιουλίου, το Προεδρείο αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση για τις ανωτέρω ανακοίνωση και πρόταση.

Στις 14 Σεπτεμβρίου 1995, και σύμφωνα με το άρθρο 129 Δ, παράγραφος 1 της Συνθήκης, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών σχετικά με την ανωτέρω πρόταση απόφασης.

Η υποεπιτροπή 3 και η επιτροπή 3 ανέθεσαν στον κ. Κοινίστο την επεξεργασία της γνωμοδότησης αυτής. Η υποεπιτροπή 3 επεξεργάστηκε το δεύτερο τμήμα της γνωμοδότησης και η επιτροπή 3 υιοθέτησε, στις 14 Δεκεμβρίου 1995, το κείμενο στο σύνολό του.

Κατά την 11η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 18ης Ιανουαρίου 1996), η Επιτροπή των Περιφερειών υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

Στο πρώτο μέρος της ανακοίνωσης της Επιτροπής καταβάλλεται προσπάθεια να διευκρινιστούν σαφώς οι μέθοδοι με τις οποίες θα συντονιστούν τα σχέδια που αποσκοπούν στην ανάπτυξη των νέων υπηρεσιών και των εφαρμογών της κοινωνίας των πληροφοριών, ειδικότερα στο πλαίσιο του προγράμματος πλαισίου έρευνας και ανάπτυξης και του προγράμματος για τα διευρωπαϊκά τηλεπικοινωνιακά δίκτυα. Το έγγραφο τούτο συντάχθηκε κατόπιν πρωτοβουλίας του κοινού Συμβουλίου των Υπουργών Βιομηχανίας και Τηλεπικοινωνιών.

Το δεύτερο τμήμα της ανακοίνωσης βασίζεται στο άρθρο 129 Β της Συνθήκης όπου δίνονται οι κατευθυντήριες γραμμές για τα διευρωπαϊκά δίκτυα και κυρίως στο άρθρο 129 Γ σύμφωνα με το οποίο η Κοινότητα θα επιβεβαιώσει τους στόχους των μέτρων που έχουν σχεδιαστεί για την υλοποίηση αυτών των δικτύων, τις προτεραιότητες και τις βασικές αρχές και ταυτόχρονα θα προσδιορίζει σχέδια κοινού ενδιαφέροντος. Στο υπό εξέταση έγγραφο τίθεται θέμα λήψης απόφασης σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές που αφορούν κυρίως τα τηλεπικοινωνιακά δίκτυα.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύμφωνα με το πρώτο μέρος της ανακοίνωσης καταβάλλεται προσπάθεια για την καλύτερη δυνατή χρήση των κοινοτικών χρηματοδοτικών μέσων με την αύξηση της συνειδητοποίησης των δυνατοτήτων για δημόσιες και ιδιωτικές εταιρικές σχέσεις, με τη βελτίωση της πρόσβασης στην πιθανή της στήριξη και με τη διασφάλιση της συνέργειας μεταξύ των διαφόρων χρηματοδοτικών μέσων.

Η Κοινότητα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας μπορεί να διαδραματίσει καταλυτικό ρόλο βοηθώντας στη δημιουργία κρίσιμης μάζας η οποία θα προσελκύσει τους ιδιώτες επιχειρηματίες και με τον τρόπο αυτό θα επιταχυνθεί η ενίσχυση των αγορών.

Η Ένωση πρέπει να διαδραματίσει τρεις κύριους ρόλους που αφορούν:

- την πληροφόρηση και την ευαισθητοποίηση με τη διατήρηση καταλόγου έργων καθώς και με την ενημέρωση για τις τεχνολογίες και το κανονιστικό πλαίσιο·
- τη μεσολάβηση προκειμένου να έρθουν σε επαφή διάφοροι εταίροι·
- την καθοδήγηση προς τις πηγές χρηματοδοτικής στήριξης.

Η κοινοτική παρέμβαση δεν είναι απαραίτητη, στην περίπτωση που τα εμπορικά χαρακτηριστικά ενός έργου είναι επαρκώς ελκυστικά. Τούτο συμβαίνει τουλάχιστον στην αρχή με τα έργα κοινού ενδιαφέροντος για τα οποία η Κοινότητα έχει το περιθώριο να χρησιμοποιήσει συνδυασμό των διαφόρων μέσων παρέμβασης με συντονισμένο τρόπο επωφελόμενη της συμπληρωματικότητάς τους.

Για κάθε χρηματοδοτική στήριξη θα πρέπει να εφαρμοστούν οι ακόλουθες αρχές:

- Η επιλογή του έργου πρέπει να γίνεται σύμφωνα με προσέγγιση καθοδηγούμενη από τη ζήτηση και από τη δημόσια διαδικασία πρόσκλησης υποβολής προσφορών και κριτήριο της επιλογής θα είναι το ζητούμενο ποσό στήριξης·
- κάθε χρηματοδοτικό μέσο πρέπει να χρησιμοποιείται σύμφωνα με τους δικούς του κανόνες και τις ιδιαιτερότητές του·
- πρέπει να προβλεφθεί χρονικός συντονισμός της δημοσίευσης των προσκλήσεων για την υποβολή προσφορών σε περίπτωση χρησιμοποίησης περισσότερων χρηματοδοτικών μέσων.

Η Επιτροπή προτίθεται να προβεί στον καθορισμό συντονιστικού πλαισίου για τη διαχείριση των ζητημάτων αυτών του

οποίου ένα μέρος θα είναι οι κατευθυντήριες γραμμές που αφορούν τα διευρωπαϊκά τηλεπικοινωνιακά δίκτυα, τα οποία αναφέρονται στο 2ο μέρος της ανακοίνωσης.

Στην πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τα διευρωπαϊκά τηλεπικοινωνιακά δίκτυα πρώτη προτεραιότητα είναι η καλύτερη δυνατή χρήση των κοινοτικών πόρων και ως εκ τούτου η επιτάχυνση της ανάπτυξης των εφαρμογών που θεωρούνται ότι θα συμβάλουν στην εμφάνιση νέων αναγκών για επενδύσεις στον τομέα των υποδομών.

Δεύτερη προτεραιότητα συνιστούν τα δίκτυα των γενικών υπηρεσιών (π.χ. ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, σύστημα διαβίβασης πληροφοριών, υπηρεσίες βίντεο), καθήκον των οποίων είναι η στήριξη της εφαρμογής της διαλειτουργικότητας.

Τρίτη προτεραιότητα είναι τα δίκτυα βάσης, που αφορούν ειδικότερα τη στήριξη των αναγκών των ΜΜΕ.

Οι γενικοί στόχοι της Κοινότητας για την ανάπτυξη της διαλειτουργικότητας των διευρωπαϊκών δικτύων είναι:

- Διευκόλυνση της μετάβασης προς την κοινωνία των πληροφοριών ιδίως για την προαγωγή της ικανοποίησης των κοινωνικών αναγκών και της βελτίωσης της ποιότητας ζωής·
- βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας και ενδυνάμωση της εσωτερικής αγοράς·
- ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής·
- επιτάχυνση της ανάπτυξης νέων πεδίων δραστηριότητας για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

Για την υλοποίηση των στόχων καταβάλλεται κυρίως προσπάθεια να καθοριστεί πλαίσιο με τη μορφή προγράμματος εργασίας ούτως ώστε να αποτελεί τη βάση της πρότασης για την υποβολή προσφορών εκ μέρους ιδιωτών για σχέδια κοινού ενδιαφέροντος.

Η Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλλει κάθε δύο έτη έκθεση για την υλοποίηση της απόφασης μεταξύ άλλων και στην Επιτροπή των Περιφερειών.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ

1. Στη γνωμοδότησή της η Επιτροπή των Περιφερειών επισημαίνει, όπως έχει ήδη αναφερθεί προηγουμένως, τις βασικές τοπικές δράσεις που αφορούν την κοινωνία των πληροφοριών και ειδικότερα τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης καθώς και την προσπάθεια που καταβάλλεται για την μείωση των επιπτώσεων που έχουν τα νέα μέσα τα οποία θέτουν τους πολίτες σε άνιση μοίρα·

για το σκοπό αυτό, τόσο η Επιτροπή των Περιφερειών όσο και οι αρχές περιφερειακής διοίκησης και τοπικής αυτοδιοίκησης οφείλουν να καταβάλουν προσπάθειες προκειμένου οι ευρωπαίοι πολίτες να λάβουν γνώση του ρόλου που διαδραματίζει η ΕΕ για την υλοποίηση της κοινωνίας των πληροφοριών

ιδιαίτερα για το λόγο αυτό κατά το σχεδιασμό και την υλοποίηση των εφαρμογών της κοινωνίας των πληροφοριών θα πρέπει σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας η Κοινότητα να στηρίζει τις καινοτόμες δράσεις σε τοπικό επίπεδο και να αποφεύγει ορισμούς που έχουν γενική εφαρμογή.

Ειδικότερα όσον αφορά το πρώτο μέρος της ανακοίνωσης της Επιτροπής η Επιτροπή των Περιφερειών

2. Διαπιστώνει ότι, αποδεχόμενη την πρόταση της Επιτροπής, στην παρούσα φάση, είναι αδύνατη και πιθανόν ανώφελη η τροποποίηση των ρυθμίσεων που αφορούν τα κοινοτικά χρηματοδοτικά μέσα και είναι σημαντικές για την κοινωνία των πληροφοριών.

3. Ελπίζει ότι η Επιτροπή θα συνεχίσει να αναζητεί μεθόδους για την περαιτέρω ανάπτυξη, μιας και οι διάφοροι υφιστάμενοι κανόνες που διέπουν τους χρηματοδοτικούς πόρους είναι διαφορετικοί και δεν δυσχεραίνουν τη χρήση των μέσων αυτών.

Επί πλέον, πέρα από την απλοποίηση της πραγματικής αναζήτησης των μεθόδων καλό θα ήταν να θέσει ως στόχο μια κατάσταση όπου θα στηρίζεται η κοινωνία των πληροφοριών και η εξεύρεση ενιαίου συστήματος για τα χρηματοδοτικά μέσα, ώστε η απόφαση για τη χρησιμοποίηση των διαθέσιμων μέσων να λαμβάνεται μόνον όταν θα έχει ήδη αποφασιστεί η υποστήριξη των σχεδίων.

4. Εκφράζει την ανησυχία της για το γεγονός ότι τα χρηματοδοτικά μέσα δημιουργούν περιορισμούς οι οποίοι ενδεχομένως να επιδεινώσουν την απομόνωση των περιφερειών αντί να ευνοήσουν την επιδιωκόμενη συνοχή τους.

Λόγω των προβλημάτων που παρουσιάζουν τα χρηματοδοτικά μέσα κατά την υλοποίηση των σχεδίων, τα μέρη που συμμετέχουν έχουν γενικά κοινά χαρακτηριστικά και έτσι δεν αξιοποιείται πλήρως η αλληλεπίδραση των κεντρικών περιφερειών και των λιγότερο αναπτυγμένων περιφερειών.

5. Θεωρεί ότι στην ανακοίνωση ο ρόλος που αποδίδεται στην Κοινότητα θα μπορούσε να αποβεί ιδιαίτερα θετικός για τη συνοχή των περιφερειών αν στο εσωτερικό της Ένωσης μπορούσε να χρησιμοποιηθεί όλο και περισσότερο η κοινή εμπειρία ως τμήμα των σχεδίων της κοινωνίας των πληροφοριών και ιδιαίτερα εκείνων που το θέμα τους και το περιεχόμενό τους καλύπτει την Ευρώπη.

6. Υποστηρίζει τους στόχους που αφορούν τη διεύρυνση των δραστηριοτήτων των κρατών μελών καθώς και της δράσης του ISPO (Γραφείο Έργων για την Κοινωνία των Πληροφοριών) στις περιφέρειες. Ο ρόλος του μεσολαβητή και του συντονιστή των διαφόρων μερών αρμόζει καλύτερα στην Επιτροπή στο πλαίσιο της Ένωσης.

Για την καλύτερη δυνατή χρήση των υφιστάμενων πόρων θα πρέπει να διερευνηθεί η δραστηριότητα του ISPO ώστε να συμμετέχουν οι οργανώσεις εκείνες οι οποίες έχουν αναλάβει την ευθύνη για την ανάπτυξη των περιφερειών.

Η ΕΤΠ επιστὰ επίσης την προσοχή στο γεγονός ότι οι περιφέρειες μπορούν σε τοπική κλίμακα να εφαρμόζουν διαρκώς και με επιτυχία τα σχέδια της κοινωνίας των πληροφοριών χωρίς τη χρηματοδοτική στήριξη της Ένωσης, τα αποτελέσματα των οποίων έως τώρα δεν περιλαμβάνονται στον κατάλογο των κοινοτικών σχεδίων.

Ειδικότερα όσον αφορά το δεύτερο μέρος της ανακοίνωσης η Επιτροπή των Περιφερειών

7. Διαπιστώνει ότι ο ανταγωνισμός των τηλεχειριστών μεταξύ τους θα επιβραδύνει αναπόφευκτα την αύξηση του επιπέδου υπηρεσιών στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες ενώ επιταχύνονται νέες δράσεις κυρίως εκεί όπου ο κύριος όγκος των χρηστών έχει ικανοποιητικό βιοτικό επίπεδο.

Από την άλλη πλευρά η μείωση των τιμολογίων και η πολυμέρεια των υπηρεσιών εξαιτίας του ανταγωνισμού παρέχει επίσης στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες νέες δυνατότητες ανάπτυξης δράσεων εξ ίδιας πρωτοβουλίας, οι οποίες θα πρέπει να τύχουν υποστήριξης χωρίς στρέβλωση του ανταγωνισμού.

Η απορρύθμιση και ο εντονότερος ανταγωνισμός μεταξύ των προμηθευτών θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των παρεχόμενων υπηρεσιών στον τομέα των τηλεπικοινωνιών και της διάδοσης των πληροφοριών. (Επισημαίνεται ότι το κόστος των τηλεπικοινωνιών είναι πολύ χαμηλότερο στις ΗΠΑ από ό,τι στην Ευρώπη.) Οι χαμηλότερες δαπάνες στον τομέα των τηλεπικοινωνιών θα έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης στην παγκόσμια αγορά, θα προωθήσουν την οικονομική ανάπτυξη και θα αυξήσουν τις θέσεις απασχόλησης. Οι χαμηλότερες δαπάνες θα έχουν επίσης ως αποτέλεσμα να αποκομίσουν οφέλη οι λιγότερο αναπτυγμένες και οι αραιοκατοικημένες περιοχές. Οι τεχνολογίες πληροφοροποίησης αυξάνουν την εξάρτηση των επιχειρήσεων και του δημόσιου τομέα από το χρόνο και το χώρο. Ορισμένες αρνητικές συνέπειες για τους δήμους ή τις περιοχές μπορούν να οφείλονται στη δυσχερή πρόσβαση σε σύγχρονες τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες ή στην παθητική στάση των εν λόγω δήμων και περιφερειών στον τομέα αυτό. Οι κρατικοί οργανισμοί που χρησιμοποιούν τεχνολογίες πληροφοροποίησης ως μέσο για την αύξηση της αποτελεσματικότητάς τους και τον εκσυγχρονισμό της οργάνωσής τους, θα αποτελέσουν σημαντική αγορά για τους προμηθευτές, πράγμα που θα ωφελήσει και τις επιχειρηματικές δραστηριότητες σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, εφόσον θα υπάρχει πρόσβαση σε προηγμένες υπηρεσίες πληροφοροποίησης.

8. Θεωρεί ιδιαίτερα σημαντική την εφαρμογή των τηλεπικοινωνιακών δικτύων στον ευρωπαϊκό χώρο, εφόσον αυξάνεται διαρκώς η σημασία τους.

Η ΕΤΠ συμμερίζεται επίσης την άποψη της Επιτροπής σύμφωνα με την οποία η εφαρμογή υπηρεσιών που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των χρηστών θα επιταχύνει τις γενικές υπηρεσίες των δικτύων καθώς και την ανάπτυξη των βασικών υποδομών ούτως ώστε να είναι προς το οικονομικό συμφέρον των τηλεχειριστών.

Υπάρχει οικονομικό ενδιαφέρον για τις εφαρμογές που καλύπτουν τον κοινοτικό χώρο, ακόμη και την υφήλιο, και η προτεραιότητα των εφαρμογών κοινού ενδιαφέροντος είναι

ότι θα πρέπει να ευνοούν την τοπική πολιτιστική ανάπτυξη, να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των πολιτών και των ΜΜΕ.

Η ΕΤΠ αναφέρεται σε θετικές εμπειρίες που έχουν αποκτηθεί όχι μόνο από ιδιώτες αλλά και από τοπικά και περιφερειακά δίκτυα στα οποία συμμετέχουν οι ΜΜΕ και ο δημόσιος τομέας. Εφόσον η συμμετοχή των χρηστών στο τοπικό δίκτυο και ιδιαίτερα το περιεχόμενο των τοπικών υπηρεσιών είναι πολύ σημαντικό, η ΕΤΠ ελπίζει ότι η προώθηση λύσεων όπως το πρόγραμμα IRIS (Διαπεριφερειακή Πρωτοβουλία για την Κοινωνία των Πληροφοριών) — παράδειγμα προς μίμηση — πρέπει να ενταθεί σε σχέση με την ανάπτυξη εφαρμογών άλλου τύπου.

Θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη η σημασία των κέντρων υπηρεσιών που αναπτύσσουν και παράγουν υπηρεσίες πολυμέσων σε τοπικό επίπεδο. Η επιτυχία των περιφερειακών σχεδίων δημιουργεί από την πλευρά της απαιτήσεις για ευρύτερες εφαρμογές, και σύμφωνα με την περιγραφή της Επιτροπής, για την περαιτέρω ανάπτυξη των υποδομών.

Προς αποφυγή παρεξηγήσεων, η ΕΤΠ ελπίζει ότι στον κύριο τομέα των εφαρμογών ο τίτλος «Λεωφόροι των υπηρεσιών στα αστικά κέντρα» θα πρέπει να καταστεί γενικότερος και να περιγράφει καλύτερα τους στόχους που έχουν τεθεί λαμβανόμενων υπόψη και των αραιοκατοικημένων περιοχών.

Η χρήση νέων εφαρμογών από τις αρχές της τοπικής αυτοδιοίκησης θα αποτελέσει σημαντικό καταλύτη για την ανάπτυξη της βιομηχανίας της πληροφορικής και των συναφών βιομηχανιών. Εφαρμογές όπως το ηλεκτρονικό εμπόριο, η τηλεϊατρική, η εξ αποστάσεως εκπαίδευση, τα γεωγραφικά συστήματα πληροφοριών και η κυκλοφορία με τη βοήθεια της τηλεματικής, κ.λπ., αποτελούν καλά παραδείγματα για σημαντικά μέσα που μπορούν να τονώσουν την αγορά, συγχρόνως όμως, ως παρόμοια μέσα καθιστούν δυνατή τη μεταβολή των τύπων εργασίας, την αποταμίευση και δίνουν τη δυνατότητα στους δημόσιους φορείς να παρέχουν καλύτερες υπηρεσίες στο κοινό.

9. Με βάση τα ανωτέρω, επισημαίνει ότι κατά την εφαρμογή έργων κοινού ενδιαφέροντος ευνοούνται οι πρωτοβουλίες στις οποίες συμμετέχουν διάφορες περιοχές και χρησιμοποιούνται διάφορα χρηματοδοτικά μέσα.

10. Διαπιστώνει ότι για την επίτευξη της κοινωνικής ισότητας το κυριότερο πεδίο εφαρμογής σχεδίων κοινού ενδιαφέροντος είναι η ανάπτυξη των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και των βιβλιοθηκών ώστε να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της κοινωνίας των πληροφοριών.

11. Επιστὰ την προσοχή στη χρήση του Internet και στην αύξηση των υπηρεσιών που παρέχει τις οποίες θα μπορούσε να αξιοποιήσει η Επιτροπή με την ανάπτυξη των διευρωπαϊκών τηλεπικοινωνιακών δικτύων.

Όσον αφορά ειδικότερα το σημαντικότερο πεδίο εφαρμογής του Internet ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην ανάπτυξη διευρωπαϊκών δικτύων μεταξύ πανεπιστημιακών και ερευνητικών ιδρυμάτων, μιας και πλησιάζουν ήδη το στόχο.

12. Εκφράζει την επιθυμία κατά τη διαδικασία πρόσκλησης για την υποβολή προσφορών όσον αφορά σχέδια κοινού ενδιαφέροντος να απαιτείται η περιγραφή των παρεχόμενων υπηρεσιών ούτως ώστε οι μελλοντικοί χρήστες τους να κατανοούν πλήρως το περιεχόμενό τους.

Για την περιγραφή των υπηρεσιών πρέπει να καταβληθεί προσπάθεια προκειμένου να αναπτυχθεί ένα πλαίσιο γενικής χρήσης.

13. Σε ό,τι αφορά τις γενικές υπηρεσίες, η Επιτροπή πρέπει να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στην ικανοποίηση των αναγκών οι οποίες προκύπτουν από τοπικά συμφέροντα και να προβαίνει στην ανάπτυξη υπηρεσιών και μεθόδων διευρωπαϊκού καταλόγου όπου ο δέκτης αναγνωρίζεται ανάλογα με το περιεχόμενο του θέματος παρά με το όνομά του.

14. Όσον αφορά τα δίκτυα βάσης, η ΕΤΠ εφιστά ιδιαίτερος την προσοχή στην περαιτέρω ανάπτυξη των εφαρμογών ευρέος φάσματος του Euro-ISDN (Ψηφιακό δίκτυο ευρωολοκληρωμένων υπηρεσιών), στην επέκταση της προσφοράς καθώς και στη διασφάλιση της σταθερότητας.

Όσον αφορά τις ευρωπαϊκές περιφέρειες το δίκτυο ISDN είναι προς το παρόν το μόνο μέσο το οποίο χρησιμοποιεί σήμερα τις υφιστάμενες επενδύσεις για τη δημιουργία γενικής και ενιαίας υποδομής που, σε περιφερειακό επίπεδο, θα καλύπτει το μεγαλύτερο τμήμα της κοινωνίας των πληροφοριών.

Η ευρεία και οικονομικά συμφέρουσα παροχή υπηρεσιών του ISDN είναι κυρίως προς όφελος των πολιτών και των ΜΜΕ.

15. Επισημαίνει τη σημασία της ανάπτυξης ευρυζωνικών ασύρματων δικτύων ιδιαίτερα σε περιοχές όπου δεν ενδείκνυται, για γεωγραφικούς λόγους, οι επενδύσεις σε σταθερά δίκτυα.

Η διαλειτουργικότητα των διαφόρων ευρυζωνικών δικτύων (σταθερή, κινητή, δορυφορική επικοινωνία) είναι φυσικά απαραίτητη. Παράλληλα με την αύξηση της κινητικότητας των πολιτών, π.χ. για να βελτιωθούν οι δυνατότητες τηλεεργασίας, θα πρέπει να προωθηθεί η ανάπτυξη τεματικών που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν σε όλα τα παραπάνω ευρυζωνικά δίκτυα κατά τρόπο οικονομικό και εύκολο.

16. Θεωρεί ότι λόγω της συνεχώς επιταχυνόμενης ανάπτυξης, το διάστημα των δύο ετών που αναφέρει η Επιτροπή για την υποβολή έκθεσης είναι πολύ μεγάλο.

Η ΕΤΠ εκφράζει την επιθυμία να δίδεται στις εκθέσεις σημασία τόσο στην περιφερειακή ανάπτυξη όσο και στην επισήμανση των υφιστάμενων διαφορών. Ειδικότερα σε ό,τι αφορά την κοινωνία των πληροφοριών και τα διευρωπαϊκά δίκτυα γενικότερα στην Κοινότητα, είναι σκοπιμότερο να ληφθεί ως σημείο αναφοράς η κατάσταση των λιγότερο αναπτυγμένων περιφερειών παρά εκείνη των αναπτυγμένων περιφερειών.

Βρυξέλλες, 18 Ιανουαρίου 1996.

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Jacques BLANC

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών σχετικά με:

- «την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Πρόγραμμα SAVE II)», και
- «την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με ένα πολυετές πρόγραμμα προώθησης της ενεργειακής απόδοσης στην Κοινότητα — SAVE II»

(96/C 129/08)

Στις 18 Ιουλίου του 1995, και σύμφωνα με το άρθρο 198 Γ της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Επιτροπή των Περιφερειών αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση σχετικά με τις ανωτέρω ανακοίνωση και πρόταση.

Η Επιτροπή 5 «Χωροταξία, Περιβάλλον και Ενέργεια» κατά τη συνεδρίαση της 17ης Νοεμβρίου 1995 υιοθέτησε ομοφώνως την ακόλουθη γνωμοδότηση. Εισηγητής είναι ο κ. Palomba.

Κατά την 11η σύνοδο ολομέλειας που πραγματοποιήθηκε στις 17 και 18 Ιανουαρίου 1996 (συνεδρίαση της 18ης Ιανουαρίου), η Επιτροπή των Περιφερειών υιοθέτησε ομοφώνως την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Έχοντας υπόψη ότι το πρόγραμμα SAVE θεσπίστηκε με απόφαση 91/565/EOK της Επιτροπής και τέθηκε επίσημα σε ισχύ στις 29 Οκτωβρίου του 1991·

Έχοντας υπόψη ότι το πρόγραμμα SAVE θα λήξει στις 31. 12. 1995·

Έχοντας υπόψη ότι η εκτίμηση ενός τέτοιου προγράμματος πραγματοποιήθηκε από μία ομάδα ανεξαρτήτων εμπειρογνομόνων, η οποία διατύπωσε επίσης και μία σειρά συστάσεων, που μπορούν να βελτιώσουν το περιεχόμενο και την λειτουργία του προγράμματος·

Έχοντας υπόψη την ανάγκη ενίσχυσης της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και τη δυνατότητα αύξησης των εισοδημάτων, χάρη στην εξοικονόμηση ενέργειας·

Έχοντας υπόψη ότι ο σκοπός της ενεργειακής αποτελεσματικότητας που καθορίστηκε από την Επιτροπή το 1986 υλοποιήθηκε μόνο εν μέρει·

Έχοντας υπόψη τη σπουδαιότητα της ενεργειακής αποτελεσματικότητας στην κοινοτική στρατηγική για τη μείωση των εκπομπών του CO₂·

Η ΕΤΠ επικροτεί την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να υιοθετήσει το πρόγραμμα SAVE II, που συγχωνεύει την κοινοτική πρωτοβουλία για τη βελτίωση της διαχείρισης της ενέργειας σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, και υιοθετεί την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, που υπεβλήθη στις 31. 10. 1995, προτείνει για το SAVE II:

- να συνεχίσει και να αναπτύξει το προηγούμενο πρόγραμμα
- να καλύψει την πενταετία 1996-2000
- να ενσωματώσει τις παρεμβάσεις των προγραμμάτων PACE (κοινοτική δραστηριότητα για την βελτίωση της ορθολογικής χρησιμοποίησης της ενέργειας) και PERU (περιφερειακή και αστική διαχείριση της ενέργειας).

1.2. Η Επιτροπή προτείνει, επιπλέον, το καινούργιο πρόγραμμα να βασισθεί στο άρθρο 130 Σ, παράγραφος 1, της Συνθήκης και να έχει προϋπολογισμό της τάξεως των 150 εκατομμυρίων Ecu.

1.3. Οι χρηματοδοτούμενες παρεμβάσεις περιλαμβάνουν:

- α) μελέτες και άλλες δραστηριότητες, που είναι αναγκαίες για την ολοκλήρωση της σχετικής κοινοτικής νομοθεσίας·
- β) τομεακές πρότυπες δραστηριότητες — που πραγματοποιούνται κυρίως μέσω των κοινοτικών δικτύων·
- γ) συγκεκριμένες τομεακές πρότυπες δραστηριότητες·
- δ) πληροφόρηση και ανταλλαγή εμπειριών για τη βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των κοινοτικών, διεθνών, εθνικών και περιφερειακών δραστηριοτήτων (δ1: πρωτοβουλίες της Ευρώπης, δ2: πρωτοβουλίες τρίτων)·
- ε) τον έλεγχο της προόδου στον τομέα της ενεργειακής αποτελεσματικότητας της Ένωσης και των μεμονωμένων κρατών·

στ) δημιουργία υποδομών για την ενίσχυση της ενεργειακής αποτελεσματικότητας των κρατών μελών προκειμένου να ευνοηθεί η μεγαλύτερη συνοχή στα κράτη μέλη και στις περιφέρειες·

ζ) ειδικές δραστηριότητες που ευνοούν την ενεργειακή διαχείριση σε περιφερειακό και αστικό επίπεδο·

η) μελέτες και άλλες δραστηριότητες προκειμένου να εισαχθεί το κριτήριο της ενεργειακής αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων της ΕΕ·

θ) εκτιμήσεις και έλεγχο των δραστηριοτήτων.

1.4. Οι δραστηριότητες που αναφέρονται στα εδάφια α, δ1, γ, η, ι, αποτελούν εξ'ολοκλήρου καθήκον της Ένωσης, ενώ αυτές των εδαφίων β, γ, δ2, στ και ζ είναι χρηματοδοτήσεις σε αναλογία που δεν περιλαμβάνει το 50%. Η διαφορά μπορεί να καλυφθεί με δημόσια ή ιδιωτικά κεφάλαια.

1.5. Η ευθύνη εκτέλεσης της χρηματοδότησης και υλοποίησης του προγράμματος ανατέθηκε στην Επιτροπή με βάση την ακόλουθη διαδικασία:

— τα κράτη μέλη θα γνωστοποιούν κατά περιόδους στην Επιτροπή τα εθνικά προγράμματα ενεργειακής αποτελεσματικότητας.

— η Επιτροπή θα επεξεργάζεται κάθε χρόνο έναν κατάλογο προτεραιοτήτων που θα λαμβάνει υπόψη τη συμπληρωματικότητα μεταξύ του SAVE II και των εθνικών προγραμμάτων, προωθώντας τη συμπληρωματικότητα.

— Οι προϋποθέσεις και οι προσανατολισμοί για την υλοποίηση του προγράμματος καθορίζονται κάθε χρόνο.

— μία συμβουλευτική επιτροπή εκφράζει τη γνώμη της, εντός χρονικών ορίων που μπορούν να προσδιοριστούν, για τα προς έγκριση μέτρα που προτείνει η Επιτροπή.

— μετά από τον τρίτο χρόνο, η Επιτροπή παρουσιάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έκθεση σχετικά με την υλοποίηση του προγράμματος και τα επιτυγχάνόμενα αποτελέσματα. Κατά την περάτωση του προγράμματος η Επιτροπή συμβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών μία έκθεση σχετικά με τα συνολικά αποτελέσματα και τη συνοχή των εθνικών και κοινοτικών δραστηριοτήτων.

2. Γνωμοδότηση της ΕΤΠ

2.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών συμμερίζεται την αναγκαιότητα να συνεχίσει, και μάλιστα να ενισχύσει, τις κοινοτικές παρεμβάσεις στο πεδίο της ενίσχυσης της ενεργειακής αποτελεσματικότητας.

2.2. Τονίζει το γεγονός ότι, στα πλαίσια της πολιτικής εξοικονόμησης ενέργειας και ενίσχυσης της ενεργειακής αποτελεσματικότητας, πρέπει να δοθεί έμφαση όχι μόνο σε στόχους αστηρά οικονομικού χαρακτήρα και σχετικούς με την ασφάλεια του εφοδιασμού, αλλά και σε στόχους μεγαλύτερης κοινω-

νικής σημασίας, που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος (κυρίως τη μείωση των εκπομπών του CO₂), την καταπολέμηση της ανεργίας, την οικονομική και κοινωνική συνοχή.

2.3. Επιπικροτεί τον ορισμό άρθρου 130 Σ της Συνθήκης ως νομικής βάσης και την αναφορά στο άρθρο 130 Α, που περιέχονται στην πρόταση της απόφασης του Συμβουλίου.

2.4. Θεωρεί ότι χρειάζεται να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην πλήρη εφαρμογή και την ολοκλήρωση της κοινοτικής νομοθεσίας όσον αφορά την ενεργειακή αποτελεσματικότητα θεωρώντας τες ως ζητήματα που έχουν άμεση προτεραιότητα: θεωρεί επιπλέον αναγκαία μία δραστηριότητα με στόχο να ενθαρρυνθεί η δέσμευση των περιφερειών και των τοπικών κοινοτήτων για την εφαρμογή των κοινοτικών οδηγιών και την προπαρασκευή, στα πλαίσια των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, των μέσων που προορίζονται να προσδώσουν μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στις επαρχιακές και τοπικές πολιτικές εξοικονόμησης ενέργειας. Σε πολλές περιπτώσεις, η μείωση της ζήτησης ενέργειας έχει χαμηλότερο κόστος από ό,τι η αύξηση της παροχής ενέργειας. Συνεπώς, η Κοινότητα θα πρέπει να προωθήσει τον προγραμματισμό της ενέργειας με βάση το χαμηλότερο δυνατό κόστος, ούτως ώστε το κόστος της μείωσης της ζήτησης να είναι δυνατόν να συγκριθεί με το κόστος των μέτρων για την επιπλέον παροχή ενέργειας και, κατ'επέκταση να ενθαρρυνθούν οι επενδύσεις υπέρ της ενεργειακής απόδοσης.

2.5. Η διεύρυνση των κατηγοριών των δραστηριοτήτων επιτρέπει την ενίσχυση και την ανάπτυξη των περιεχομένων του προηγούμενου προγράμματος. Χρειάζεται, επιπλέον, να αποφευχθεί ο κίνδυνος διασποράς των παρεμβάσεων, με σκοπό να χρησιμοποιηθούν αποτελεσματικά οι οικονομικές πηγές που είναι διαθέσιμες, επικεντρώνοντάς τες στις πιο σημαντικές δραστηριότητες. Έχοντας υπόψη την εκτίμηση αυτή, προκαλεί απορία η διάκριση ανάμεσα στις δραστηριότητες που πραγματοποιούνται μέσω των κοινοτικών δικτύων και συγκεκριμένων προτύπων ενεργειών. Είναι, μάλλον, προτιμότερο τα κριτήρια υλοποίησης του προγράμματος να ανταποκρίνονται σε εκείνα που πρέπει να έχουν, κατά τη γνώμη της ΕΤΠ, προτεραιότητα: η προστασία του περιβάλλοντος, η δημιουργία θέσεων εργασίας, η οικονομική και κοινωνική συνοχή.

2.6. Η ΕΤΠ συμμερίζεται επίσης τον προσανατολισμό που έχει ως στόχο την ανάπτυξη μίας πιο ικανοποιητικής συνεργασίας ανάμεσα στο SAVE II και τα άλλα μέσα παρέμβασης, που έχουν υιοθετηθεί από την Κοινότητα και τα κράτη μέλη στον τομέα της ενέργειας, στο πλαίσιο των κατευθύνσεων που προβλέπονται στο Πράσινο Βιβλίο. Είναι προφανές ότι ο σκοπός της ενεργειακής αποτελεσματικότητας μπορεί να επιδιωχθεί μόνο υπό τον όρο συντονισμού και της ολοκλήρωσης σε διάφορα επίπεδα, ανάμεσα στα διαφορετικά προγράμματα και ανάμεσα σε αυτά και τις πολιτικές που έχουν επιπτώσεις στον τομέα της ενέργειας (Τεχνολογική έρευνα και ανάπτυξη, εκπαίδευση και επιμόρφωση, χωροταξία, βιομηχανία, ΜΜΕ, μεταφορές). Η πρόταση να συγχωνευθούν τα προγράμματα PACE και PERU στοχεύει προς αυτή την κατεύθυνση. Αξίζουν επίσης μεγάλης προσοχής οι προτάσεις της Επιτροπής για την εισαγωγή του κριτηρίου της ενεργειακής αποτελεσματικότητας στα στρατηγικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ωστόσο, οι προτάσεις αυτές πρέπει να ενισχυθούν με τη θέσπιση μιας κατάλληλης διαδικασίας που να αποσκοπεί στον έλεγχο και την εξασφάλιση της εισαγωγής ενός τέτοιου κριτηρίου. Η μέχρι σήμερα εμπειρία από την PERU είναι ιδιαίτερα θετική. Η Επιτροπή των Περιφερειών θα ήθελε να τονίσει

ειδικότερα ότι η PERU επιτυγχάνει τόσο το στόχο του προγράμματος (εξοικονόμηση ενέργειας και καθιέρωση εναλλακτικών πηγών ενέργειας) όσο και το στόχο της ευρωπαϊκής διάστασης. Συνεπώς, το μέρος του προγράμματος SAVE που αφορά την PERU είναι ιδιαίτερα σημαντικό, ιδίως για τα νέα κράτη μέλη.

Οι εμπειρίες από ορισμένα κράτη μέλη δείχνουν ότι οι πόροι του SAVE διατέθηκαν μόνο για δημόσια έργα και για άλλες δραστηριότητες των εθνικών αρχών. Τώρα που το περιφερειακό πρόγραμμα PERU ενσωματώνεται στο SAVE II, πρέπει να εξασφαλιστεί η μείωση των πόρων που διατίθενται για ενεργειακά προγράμματα τα οποία υπό την αιγίδα των τοπικών και περιφερειακών αρχών.

2.7. Η ΕΤΠ διαπιστώνει ότι η πρόταση απόφασης του Συμβουλίου προβλέπει τη συνεκτίμηση της γνωμοδότησης και θεωρεί αυτό το γεγονός ως αναγνώριση της σπουδαιότητας της περιφερειακής και τοπικής διάστασης του προβλήματος της ενεργειακής αποτελεσματικότητας. Στην πραγματικότητα, η επίτευξη στόχων που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες και στις προσδοκίες εξαρτάται, κυρίως σε περιβαλλοντικό επίπεδο, από το βαθμό της σύγκλισης και της άμεσης συνάφειας που θα επιτευχθεί ανάμεσα στη δραστηριοποίηση σε κοινοτικό επίπεδο και σε εκείνη σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Όσον αφορά το κοινοτικό επίπεδο, υπογραμμίστηκε ήδη η σπουδαιότητα της εφαρμογής και της ολοκλήρωσης της σχετικής νομοθεσίας, εφαρμογής που να μην είναι διασπαστική, αλλά επικεντρωμένη στις προτεραιότητες του SAVE II και του συντονισμού τους. Όσον αφορά την περιφερειακή και τοπική διάσταση, δεν μπορεί κανείς να αρνηθεί ότι η σπουδαιότητα της προκύπτει από το γεγονός ότι η εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας συμβάλει στην πιο αποτελεσματική εφαρμογή των μέτρων σε τομείς όπως οι καθαρές και ανανεώσιμες μορφές ενέργειας, οι υπηρεσίες παροχής ενέργειας, οι οικοδομικές τυπολογίες, οι αστικές μεταφορές, η ενημέρωση των καταναλωτών, οι δραστηριότητες σχετικά με τις ΜΜΕ. Από την άλλη πλευρά, ο ολοκληρωμένος προγραμματισμός των πόρων βρίσκει κυρίως στην περιφερειακή και τοπική διάσταση τις άριστες προϋποθέσεις του και η σχέση ανάμεσα στην ενεργειακή αποτελεσματικότητα και το σεβασμό του περιβάλλοντος ανακαλύπτεται πολύ περισσότερο από τους πληθυσμούς όταν προβάλλεται με συγκεκριμένες τοπικές ενέργειες. Για αυτούς τους λόγους, η ΕΤΠ θεωρεί ότι η πρόταση απόφασης του Συμβουλίου πρέπει να δώσει μεγαλύτερη σημασία, τόσο στις παρατηρήσεις και στις αιτιολογικές σκέψεις της απόφασης, στο ρόλο των περιφερειακών και τοπικών αρχών, στη συμμετοχή των πολιτών και στην ίδρυση γραφείων για την ενέργεια. Επίσης, θεωρεί, ότι πρέπει να εξετασθεί η σκοπιμότητα της έγκρισης του ποσού των 50 εκατομμυρίων Ecu, (που είναι εξάλλου επικεντρωμένο στα 2 τελευταία χρόνια 1999-2000) για συγκεκριμένες δραστηριότητες υπέρ της διαχείρισης της ενέργειας σε περιφερειακό και αστικό επίπεδο.

2.8. Το άνοιγμα στις ΧΚΑΕ φαίνεται δικαιολογημένο, αλλά είναι σημαντικό το ότι δεν υποδεικνύεται ο σχετικός χρηματοδοτικός μηχανισμός. Η ΕΤΠ θεωρεί ότι ένα τέτοιο άνοιγμα

πρέπει να αφορά πρόσθετες χρηματοδοτήσεις σε εκείνες που προβλέπονται από το πρόγραμμα. Εκφράζει, επιπλέον, την έκπληξη της για το γεγονός ότι ανάλογο άνοιγμα δεν προτείνεται και για τις χώρες της Μεσογείου (δύο από τις οποίες, η Μάλτα και η Κύπρος, είναι υποψήφιες για ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση).

Θεωρεί ότι στο μέλλον πρέπει να συζητηθεί το άνοιγμα αυτού του προγράμματος ακόμη και στις τρίτες χώρες της Μεσογείου.

2.9. Η ΕΤΠ γνωρίζει ότι προτείνοντας τη σύνθεση και το ρόλο της συμβουλευτικής επιτροπής η Ευρωπαϊκή Κοινότητα έπρεπε να λάβει υπόψη τους κανονισμούς και τις συμφωνίες σχετικά με την «επιτροπολογία».

Γι' αυτό πρότεινε σχεδόν κατά γράμμα το άρθρο 5 της απόφασης του Συμβουλίου της 29ης Οκτωβρίου 1991 που θεσπίζει το πρόγραμμα SAVE (η επιτροπή που απαρτιζόταν από αντιπροσώπους των κρατών μελών, έπρεπε τώρα να συγκροτείται από τους αντιπροσώπους των κρατών μελών). Η ΕΤΠ θεωρεί ότι πρέπει να αξιοποιηθεί η ευκαιρία που προσφέρει η γνωμοδότηση για το SAVE II ώστε να προωθηθεί σχετικός προβληματισμός που να λαμβάνει υπόψη τις πραγματοποιηθείσες καινοτομίες, συμπεριλαμβανομένης και της ίδρυσης της Επιτροπής των Περιφερειών. Η ΕΤΠ θεωρεί ότι, αναμένοντας να οδηγήσει σε θετικά αποτελέσματα ο εν λόγω προβληματισμός στη συμβουλευτική επιτροπή, για την οποία γίνεται λόγος στο άρθρο 6, πρέπει να συμμετέχουν σε αυτή αντιπρόσωποι της ΕΤΠ και της ΟΚΕ, για τους λόγους που εκτέθησαν παραπάνω, και ακόμη για το λόγο ότι στο πρόγραμμα SAVE II συμπεριλήφθη και το πρόγραμμα PERU.

2.10. Η ΕΤΠ θεωρεί ότι πρέπει να ελεγχθεί η καταλληλότητα της χρηματοδότησης και η κατανομή της σε μία πενταετία λαμβάνοντας υπόψη την διεύρυνση του πεδίου δράσης του προγράμματος, την εισαγωγή των προγραμμάτων PACE και PERU, και τη διεύρυνση της Ένωσης σε 15 κράτη.

3. Συμπεράσματα

Η ΕΤΠ συμμαρμύζεται τους σκοπούς της πρότασης να υιοθετηθεί το πρόγραμμα SAVE II, που απεικονίζονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής και τον καθορισμό της νομικής βάσης. Εκφράζει εξάλλου μία απόλυτα θετική άποψη για το θέμα αυτό και τη διάρθρωση του προγράμματος, υπό τις ακόλουθες παρατηρήσεις και επιφυλάξεις:

3.1. Για να μην οδηγήσει η διεύρυνση των κατηγοριών των δραστηριοτήτων σε διασπορά των παρεμβάσεων, είναι αναγκαίο να καθορισθούν οι προτεραιότητες που πρέπει να καθοδηγούν την πραγματοποίηση του προγράμματος: προστασία περιβάλλοντος, απασχόληση, οικονομική και κοινωνική συνοχή, προώθηση της περιφερειακής και τοπικής πρωτοβουλίας.

3.2. Η εισαγωγή της δέσμευσης της ενεργειακής αποτελεσματικότητας στα προγράμματα και στις πολιτικές της Ένωσης πρέπει να εξασφαλιστεί με την υιοθέτηση μίας κατάλληλης διαδικασίας.

3.3. Το SAVE II πρέπει να είναι ανοιχτό όχι μόνο στις ΧΚΑΕ, αλλά επίσης στη Μάλτα και την Κύπρο. Γι' αυτό το σκοπό πρέπει να υιοθετηθούν μέτρα χρηματοδοτικού χαρακτήρα που να αυξήσουν τις προβλεπόμενες πιστώσεις. Πρέπει να εξετασθεί η πιθανότητα να επεκταθεί στο μέλλον το SAVE II και στις τρίτες χώρες της Μεσογείου.

3.4. Αναμένοντας να τροποποιηθούν τα κριτήρια για τη συγκρότηση των συμβουλευτικών επιτροπών, ζητεί να συμμετέχουν προσωρινά οι αντιπρόσωποι της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής και της Επιτροπής των Περιφερειών στην επιτροπή που αναφέρεται στο άρθρο 6 της πρότασης απόφασης του Συμβουλίου.

3.5. Πρέπει να επαληθευτούν η καταλληλότητα και η κατανομή της χρηματοδότησης εντός της πενταετίας, ενόψει της

διεύρυνσης του πεδίου δράσης του προγράμματος, της εισαγωγής των παρεμβάσεων που μέχρι τώρα συμπεριλαμβάνονταν στα προγράμματα PACE και PERU και της διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε 15 κράτη.

3.6. Όσον αφορά τη συνέχιση των δραστηριοτήτων που έχουν σχέση με τον ενεργειακό προγραμματισμό σε περιφερειακό και αστικό επίπεδο (πρώην PERU), η Επιτροπή των Περιφερειών επιθυμεί να υποβάλλονται απευθείας στην Επιτροπή οι υποψηφιότητες χωρίς να συντονίζονται σε εθνικό επίπεδο. Η πείρα δείχνει ότι η «ευρωπαϊκή διάσταση», χάνει τη σημασία της όταν οι περιφερειακές και τοπικές αρχές δεν έχουν άμεση επαφή με την ΕΕ. Η ΕΤΠ ζητεί για το λόγο αυτό να εφαρμοστεί η ίδια διαδικασία υποβολής αιτήσεων με εκείνη που ίσχυε το 1995.

Βρυξέλλες, 18 Ιανουαρίου 1996.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jacques BLANC

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο που συνοδεύεται από πρόταση απόφασης σχετικά με τη θέσπιση πολυετούς κοινοτικού προγράμματος για την τόνωση της ανάπτυξης της ευρωπαϊκής βιομηχανίας περιεχομένου των πολυμέσων και την ενθάρρυνση της χρήσης του περιεχομένου των πολυμέσων στη νεοεμφανιζόμενη κοινωνία των πληροφοριών "INFO 2000"»⁽¹⁾

(96/C 129/09)

Στις 30 Ιουνίου 1995, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζήτησε τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για τις ανατέρω ανακοίνωση και πρόταση.

Στις 18 Ιουλίου 1995, και σύμφωνα με το άρθρο 198 Γ της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Επιτροπή των Περιφερειών αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση σχετικά με την προαναφερθείσα πρόταση.

Η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της Επιτροπής των Περιφερειών ανατέθηκε στην επιτροπή 7 «Ευρώπη των πολιτών — Έρευνα — Πολιτισμός — Νεολαία και Καταναλωτές».

Η επιτροπή 3 «Μεταφορές και Δίκτυα Επικοινωνιών», στην οποία ανατέθηκε η κατάρτιση πρόσθετης γνωμοδότησης, υιοθέτησε ομόφωνα τη γνωμοδότησή της επί του θέματος κατά τη συνεδρίασή της στις 10 Οκτωβρίου 1995.

Κατά τη συνεδρίασή της στις 5 Σεπτεμβρίου 1995, η επιτροπή 7 αποφάσισε να ενσωματώσει το κείμενο της πρόσθετης γνωμοδότησης στο κείμενο της δικής της γνωμοδότησης.

Εισηγητής της επιτροπής 7 ήταν ο κ. Coffey (UK) και της επιτροπής 3 ο κ. Jensen (DK).

Κατά την 11η σύνοδο ολομέλειας της 17ης και 18ης Ιανουαρίου 1996 (συνεδρίαση της 18ης Ιανουαρίου 1996) η Επιτροπή των Περιφερειών υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 250 της 26. 9. 1995, σ. 4.

1. Εισαγωγή

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

Λαμβάνοντας υπόψη:

- τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (η οποία εφεξής καλείται η Συνθήκη), όπως τροποποιήθηκε από τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και ιδίως το άρθρο 130 παράγραφος 3·
- την πρόταση της Επιτροπής·
- τη γνωμοδότηση της σχετικά με το Λευκό Βιβλίο με τίτλο «Ανάπτυξη, ανταγωνιστικότητα, απασχόληση»⁽¹⁾·
- τη γνωμοδότηση της σχετικά με το σχέδιο δράσης της Επιτροπής «Προς την κοινωνία των πληροφοριών στην Ευρώπη»⁽²⁾·
- τις συστάσεις της Ομάδας Ανωτάτου Επιπέδου για την κοινωνία των πληροφοριών που παρουσιάστηκαν στην έκθεση με τίτλο «Η Ευρώπη και η παγκόσμια κοινωνία των πληροφοριών»·

Εκτιμώντας:

- ότι το Συμβούλιο κατά τη συνεδρίασή του της 28ης Σεπτεμβρίου 1994⁽³⁾ επεσήμανε την επείγουσα ανάγκη ενίσχυσης της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας περιεχομένου της πληροφόρησης, λαμβάνοντας υπόψη την πολιτιστική πολυμορφία και την επίδραση των προϊόντων αυτών στην κοινωνία·
- ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Έσσην της 9ης και 10ης Δεκεμβρίου 1994 υπογράμμισε τη σημασία του περιεχομένου της πληροφόρησης για τη δημιουργία της κοινωνίας των πληροφοριών·
- ότι οι διαφορετικοί ρυθμοί ανάπτυξης στα κράτη μέλη όσον αφορά την παροχή και τη χρήση υπηρεσιών πληροφόρησης δύνανται να παρεμποδίσουν την εσωτερική συνοχή της Κοινότητας·

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που έχει διατυπώσει στις γνωμοδοτήσεις της, και ιδιαίτερα εκείνες που αφορούν τα προγράμματα Raphaël και Σωκράτης,

προβαίνει στις ακόλουθες παρατηρήσεις.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Ιστορικό

2.1.1. Το πρόγραμμα INFO 2000 αποτελεί μέρος σειράς μέτρων που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την ανάπτυξη της κοινωνίας των πληροφοριών. Το πρόγραμμα θα διαρκέσει από το 1996 έως το 1999 και ο προϋπολογισμός που προτείνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανέρχεται σε 100 εκατ. Ecu.

2.1.2. Στόχος του προγράμματος είναι να ενθαρρύνει τους προμηθευτές περιεχομένου να αναπτύξουν νέα προϊόντα και υπηρεσίες πολυμέσων και να τονώσει τη ζήτηση για τέτοια προϊόντα και υπηρεσίες εκ μέρους των χρηστών. Πρόκειται για πολυετές πρόγραμμα το οποίο θα επικεντρωθεί στη μετάβαση από τις έντυπες στις ηλεκτρονικές εκδόσεις («από το χαρτί στην οθόνη») και στις διαλογικές υπηρεσίες πολυμέσων οι οποίες θα αποτελέσουν σημαντική συνιστώσα της νεοεμφανιζόμενης κοινωνίας των πληροφοριών.

2.1.3. Η ανακοίνωση υπογραμμίζει τόσο τα ισχυρά όσο και τα αδύνατα σημεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά τη βιομηχανία πολυμέσων και εν κατακλείδι αναφέρει ότι το πρόγραμμα:

- θα διευκολύνει την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής βιομηχανίας περιεχομένου·
- θα βελτιστοποιήσει τη συμβολή των νέων υπηρεσιών πληροφοριών στην ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα, και την απασχόληση στην Ευρώπη·
- θα μεγιστοποιήσει τη συμβολή των προηγμένων υπηρεσιών πληροφόρησης στην επαγγελματική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη των Ευρωπαίων πολιτών.

2.2. Το πρόγραμμα INFO 2000 και η δημιουργία μιας ευρωπαϊκής βιομηχανίας πληροφοριών

2.2.1. Επιτροπή των Περιφερειών επικροτεί το πρόγραμμα INFO 2000 πιστεύοντας ότι συνιστά τμήμα μίας συντονισμένης στρατηγικής σε ευρωπαϊκή κλίμακα για τη δημιουργία μιας κοινωνίας πληροφοριών. Το Λευκό Βιβλίο Delors για την Ανάπτυξη, την Ανταγωνιστικότητα και την Απασχόληση, υπογραμμίζει τη σημασία της κοινωνίας των πληροφοριών αναφέροντας ότι η εμφάνιση των πολυμέσων (ήχος-κείμενο-εικόνα) συνιστά ρηξικέλευστη μεταβολή η οποία μπορεί να συγκριθεί με την πρώτη βιομηχανική επανάσταση. Η Επιτροπή των Περιφερειών έχει, επίσης, τονίσει τη σημασία της κοινωνίας των πληροφοριών από οικονομική, κοινωνική, και πολιτισμική άποψη.

(1) ΕΕ αριθ. C 210 της 14. 8. 1995, σ. 1.

(2) ΕΕ αριθ. C 210 της 14. 8. 1995, σ. 109.

(3) Συμπεράσματα της 1787ης συνεδρίασης του Συμβουλίου 9561/94.

2.2.2. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκτόνησε σημαντικό αριθμό εκθέσεων σχετικά με την ανάπτυξη της κοινωνίας των πληροφοριών. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνεται η έκθεση Bangemann με τίτλο «Η Ευρώπη και η παγκόσμια κοινωνία των πληροφοριών», καθώς και το πρόγραμμα δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «Η Ευρώπη και η κοινωνία των πληροφοριών: η συνέχιση της πορείας». Επίσης, η ανάπτυξη της κοινωνίας των πληροφοριών δέσποσε στις ανακοινώσεις των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων έπειτα από τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια της Κέρκυρας και του Έσσεν.

2.2.3. Η Επιτροπή των Περιφερειών μελέτησε εκτενώς τα μέτρα για τη δημιουργία ευρωπαϊκής κοινωνίας πληροφοριών και η 6η σύνοδος ολομέλειας εξέτασε το πρόγραμμα δράσης με τίτλο «Η Ευρώπη και η κοινωνία των πληροφοριών: η συνέχιση της πορείας». Η ΕΤΠ επικρότησε την προσπάθεια της ΕΕ να αναλάβει αποφασιστική δράση για την προώθηση της κοινωνίας των πληροφοριών και ελεσήμεσε τη ζωτική σημασία της για τις ευρωπαϊκές περιφέρειες και τους πολίτες τους. Η κοινωνία των πληροφοριών θα επηρεάσει, επίσης, τις δημόσιες αρχές όσον αφορά τις διαδικασίες για την παροχή αποτελεσματικότερων και διαφανέστερων δημόσιων υπηρεσιών. Τούτο πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη από τη βιομηχανία περιεχομένου.

2.2.4. Η ΕΤΠ αναφέρθηκε, επίσης, στις δυναμικές γλωσσικές και πολιτισμικές επιπτώσεις της κοινωνίας των πληροφοριών και υπενθύμισε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον πρωταγωνιστικό ρόλο που διαδραματίζουν οι τοπικές και περιφερειακές αρχές στις εν λόγω πολιτικές. Οι γλωσσικές και πολιτισμικές παράμετροι αποτελούν σημαντικές συνιστώσες του προγράμματος INFO 2000.

Η ΕΤΠ θεωρεί ότι οι πρωταρχικοί στόχοι για το «INFO 2000» είναι οι εξής:

- προώθηση των επενδύσεων της βιομηχανίας περιεχομένου των πολυμέσων η οποία θα έχει αντίκτυπο σε όλα τα επίπεδα της κοινωνίας
- αποτροπή μιας «διπλής κοινωνίας» («δύο ταχυτήτων»)
- προώθηση της χρήσης νέων ηλεκτρονικών μέσων στους διάφορους τομείς της κοινωνίας
- συμβολή στο περιεχόμενο των υπηρεσιών πολυμέσων.

2.2.5. Η υλοποίηση της κοινωνίας των πληροφοριών συνιστά πολυσύνθετο ζήτημα και, ταυτόχρονα, σημαντική συνιστώσα αρκετών προγραμμάτων της ΕΕ. Το πρόγραμμα INFO 2000 επικεντρώνεται μεν στο περιεχόμενο, αλλά η ανάπτυξη του περιεχομένου πρέπει να συμπορεύεται με άλλα προγράμματα και, κυρίως, με τη δημιουργία λεωφόρων των πληροφοριών και την πολιτική κατάρτισης. Ο συντονισμός με άλλα προγράμματα καθίσταται εξαιρετικά σημαντικός λόγω του περιορισμένου προϋπολογισμού του INFO 2000. Θα πρέπει να ληφθεί, επίσης, υπόψη το γεγονός ότι, στην περίπτωση των προϊόντων πολυμέσων, είναι ορισμένες φορές δύσκολο να γίνει σαφής διάκριση μεταξύ τεχνολογίας, τρόπων διανομής, και αμιγούς περιεχομένου. Εντούτοις, η εξασφάλιση διευρωπαϊκών δικτύων τα οποία να χρησιμοποιούν τις πλέον σύγχρονες τεχνολογίες για τη δημιουργία και τη βελτίωση των λεωφόρων των πληροφοριών, είναι ζωτικής σημασίας.

2.2.6. Η Επιτροπή των Περιφερειών επιδοκιμάζει το γεγονός ότι στην ανακοίνωση περιγράφεται η σχέση του INFO 2000 με άλλα προγράμματα της ΕΕ (IT, ACTS, Telematics, Media II, Raphaël, Socrates, Leonardo και Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα υπέρ των ΜΜΕ και της Βιοτεχνίας). Ωστόσο, η ΕΤΠ σημειώνει ότι δεν προβάλλεται η σχέση με τα διαρθρωτικά ταμεία.

2.2.7. Τα διαρθρωτικά ταμεία είναι σημαντικά για την ανάπτυξη της κοινωνίας των πληροφοριών, δεδομένου ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να αποφύγει την ένταση της οικονομικής ανομοιογένειας η οποία θα προκληθεί σε περίπτωση που υπάρξουν πλούσιες και φτωχές σε πληροφόρηση περιοχές. Η σύνδεση του προγράμματος INFO 2000 με τα διαρθρωτικά ταμεία πρέπει να υπογραμμισθεί.

2.2.8. Απαιτείται, επίσης, ιδιαίτερη προσοχή για τη διασφάλιση συμπληρωματικότητας μεταξύ του INFO 2000 και του προγράμματος που προβλέπεται από το άρθρο 10 «Συνεργασία στον τομέα της κοινωνίας των πληροφοριών», με το οποίο αναπτύσσονται στρατηγικές και δράσεις για την ανάπτυξη της κοινωνίας των πληροφοριών στις λιγότερο ευνοημένες περιφέρειες, καθώς και πρότυπα σχέδια για την κοινωνία των πληροφοριών, τα οποία συνδέονται με την περιφερειακή ανάπτυξη.

2.2.9. Εξάλλου, η Επιτροπή των Περιφερειών τονίζει τη σημασία της εκπαίδευσης και κατάρτισης για την κοινωνία των πληροφοριών. Οι τεχνολογικές εξελίξεις στον τομέα των εφαρμογών της κοινωνίας των πληροφοριών και της βιομηχανίας περιεχομένου θα εντείνει την ανάγκη για δια βίου εκπαίδευση. Είναι σκόπιμο να υποστηριχθούν από το πρόγραμμα INFO 2000 πρότυπες δράσεις για την εκπαίδευση και κατάρτιση οι οποίες να δύνανται να αναπτυχθούν περαιτέρω στο πλαίσιο των προγραμμάτων Leonardo και Σωκράτης και του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

2.2.10. Το πρόγραμμα INFO 2000 συνδέεται στενά με τις συμβουλευτικές επιτροπές, όπως το Φόρουμ για την κοινωνία των πληροφοριών, που εξετάζει το σύνολο των πτυχών της κοινωνίας των πληροφοριών, και η Ομάδα Εμπειρογνομητών Ανωτάτου Επιπέδου επί κοινωνικών θεμάτων που θα μελετήσει τις συνέπειες για το κοινωνικό σύνολο. Η Επιτροπή των Περιφερειών εύχεται οι συνομιλίες και οι συστάσεις των εν λόγω ομάδων να συμβάλουν στην ανάπτυξη του προγράμματος INFO 2000.

2.3. Το πρόγραμμα INFO 2000 — Ο ρόλος των τοπικών και περιφερειακών αρχών

2.3.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών εκδηλώνει ζωηρό ενδιαφέρον τόσο για το πρόγραμμα INFO 2000 όσο και για άλλες ενέργειες που άπτονται της δημιουργίας της κοινωνίας των πληροφοριών, αφενός, επειδή δύνανται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στους πολίτες και, αφετέρου, επειδή η κοινωνία των πληροφοριών πιθανότατα δεν θα αναπτυχθεί κατά τρόπο ομοιόμορφο σε ολόκληρη την επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2.3.2. Η Επιτροπή των Περιφερειών εκτιμά ότι όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης (τοπικό, περιφερειακό, εθνικό, και ευρωπαϊκό) πρέπει να συμβάλουν σημαντικά στη δημιουργία της κοινωνίας των πληροφοριών. Κατά συνέπεια, η ΕΤΠ

επικροτεί την ακόλουθη δήλωση που περιλαμβάνεται στην πρόταση απόφασης του Συμβουλίου (σημείο 9.2): «... οι δραστηριότητες του προγράμματος θα πρέπει να αφορούν μόνο τους τομείς όπου μπορεί να επιτευχθεί προστιθέμενη αξία σε ευρωπαϊκό επίπεδο». Ωστόσο, εν συνεχεία, επισημαίνεται ότι «θα ευνοηθεί η συνέργεια μεταξύ των εθνικών και των ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών πολιτικής σχετικά με το περιεχόμενο». Η Επιτροπή των Περιφερειών υπενθυμίζει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ότι μεγάλος αριθμός πρωτοβουλιών υλοποιούνται σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Από αυτή την άποψη, η συμμετοχή εκπροσώπων των τοπικών και περιφερειακών αρχών στη συμβουλευτική επιτροπή για το πρόγραμμα INFO 2000, κρίνεται σημαντική.

2.3.3. Ειδικότερα, η προσδοκώμενη εκμετάλλευση των πληροφοριών του δημόσιου τομέα προϋποθέτει στενή συνεργασία με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές. Οι εν λόγω αρχές διαθέτουν συχνά μεγάλες ποσότητες σχετικών πληροφοριών οι οποίες μπορούν να διαδοθούν μέσω των υφιστάμενων ή των αναπτυσσόμενων δικτύων τηλεπικοινωνιών ή, εναλλακτικά, μέσω των δικτύων καλωδιακής τηλεόρασης (βλ. τη γνωμοδότηση της ΕΤΠ για το σχέδιο οδηγίας της Επιτροπής σχετικά με την τροποποίηση της οδηγίας αριθ. 90/388/ΕΟΚ της Επιτροπής για την κατάργηση των περιορισμών χρησιμοποίησης των δικτύων καλωδιακής τηλεόρασης για την παροχή υπηρεσιών στον τομέα των τηλεπικοινωνιών).

2.3.4. Η Επιτροπή των Περιφερειών συμφωνεί με το σημείο του εγγράφου INFO 2000, όπου αναφέρεται ότι η οικοδόμηση της κοινωνίας των πληροφοριών αποτελεί, κατά πρώτο και κύριο λόγο, αρμοδιότητα του ιδιωτικού τομέα. Εντούτοις, το έγγραφο δεν επισημαίνει τον κρίσιμο ρόλο που διαδραματίζει ο δημόσιος τομέας σε πολυάριθμες πτυχές της κοινωνίας των πληροφοριών, γεγονός το οποίο η Επιτροπή των Περιφερειών κρίνει σκόπιμο να υπογραμμισθεί.

2.3.5. Η εδραίωση δημόσιων/ιδιωτικών συμπράξεων θα αποτελέσει παράγοντα καθοριστικής σημασίας για την επιτυχία του προγράμματος και, συνεπώς, η Επιτροπή των Περιφερειών επιδοκιμάζει τον κεντρικό ρόλο των τοπικών και περιφερειακών αρχών σε πολλές από τις δράσεις του προγράμματος INFO 2000. Προβλέπονται, επίσης, περιπτώσεις κατά τις οποίες οι δημόσιες αρχές έχουν αναπτύξει ένα προϊόν και επιθυμούν να το διαθέσουν στην αγορά.

2.3.6. Η Επιτροπή των Περιφερειών επικροτεί τον σημαντικό ρόλο που αναθέτει το πρόγραμμα στις δημόσιες αρχές. Είναι προφανές ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές θα διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στον τομέα της εκμετάλλευσης των πληροφοριών του δημόσιου τομέα (Δράση 2)· θα έχουν επίσης ουσιαστική συμβολή στην τόνωση της ζήτησης και στη βελτίωση της ενημέρωσης για προϊόντα και υπηρεσίες πολυμέσων (Δράση 1). Στην ανακοίνωση αναφέρονται, επίσης, μέτρα για την κινητοποίηση του ευρωπαϊκού δυναμικού πολυμέσων (Δράση 3) και δίδεται έμφαση στο σημαντικό ρόλο

των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), στο πλαίσιο αυτής της γραμμής δράσης. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές συνιστούν το επίπεδο διακυβέρνησης που προσεγγίζει περισσότερο τις ΜΜΕ και έχουν αναπτύξει στρατηγικές οικονομικής ανάπτυξης με στόχο τη σύσταση και την ανάπτυξη ΜΜΕ.

2.3.7. Κρίνεται σκόπιμο να δοθεί έμφαση στις κοινωνικές και πολιτισμικές εφαρμογές της κοινωνίας των πληροφοριών για τους πολίτες. Σε αυτό το πλαίσιο, είναι σημαντικό να συμβάλει το πρόγραμμα INFO 2000 στην προβολή:

- της σημασίας της κοινωνίας των πληροφοριών για τους πολίτες της Ευρώπης·
- της ισότιμης πρόσβασης στην τεχνολογία των πολυμέσων·
- της πολιτισμικής και γλωσσικής ποικιλομορφίας·
- προϊόντων περιεχομένου των πολυμέσων.

2.3.8. Το εύρος της τεχνολογίας των πληροφοριών επεκτείνεται χρόνο με το χρόνο και μια από τις κυριότερες προκλήσεις που έχει να αντιμετωπίσει η ΕΕ συνίσταται στη χρήση της εν λόγω τεχνολογίας για την υλοποίηση της ενιαίας αγοράς με τη διαφύλαξη, ταυτόχρονα, της πολιτισμικής και γλωσσικής ποικιλομορφίας της Ευρώπης.

2.3.9. Παρότι η Επιτροπή των Περιφερειών συμφωνεί ως προς το γεγονός ότι οι δημόσιες αρχές συλλέγουν και παράγουν σημαντικότατο όγκο πληροφοριών που παρουσιάζουν ενδιαφέρον τόσο για τους ιδιώτες όσο και για τις επιχειρήσεις, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στο είδος των πληροφοριών που διαβιβάζονται και να υπάρξει ισορροπία μεταξύ του δικαιώματος του κοινού στην ενημέρωση και του δικαιώματος του ατόμου στην προστασία της ιδιωτικής του ζωής. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές διαθέτουν μεγάλες ποσότητες πληροφοριών και πολύτιμη εμπειρία όσον αφορά το χειρισμό ζητημάτων που άπτονται της κοινοποίησης των πληροφοριών.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. INFO 2000 — Ύψος του προϋπολογισμού, στόχοι και εφαρμογή του προγράμματος

3.1.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών επισημαίνει τα ακόλουθα μειονεκτήματα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας περιεχομένου των πολυμέσων:

- το υψηλό κόστος των τηλεπικοινωνιών·
- το γεγονός ότι η αγορά των πολυμέσων παρουσιάζει 3-5 χρόνια καθυστέρηση έναντι των ΗΠΑ και εξακολουθεί να είναι κατακερματισμένη λόγω των γλωσσικών και πολιτισμικών διαφορών της·

- το γεγονός ότι τόσο η εμπορική εκμετάλλευση των δικαιωμάτων των πολυμέσων και η πρόσβαση σε αυτά όσο και η εκμετάλλευση των πληροφοριών του δημόσιου τομέα στην Ευρώπη είναι πιο περίπλοκες από ό,τι σε οποιοδήποτε άλλο μέρος του κόσμου·
- το γεγονός ότι πολλοί προμηθευτές περιεχομένου επικεντρώνονται σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, ενώ η ενιαία αγορά δεν λειτουργεί ακόμη πλήρως στον εν λόγω τομέα.

3.1.2. Εξαιτίας των προαναφερθέντων μειονεκτημάτων, η Επιτροπή των Περιφερειών επικροτεί μεν απολύτως την εφαρμογή του προγράμματος INFO 2000 και των στόχων του (βλ. σημείο 1.3 της παρούσας γνωμοδότησης), αλλά εκφράζει την ανησυχία της για το γεγονός ότι ο προϋπολογισμός που διατίθεται ανέρχεται μόλις σε 100 εκατ. Ecu για περίοδο τεσσάρων ετών και, επιπλέον, φοβάται ότι τα υφιστάμενα επίπεδα χρηματοδότησης ενδέχεται να μην διασφαλίσουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα για τη βιομηχανία περιεχομένου. Λαμβανομένων υπόψη των ανησυχιών αυτών, η συμπληρωματικότητα με άλλα προγράμματα της ΕΕ για την κοινωνία των πληροφοριών κρίνεται ως κεφαλαιώδους σημασίας.

Η ΕΤΠ έχει θορυβηθεί ιδιαίτερος από την πρόσφατη θέση του Συμβουλίου για τη μείωση του προϋπολογισμού, η οποία έχει πάρα πολύ περιοριστικό χαρακτήρα. Εκτός αυτού, οι πόροι για την ανάπτυξη του προγράμματος δεν θα προέλθουν μόνο από το δημόσιο τομέα, αλλά και από τους χρήστες που επωφελούνται από την κοινωνία των πληροφοριών.

3.1.3. Η δημιουργία ακμαίας και καινοτόμου βιομηχανίας περιεχομένου συνιστά βασική συνιστώσα της οικοδόμησης της ευρωπαϊκής κοινωνίας των πληροφοριών. Η Επιτροπή των Περιφερειών επιδοκιμάζει την προσέγγιση του προγράμματος INFO 2000 που αποσκοπεί κατά κύριο λόγο στο να προωθήσει την ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών, χωρίς, όμως, να αγνοεί τις ευρύτερες παραμέτρους που επηρεάζουν τη βιομηχανία περιεχομένου, π.χ. την πρόσβαση σε δημόσιες πληροφορίες και τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας.

3.1.4. Δεδομένου ότι το πρόγραμμα ενισχύει σχέδια με πιθανή εμπορική εφαρμογή, απαιτείται να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις συνακόλουθες επιπτώσεις για τον ανταγωνισμό στον τομέα της βιομηχανίας περιεχομένου. Η ΕΤΠ επιδοκιμάζει την επικέντρωση του ενδιαφέροντος στις ΜΜΕ, καθώς και την παροχή χαμηλότερης χρηματοοικονομικής ενίσχυσης εκ μέρους της ΕΕ σε σχέδια που προσεγγίζουν περισσότερο την αγορά. Οι προαναφερθείσες παρατηρήσεις αποτελούν καίριες συνιστώσες για την αποφυγή στρεβλώσεων της αγοράς.

3.1.5. Στο τμήμα της ανακοίνωσης που αφορά τα μέσα εφαρμογής του INFO 2000, επισημαίνεται ότι η χρηματοδοτική συμβολή της ΕΕ δεν θα υπερβαίνει, κανονικά, το 50 % του κόστους του σχεδίου. Στη συνέχεια, αναφέρεται ότι «θα δοθούν ειδικά επιπλέον κίνητρα για να ενθαρρυνθεί η συμμετοχή των ΜΜΕ και των λιγότερο ευνοημένων περιφερειών». Η ΕΤΠ θα ήθελε να της παρασχεθούν περαιτέρω διευκρινίσεις σχετικά με τα εν λόγω κίνητρα και επιθυμεί να προσδιορίζεται σαφέστερα κάθε κίνητρο πριν από τις προσκλήσεις για την υποβολή προσφορών, κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας εφαρμογής.

3.1.6. Στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντικό να μην καθηλωθεί ο δημόσιος τομέας της ΕΕ σε έναν παθητικό ρόλο προμηθευτή

στη μελλοντική κοινωνία των πληροφοριών. Συνεπώς, πρέπει επίσης να καταστεί δυνατό να χρησιμοποιηθεί το πρόγραμμα για την ανάπτυξη εμπειριών στον τομέα των δημόσιων επικοινωνιών με τη βοήθεια της τεχνολογίας των πολυμέσων.

3.1.7. Οι πληροφορίες του δημόσιου τομέα δεν αρκούν από μόνες τους για να χρησιμεύσουν ως βάση στην περαιτέρω πορεία της ιδιωτικής βιομηχανίας περιεχομένου προς την εμπορική παραγωγή πολυμέσων. Με τη βοήθεια της τεχνολογίας των πολυμέσων, οι πληροφορίες αυτές μπορούν να μεταδίδονται αποτελεσματικά σε έναν ευρύτερο κύκλο πολιτών και επιχειρήσεων της ΕΕ. Μία αποτελεσματική και δημιουργική εκμετάλλευση της τεχνολογίας των πολυμέσων στο πλαίσιο των υπηρεσιών που παρέχει ο δημόσιος τομέας στους πολίτες και στις επιχειρήσεις μπορεί, συνεπώς, να συμβάλει στη βελτίωση της ανταγωνιστικής ικανότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στις εθνικές και διεθνείς αγορές.

3.1.8. Η ανάπτυξη της κοινωνίας των πληροφοριών μπορεί να έχει θετικές και αρνητικές επιπτώσεις ταυτόχρονα για τα άτομα με ειδικές ανάγκες και τις ομάδες μειονεκτούντων στην κοινωνία. Η ΕΤΠ ζητά να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις εν λόγω ομάδες προκειμένου να μειωθούν τυχόν αρνητικές συνέπειες.

3.2. Παρατηρήσεις σχετικά με τις γραμμές δράσης

Η ΕΤΠ επισημαίνει την ανάγκη να δοθεί έμφαση σε πρωτοβουλίες που ενισχύουν τις θεμελιώδεις αρχές της δημοκρατίας και διασφαλίζουν την πρόσβαση όλων των πολιτών στην κοινωνία των πληροφοριών, στο πλαίσιο των διαφόρων γραμμών δράσης και των σχεδίων του προγράμματος, π.χ. σε σχέδια που υποστηρίζουν την αυτοδιαχείριση των πολιτών. Ταυτόχρονα, είναι σημαντικό να μην διατεθούν οι πόροι του προγράμματος μόνον για την ανάπτυξη εμπορικών προϊόντων, δεδομένου ότι υπάρχει κίνδυνος να μην χρησιμοποιηθούν κατά τον καλύτερο τρόπο όλες οι δυνατότητες της τεχνολογίας των πολυμέσων για την περαιτέρω ανάπτυξη της Ένωσης. Οι συνιστώσες των σχεδίων αυτών που αφορούν την εκπαίδευση και κατάρτιση είναι σημαντικές, όπως άλλωστε και η σύνδεση με το Socrates, το Leonardo, καθώς και με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

3.2.1. Γραμμή δράσης 1: Τόνωση της ζήτησης και βελτίωση της ενημέρωσης

3.2.1.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών συμφωνεί ότι η βελτίωση της ενημέρωσης και η τόνωση της ζήτησης αποτελούν σημαντικές παραμέτρους για την ενθάρρυνση της ανάπτυξης της βιομηχανίας περιεχομένου, καθώς και ότι οι εκστρατείες ενημέρωσης και πληροφόρησης στο πλαίσιο του προγράμματος Impact συνιστούν υπόδειγμα και, κατά συνέπεια, πρέπει να συνεχισθούν και να επεκταθούν.

3.2.1.2. Η ορθή επιλογή των οργανώσεων θα αποτελέσει βασικό παράγοντα της επιτυχίας της εν λόγω γραμμής δράσης· οι οργανώσεις αυτές θα πρέπει να βρίσκονται κοντά στους

πολίτες ώστε να είναι σε θέση να συμβάλλουν στη βελτίωση της ενημέρωσης σχετικά με την κοινωνία των πληροφοριών και, παράλληλα, να διαβιβάζουν στους προμηθευτές της βιομηχανίας περιεχομένου τις ανησυχίες και τα προβλήματα των πολιτών. Εξάλλου, δεν πρέπει να λησμονηθεί ότι ένας βασικός στόχος της κοινωνίας των πληροφοριών είναι να αναπτύξει ολοένα και μεγαλύτερους όγκους περιεχομένου σε παθητικούς καταναλωτές.

3.2.1.3. Ο καθορισμός των ομάδων χρηστών θα είναι, επίσης, ιδιαίτερα σημαντικός και η Επιτροπή των Περιφερειών συμφωνεί ως προς το γεγονός ότι οι κύριες ομάδες χρηστών θα είναι πράγματι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις και οι βιβλιοθήκες. Επιπλέον, κρίνεται σκόπιμο οι εν λόγω ομάδες να καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα του πληθυσμού. Κατά συνέπεια, πρέπει να δοθεί έμφαση στη σημασία της κοινωνίας των πληροφοριών για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, την έρευνα και τους οργανισμούς υγειονομικής περίθαλψης και να επιλεγθούν οι ενδεδειγμένες οργανώσεις.

3.2.1.4. Λόγω της εγγύτητάς τους προς τον πολίτη, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές αναμένεται να διαδραματίσουν ρόλο καθοριστικής σημασίας στο πλαίσιο αυτής της γραμμής δράσης. Σημαντική συμβολή στη βελτίωση της ενημέρωσης θα αποτελέσει η πληροφόρηση των πολιτών σχετικά με τις προοπτικές που παρέχουν τα προϊόντα των πολυμέσων στους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της έρευνας, καθώς και στον επιχειρηματικό τομέα.

3.2.2. Γραμμή δράσης 2: Εκμετάλλευση των πληροφοριών του δημόσιου τομέα στην Ευρώπη

3.2.2.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών συμφωνεί με την άποψη ότι ο δημόσιος τομέας παράγει μεγάλες ποσότητες πληροφοριών, οι οποίες μπορούν να αποτελέσουν την πρώτη ύλη για πηγές πληροφοριών με προστιθέμενη αξία. Δεδομένων των διαφορετικών κανόνων πρόσβασης στις πληροφορίες του δημόσιου τομέα που ισχύουν στα κράτη μέλη, η πρόταση της Επιτροπής να καταρτίσει Πράσινο Βιβλίο επί του θέματος κρίνεται ευπρόσδεκτη. Η Επιτροπή των Περιφερειών επιθυμεί να επισημάνει ότι το προαναφερθέν Πράσινο Βιβλίο θα πρέπει να συνταχθεί έπειτα από στενές διαβουλεύσεις με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, λόγω του καθοριστικού ρόλου που αυτές διαδραματίζουν στο πλαίσιο της συλλογής και διάδοσης των πληροφοριών του δημόσιου τομέα.

3.2.2.2. Η Επιτροπή των Περιφερειών επικροτεί τις προτάσεις της Επιτροπής σχετικά με τη σύνδεση των καταλόγων πληροφοριών του δημόσιου τομέα στην Ευρώπη και υπογραμμίζει τη σημασία της εξεύρεσης πολυγλωσσικών λύσεων για την ανάπτυξη ευρωπαϊκών καταλόγων.

3.2.2.3. Η γραμμή δράσης 2.3 αφορά την «αξιοποίηση των πόρων περιεχομένου του δημόσιου τομέα». Η Επιτροπή των Περιφερειών συμφωνεί ως προς το γεγονός ότι η Ευρώπη έχει την τύχη να διαθέτει πλούσια αποθέματα συλλογών πληροφο-

ριών όπως μουσεία, βιβλιοθήκες, συστήματα καταχώρισης αποκλειστικών δικαιωμάτων εκμετάλλευσης και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, φορείς εκπαίδευσης και κατάρτισης, ιστορικά αρχεία, οικοδομήματα και βιομηχανικά αντικείμενα. Πολλές από αυτές τις συλλογές πληροφοριών βρίσκονται ακόμη σε αναλογική μορφή, αλλά αρχίζουν προοδευτικά να ψηφιοποιούνται. Το πρόγραμμα INFO 2000 αποσκοπεί να καταστήσει τις προαναφερθείσες ψηφιακές συλλογές διαθέσιμες για εκμετάλλευση από τον ιδιωτικό τομέα. Παρότι η ΕΤΠ συμφωνεί με το συγκεκριμένο στόχο, εκτιμά ότι ο δημόσιος τομέας θα μπορούσε να συμμετάσχει και αυτός στην εμπορική εκμετάλλευση, ακριβώς όπως και ο ιδιωτικός. Είναι εξάλλου σημαντικό να διασφαλισθεί ότι δεν θα κινδυνεύσει ο ρόλος που διαδραματίζουν οι αρχές όσον αφορά την δωρεάν διάδοση πληροφοριών.

3.2.2.4. Για την ενδεδειγμένη διερεύνηση των δυναμικών εμποδίων όσον αφορά την πρόσβαση σε πληροφορίες των τοπικών και περιφερειακών αρχών, θα απαιτηθεί σε μεγάλο βαθμό η συνεργασία των εν λόγω αρχών και των οργανώσεών τους. Λόγω χάρη, στο πλαίσιο του προγράμματος INFO 2000, θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για τη διασφάλιση της ενεργού συμμετοχής των τοπικών και περιφερειακών αρχών σε αυτή την αποστολή. Ειδικότερα δε, η επιτυχής διάδοση συστημάτων για την ανάπτυξη και εμπορική εκμετάλλευση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας προϋποθέτει τη συμμετοχή του τοπικού και περιφερειακού επιπέδου. Κατά συνέπεια, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές και οι φορείς τους πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στα πρακτικά προγράμματα για τη δημιουργία περιφερειακών και διεθνικών αναπτυξιακών συστημάτων.

3.2.3. Γραμμή δράσης 3: Κινητοποίηση του ευρωπαϊκού δυναμικού πολυμέσων

3.2.3.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών επιδοκιμάζει τις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που περιλαμβάνονται σε αυτό το τμήμα. Οι τρεις στρατηγικοί τομείς της πολιτιστικής κληρονομιάς, της παροχής υπηρεσιών προς τις ΜΜΕ και της γεωγραφικής πληροφόρησης, για τους οποίους προβλέπεται η παραγωγή υψηλής ποιότητας ευρωπαϊκού περιεχομένου των πολυμέσων, συνιστούν τομείς στους οποίους οι τοπικές και περιφερειακές αρχές έχουν δραστηριοποιηθεί ενεργά. Η Επιτροπή των Περιφερειών επικροτεί το στενό συντονισμό αυτής της γραμμής δράσης με το πρόγραμμα Raphaël και το ολοκληρωμένο πρόγραμμα υπέρ των ΜΜΕ.

3.2.3.2. Όσον αφορά την αξιοποίηση του ευρωπαϊκού δυναμικού πολυμέσων, η πλούσια γεωγραφική πληροφόρηση των

τοπικών και περιφερειακών αρχών με τη μορφή αναλογικών και ψηφιακών χαρτών είναι ιδιαίτερα σημαντική για τη βιομηχανία περιεχομένου των πολυμέσων.

3.2.3.3. Η Επιτροπή των Περιφερειών εκτιμά ότι η εμπειρία του προγράμματος Impact 2 μπορεί να αποτελέσει πρότυπο για την ανάπτυξη αυτού του μέρους του προγράμματος.

3.2.3.4. Δεδομένου ότι το πρόβλημα των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας των πολυμέσων εξακολουθεί να τροχοπεδεί την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής βιομηχανίας περιεχομένου, η Επιτροπή των Περιφερειών επιδοκιμάζει τις σχετικές προτάσεις του προγράμματος.

3.2.4. Γραμμή δράσης 4: Δράσεις υποστήριξης

Οι δράσεις υποστήριξης που σκιαγραφούνται στο προτεινόμενο πρόγραμμα καταστούν δυνατή την εξέταση και ανάλυση των εξελίξεων στη βιομηχανία περιεχομένου των πολυμέσων. Η διάδοση των προτύπων περιεχομένου των πολυμέσων και η ενθάρρυνση της ανάπτυξης δεξιοτήτων συνιστούν σημαντικές δράσεις αυτού του μέρους του προγράμματος.

4. Συμπεράσματα

4.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών επιδοκιμάζει το προτεινόμενο πρόγραμμα INFO 2000 ως τμήμα μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής για τη δημιουργία της ευρωπαϊκής κοινωνίας των πληροφοριών. Ωστόσο, η ΕΤΠ ανησυχεί μήπως η περιορισμένη διάθεση πόρων εμποδίσει την πλήρη υλοποίηση των στόχων του προγράμματος.

4.2. Λόγω των προαναφερθέντων περιορισμένων πόρων, η Επιτροπή των Περιφερειών κρίνει σκόπιμη την παρέμβαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πλαίσιο του προγράμματος INFO 2000, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες προκύπτει σαφώς προστιθέμενη αξία από την ανάληψη δράσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Πρέπει, αφενός, το έργο αυτό να συμπληρώνει το έργο που αναλαμβάνεται σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο και, αφετέρου, να εφαρμόζεται η αρχή της επικουρικότητας. Απαιτείται, επίσης, στενός συντονισμός με τα συναφή προγράμματα της ΕΕ.

4.3. Η ενεργός συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών είναι κεφαλαιώδους σημασίας για το πρόγραμμα, ιδιαίτερα όσον αφορά τις πληροφορίες του δημόσιου τομέα. Η Επιτροπή των Περιφερειών επιθυμεί να υπογραμμίσει το γεγονός ότι η εμπορική εκμετάλλευση μπορεί να αναληφθεί και από τον ιδιωτικό και από το δημόσιο τομέα.

4.4. Επιπλέον, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές δύνανται να διαδραματίσουν πρωταγωνιστικό ρόλο για τη βελτίωση της ενημέρωσης και την αύξηση της ζήτησης στον τομέα της βιομηχανίας περιεχομένου, ενώ οι στρατηγικοί τομείς για την ανάπτυξη του δυναμικού των πολυμέσων (πολιτισμική κληρονομιά, παροχή υπηρεσιών προς τις ΜΜΕ και γεωγραφική πληροφόρηση) συνιστούν πολιτικές στις οποίες η συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών είναι καθοριστικής σημασίας.

4.5. Η Επιτροπή των Περιφερειών δίδει έμφαση στη σημασία της κοινωνίας των πληροφοριών από οικονομική, κοινωνική και πολιτισμική άποψη και επισημαίνει ότι, κατά την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής βιομηχανίας περιεχομένου, απαιτείται να ληφθεί υπόψη η γλωσσική και πολιτισμική ποικιλομορφία.

4.6. Η Επιτροπή των Περιφερειών επικροτεί τις προσπάθειες που καταβάλλονται μέσω του προγράμματος INFO 2000 για την αποφυγή της δημιουργίας πλούσιων και φτωχών σε πληροφόρηση περιοχών, δίδοντας ιδιαίτερη έμφαση στις λιγότερο ευνοημένες και στις απομακρυσμένες περιφέρειες της Ένωσης στο πλαίσιο διαφόρων γραμμών δράσης.

Βρυξέλλες, 18 Ιανουαρίου 1996.

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Jacques BLANC

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για:

- «την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με το δικαίωμα των υπηκόων τρίτων χωρών να ταξιδεύουν στο εσωτερικό της Κοινότητας», και
- «την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την άρση των προσωπικών ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα»

(96/C 129/10)

Στις 24 Αυγούστου 1995, η Επιτροπή ζήτησε τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την «Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με το δικαίωμα των υπηκόων τρίτων χωρών να ταξιδεύουν στο εσωτερικό της Κοινότητας».

Στις 26 Οκτωβρίου 1995 το Συμβούλιο ζήτησε τη γνωμοδότηση της ΕΤΠ για την «Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την άρση των προσωπικών ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα».

Στις 2 Οκτωβρίου 1995 και σύμφωνα με το άρθρο 198 Γ για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Επιτροπή των Περιφερειών αποφάσισε να γνωμοδοτήσει επί των ανωτέρω προτάσεων.

Στην επιτροπή 7 «Ευρώπη των πολιτών, Έρευνα, Πολιτισμός, Νεολαία και Καταναλωτές», ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της Επιτροπής των Περιφερειών. Εισηγητής ήταν ο κ. Kretschmer.

Κατά την 11η σύνοδο ολομέλειας της 17ης και 18ης Ιανουαρίου 1996 (συνεδρίαση της 18ης Ιανουαρίου 1996) η ΕΤΠ υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

έχοντας υπόψη:

το άρθρο 100 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

τη σχετική πρόταση της Επιτροπής⁽¹⁾,

την πρόταση της Επιτροπής σχετικά με την οδηγία του Συμβουλίου για την κατάργηση του ελέγχου προσώπων στα εσωτερικά σύνορα⁽²⁾,

την πρόταση της Επιτροπής σχετικά με την οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με την οποία τροποποιούνται οι οδηγίες 68/360/ΕΟΚ και 73/148/ΕΟΚ⁽³⁾,

ότι το άρθρο 7Α της Συνθήκης προβλέπει την εγκαθίδρυση μιας εσωτερικής αγοράς, που περιλαμβάνει έναν χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα μέσα στον οποίο εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών, προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων, σύμφωνα με τις διατάξεις της Συνθήκης,

τις αρνητικές επιπτώσεις που θα είχε όσον αφορά την επίτευξη του στόχου αυτού η διατήρηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα (με σκοπό τη διασφάλιση του δικαιώματος ορισμένων κρατών μελών να μην επιτρέπουν την είσοδο στην επικράτειά τους σε υπηκόους τρίτων χωρών, οι οποίοι διαμένουν νομίμως σε άλλο κράτος μέλος),

ότι για την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς απαιτείται η προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών στο τομέα αυτό αλλά ότι πρέπει πάντοτε να λαμβάνονται υπόψη και στο σύνολό τους οι κοινοτικές και εθνικές διατάξεις, οι οποίες ρυθμίζουν το νομικό καθεστώς που ισχύει για τους υπηκόους τρίτων χωρών στα κράτη μέλη,

διατυπώνει τις εξής παρατηρήσεις:

(1) COM(95) 346 τελικό.

(2) COM(95) 347 τελικό.

(3) COM(95) 348 τελικό.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Σύμφωνα με το άρθρο 7 α της ΣΕΚ, η Κοινότητα υποχρεούται να λάβει τα μέτρα που απαιτούνται για την εγκαθίδρυση της εσωτερικής αγοράς.

Η Επιτροπή των Περιφερειών συμφωνεί με την άποψη ότι για την εγκαθίδρυση της εσωτερικής αγοράς απαιτείται η κατάργηση του ελέγχου προσώπων στα εσωτερικά σύνορα, προκειμένου να διασφαλιστεί η δυνατότητα της ελεύθερης κυκλοφορίας στην αγορά αυτή. Η Επιτροπή των Περιφερειών διαπιστώνει με ικανοποίηση ότι η Επιτροπή υποβάλλει προτάσεις που εξυπηρετούν τόσο την εγκαθίδρυση της εσωτερικής αγοράς όσο και την ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών.

2.2. Οι έλεγχοι προσώπων στα εσωτερικά σύνορα παρεμποδίζουν την ταύτιση των ευρωπαϊών πολιτών με την Κοινότητα. Η κατάργηση των αστυνομικών και τελωνειακών διατυπώσεων στα εσωτερικά σύνορα προάγει την Ευρώπη των πολιτών.

Η Επιτροπή των Περιφερειών επισημαίνει ότι η ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων αποτελεί μια από τις τέσσερις θεμελιώδεις ελευθερίες στις οποίες στηρίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία γίνεται περισσότερο άμεσα αισθητή από τους πολίτες.

2.3. Η Επιτροπή των Περιφερειών επισημαίνει ότι οι προτάσεις που υποβλήθηκαν παράλληλα με την παρούσα πρόταση οδηγίας και που αφορούν την έκδοση οδηγίας για την κατάργηση των ελέγχων επί των προσώπων στα εσωτερικά σύνορα (COM(95) 347), και την έκδοση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 68/360/ΕΟΚ περί καταργήσεως των περιορισμών στην διακίνηση και στη διαμονή εργαζομένων των κρατών μελών των οικογενειών τους στο εσωτερικό της Κοινότητας καθώς και της οδηγίας 73/148/ΕΟΚ περί καταργήσεως των περιορισμών στη διακίνηση καθώς και στην διαμονή των υπηκόων των κρατών μελών στο εσωτερικό της Κοινότητας στον τομέα της εγκατάστασης και της παροχής υπηρεσιών (COM(95) 348) συνιστούν ένα σημαντικό βήμα στην πορεία για την υλοποίηση της Ευρώπης των πολιτών.

2.4. Κατά την άποψη της Επιτροπής των Περιφερειών, με την κατάργηση των ελέγχων επί προσώπων στα εσωτερικά σύνορα θα πρέπει να ληφθούν μέτρα για την προστασία της ασφάλειας στα κράτη μέλη. Το κενό που έχει δημιουργηθεί στον τομέα της ασφάλειας με την κατάργηση των συνοριακών ελέγχων θα πρέπει να καλυφθεί με τη λήψη κατάλληλων μέτρων.

Η Επιτροπή των Περιφερειών τονίζει την ιδιαίτερως άρρηκτη σχέση που υφίσταται μεταξύ της καθιέρωσης αποκατάστασης της εντελώς ελεύθερης κυκλοφορίας και της λήψης αντισταθμιστικών μέτρων για την προστασία της δημόσιας ασφάλειας. Η ελευθερία και η ασφάλεια θα πρέπει να προστατεύονται κατά τον ίδιο τρόπο.

2.4.1. Σχετικά η ΕΤΠ επιμένει στο γεγονός ότι η πρόταση της Επιτροπής για μια οδηγία του Συμβουλίου για την άρση των προσωπικών ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα (COM(95) 347) αποτελεί και μία σοβαρή συμβολή στην υλοποίηση της

ενιαίας αγοράς. Σύμφωνα με την ΕΤΠ απαραίτητος όρος για την υιοθέτηση της οδηγίας παραμένει, όμως, η θέσπιση μέτρων που θα εγγυώνται την εσωτερική ασφάλεια.

2.4.2. Κατά τη γνώμη της ΕΤΠ η άνευ ελέγχου διέλευση στα εσωτερικά σύνορα της ενιαίας αγοράς της ΕΕ δημιουργεί προβλήματα από πλευράς ασφάλειας σε απαράδεκτο βαθμό αν δεν ληφθούν κατάλληλα μέτρα.

2.4.3. Τα «συνοδευτικά μέτρα», που μνημονεύονται από την Επιτροπή στο αιτιολογικό της πρότασης οδηγίας, επιβάλλεται να καταστούν συγκεκριμένα ώστε να υπάρξει εγγύηση της εσωτερικής ασφάλειας με διαρκή τρόπο. Επιβάλλεται η θέσπιση πρόσθετων μέτρων. Η ΕΤΠ συνιστά σχετικά έναν προσανατολισμό με βάση τη συμφωνία του Σένγκεν αφού ληφθούν ταυτόχρονα υπόψη οι κανονιστικές ελλείψεις που είναι ήδη ορατές όσον αφορά το θέμα.

2.4.4. Η ΕΤΠ θεωρεί ότι πριν από οιαδήποτε κατάργηση των προσωπικών ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα της ΕΕ είναι απαραίτητο να θεσπισθούν τα μέτρα που αναγκάζονται.

Σχετικά, η ΕΤΠ έχει τη γνώμη ότι η θέσπιση μέτρων για τη βελτίωση της πρακτικής συνεργασίας, η ανταλλαγή πληροφοριών και η δικαστική αρωγή αποτελούν επιτακτικούς, προκαταρκτικούς όρους.

2.4.5. Για τον λόγο αυτό η ΕΤΠ ζητά σε σχέση με την πρόταση της Επιτροπής για μια οδηγία του Συμβουλίου σχετικά με την «την κατάργηση των προσωπικών ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα» όπως τα αναγκαία κατάλληλα μέτρα διατυπωθούν ρητώς στην οδηγία.

2.4.6. Η ΕΤΠ χαιρετίζει το γεγονός ότι η Επιτροπή θα υποβάλει έκθεση για την υλοποίηση της οδηγίας στα χρόνια μετά την έναρξη της εφαρμογής της, και μεταγενέστερα κάθε τρία χρόνια, και ότι θα εμπλακεί στη διεργασία της διαβούλευσης.

2.5. Σε σχέση με την πρόταση οδηγίας για το δικαίωμα υπηκόων τρίτων χωρών να ταξιδεύουν στο εσωτερικό της Κοινότητας (COM(95) 346 τελικό), η ΕΤΠ σημειώνει ότι ορισμένα μέρη της οδηγίας έχουν ήδη υλοποιηθεί τόσο μεταξύ των μελών της ΕΕ όσο και στο εσωτερικό της Ένωσης στο σύνολό του.

2.5.1. Στις χώρες Μπενελούξ υφίσταται μία ρύθμιση που επιτρέπει σε υπηκόους τρίτων χωρών, οι οποίοι διαθέτουν άδεια παραμονής ή βεβαίωση από τις αρχές ενός των κρατών αυτών να εισέρχονται ελεύθερα στην επικράτεια των άλλων.

2.5.2. Από τις 26 Μαρτίου 1995, επτά κράτη μέλη της Κοινότητας (Βέλγιο, Γερμανία, Ισπανία, Γαλλία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία) έθεσαν σε εφαρμογή τη σύμβαση του Schengen.

Στο κεφάλαιο 4 της συμφωνίας περί εφαρμογής της σύμβασης του Schengen, της 14ης Ιουνίου 1985, που υπογράφηκε από τις κυβερνήσεις των χωρών Μπενελούξ, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και της Γαλλικής Δημοκρατίας και που αναφέρεται στη σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα, αναφέρονται οι όροι για την ελευθερία

κυκλοφορία των υπηκόων τρίτων χωρών. Οι σχετικές διατάξεις διασφαλίζουν σε μεγάλο βαθμό την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηκόων τρίτων χωρών στην επικράτεια των συμβαλλομένων κρατών.

Έτσι, υπήκοοι τρίτων χωρών, οι οποίοι δεν χρειάζονται άδεια εισόδου για όλα τα κράτη που έχουν υπογράψει τη σύμβαση του Schengen, μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα στην επικράτεια τους για διάστημα 3 μηνών, εφόσον και όσο πληρούν τις λουπές προϋποθέσεις εισόδου (άρθρο 20). Το ίδιο ισχύει για υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι διαθέτουν την απαιτούμενη ενιαία άδεια εισόδου (άρθρο 19). Εφόσον η κατοχή άδειας εισόδου είναι υποχρεωτική σε ένα ή σε ορισμένα κράτη του Schengen, οι υπήκοοι τρίτων χωρών πρέπει να διαθέτουν άδεια εισόδου μόνο σε περίπτωση που εισέρχονται σε ένα από αυτά τα κράτη.

Ιδιαίτερη σημασία έχουν οι διατάξεις του άρθρου 21, με βάση τις οποίες οι υπήκοοι τρίτων χωρών που διαθέτουν άδεια παραμονής σε ένα από τα συμβαλλόμενα κράτη μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα στην επικράτεια των άλλων για διάστημα τριών μηνών. Η δυνατότητα αυτή βελτιώνει σημαντικά από νομοθετική και πρακτική άποψη τη θέση των υπηκόων τρίτων κρατών που διαμένουν στις χώρες του Schengen, οι οποίοι στο παρελθόν ήταν υποχρεωμένοι να διαθέτουν άδεια εισόδου για να επισκεφθούν ένα άλλο συμβεβλημένο κράτος.

Επ'αυτού, η Επιτροπή των Περιφερειών τονίζει ότι η κατάργηση των ελέγχων επί προσώπων δεν ισοδυναμεί με τη χορήγηση του δικαιώματος εισόδου σε ένα από τα συμβαλλόμενα κράτη.

2.5.3. Με την απόφαση του Συμβουλίου, της 30ης Νοεμβρίου 1994⁽¹⁾, που ελήφθη βάσει του άρθρου 3 παράγραφος 2 στοιχείο β) της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και αφορά τις διατυπώσεις ταξιδιού, παρέχονται ευρύτατες δυνατότητες κυκλοφορίας σε μαθητές, υπηκόους τρίτων χωρών, που διαμένουν σε ένα κράτος μέλος καθώς και σε ομάδες μαθητών διαφόρων υπηκοοτήτων (κοινοτικών ή εξωκοινοτικών χωρών). Τα πρόσωπα αυτά μπορούν να ταξιδεύουν ως ομάδα σε άλλα κράτη μέλη χωρίς άδεια εισόδου και χωρίς ταξιδιωτικό έγγραφο. Τα ταξιδιωτικά έγγραφα υποκαθίστανται από έναν κατάλογο των μαθητών.

Η κοινή δράση του Συμβουλίου αποσκοπεί στην προαγωγή της κοινωνικής ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νομίμως στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει τη λύπη της διότι η κοινή δράση αφορά τη διευκόλυνση των ομαδικών ταξιδιών μαθητών και όχι — όπως προβλεπόταν αρχικά — και των υπηκόων τρίτων χωρών που διαθέτουν άδεια παραμονής επ'αόριστο καθώς και των λοιπών ομαδικών ταξιδιών (αθλητικών και πολιτιστικών συλλόγων).

Η Επιτροπή των Περιφερειών πιστεύει πάντως ότι η κοινή δράση αποτελεί και ένα ευρωπαϊκό μήνυμα δια του οποίου επιχειρείται να καταστεί καθημερινό βίωμα των νέων ότι μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα, χωρίς γραφειοκρατικά εμπόδια και ότι η Ευρώπη είναι ένας χώρος χωρίς εσωτερικά σύνορα.

2.6. Όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών εκ μέρους επιχειρήσεων οι οποίες απασχολούν υπηκόους τρίτων χωρών, η Επιτροπή των Περιφερειών παραπέμπει στην απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 9. 8. 1994 (υπόθεση C 43/93 — R. Van der Elst), σύμφωνα με την οποία οι υπήκοοι τρίτων χωρών οι οποίοι απασχολούνται νομίμως και

για μεγάλο χρονικό διάστημα σε μία επιχείρηση, που είναι εγκατεστημένη σε ένα κράτος μέλος και προσφέρει υπηρεσίες σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχουν το δικαίωμα να μεταβαίνουν σ' αυτό το άλλο κράτος μέλος. Ωστόσο, τα πρόσωπα αυτά πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις που ισχύουν για την είσοδο στο κράτος μέλος στο οποίο προσφέρονται οι υπηρεσίες. Η Επιτροπή των Περιφερειών επισημαίνει ότι, στην περίπτωση που η κατοχή άδειας εισόδου είναι υποχρεωτική, η άδεια αυτή χορηγείται σε σύντομο χρονικό διάστημα από τα αντίστοιχα προξενεία.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Νομική βάση

3.1.1. Κατά την άποψη της Επιτροπής των Περιφερειών, η ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων κατά την έννοια του άρθρου 7 της ΣΕΚ αφορά όλα τα πρόσωπα που βρίσκονται στην επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ανεξάρτητα από την υπηκοότητά τους.

3.1.2. Παράλληλα, η Επιτροπή των Περιφερειών εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι, σύμφωνα με το άρθρο K 1 αριθ. 2 της ΣΕΕ, η ευρωπαϊκή νομοθεσία θεωρεί την πολιτική έναντι των υπηκόων τρίτων χωρών θέμα κοινού ενδιαφέροντος για τα κράτη μέλη. Η πολιτική αυτή αφορά επίσης τον καθορισμό των προϋποθέσεων εισόδου και κυκλοφορίας των υπηκόων τρίτων χωρών στην επικράτεια των κρατών μελών.

3.1.3. Όσον αφορά την απόφαση του Συμβουλίου, με βάση το άρθρο K 3 παράγραφος 2 περίπτωση β) της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, σχετικά με την ανάληψη κοινής δράσης για τη διευκόλυνση των μετακινήσεων μαθητών, υπηκόων τρίτων χωρών, που διαμένουν σε ένα κράτος μέλος, η Επιτροπή των Περιφερειών συμφωνεί με την άποψη της Επιτροπής, η οποία συμπεριέλαβε στα πρακτικά (έγγρ. του Συμβουλίου 11701/94, σ. 8) κείμενο σύμφωνα με το οποίο η κοινή δράση δεν θίγει σε καμία περίπτωση της κοινοτικές αρμοδιότητες στον τομέα αυτό και ότι επιφυλάσσεται του δικαιώματος να υποβάλει προτάσεις για τη θέσπιση κοινών νομοθετικών διατάξεων που αφορούν ιδιαίτερος τα σύντομα ταξίδια υπηκόων τρίτων χωρών.

3.1.4. Επί του θέματος αυτού, η Επιτροπή των Περιφερειών επισημαίνει ότι οι διατάξεις του άρθρου K 1 αριθ. 3 ΣΕΕ, επιτρέπουν ει την επέκταση των κοινοτικών νομοθετικών αρμοδιοτήτων σε επί μέρους τομείς της πολιτικής έναντι των υπηκόων τρίτων χωρών.

3.1.5. Ανεξαρτήτως αυτού, η Επιτροπή των Περιφερειών είναι πεπεισμένη ότι ο στόχος της προτεινόμενης οδηγίας είναι η εγκαθίδρυση της εσωτερικής αγοράς και η εξάλειψη ενός τα αίτια της διατήρησης των ελέγχων προσώπων στα εσωτερικά σύνορα. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή των Περιφερειών πιστεύει ότι το άρθρο 100 της ΣΕΚ μπορεί να χρησιμεύσει ως νομική βάση για την πρόταση οδηγίας.

(¹) ΕΕ αριθ. L 327 της 19. 12. 1994, σ. 1.

3.2. Πολιτική κοινωνικής ένταξης στις περιφέρειες

3.2.1. Η Επιτροπή των Περιφερειών επισημαίνει ότι οι περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιχειρούν μέσω μιας βελτιωμένης πολιτικής που αποσκοπεί στην ένταξή τους να άρουν την απομόνωση των υπηκόων τρίτων κρατών και να αμβλύνουν τις κοινωνικές συγκρούσεις. Η αποστολή αυτή μπορεί να εκπληρωθεί καλύτερα σε περιφερειακό παρά σε εθνικό επίπεδο, δεδομένου ότι οι περιφέρειες γνωρίζουν καλύτερα τις τοπικές κοινωνικές διαρθρώσεις και είναι σε θέση να αναλάβουν ταχέως δράση.

3.2.2. Η Επιτροπή των Περιφερειών διαπιστώνει ότι η κοινωνική ένταξη δεν προάγεται μόνο μέσω της διασφάλισης της ελεύθερης κυκλοφορίας, αλλά και με τη λήψη μέτρων στους τομείς της εκπαιδευτικής και της πολιτιστικής πολιτικής.

3.2.3. Σύμφωνα με την Επιτροπή των Περιφερειών, η καθοδήγηση των μεταναστευτικών ρευμάτων και η κοινωνική ένταξη των νομίμων μεταναστών μπορούν να επιτευχθούν μόνο σταδιακά. Εν όψει των διαφορετικών νομικών διατάξεων που ισχύουν στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τους υπηκόους τρίτων χωρών, είναι απαραίτητο να διασαφηνιστούν οι κοινές προϋποθέσεις εισόδου και το δικαίωμα παραμονής υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νομίμως στην Ένωση. Από την άποψη αυτή, η Επιτροπή των Περιφερειών εκφράζει την ικανοποίησή της για τον κοινό κατάλογο αδειών εισόδου που αποφασίστηκε από τους Υπουργούς Εσωτερικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις Βρυξέλλες. Κατά την άποψη της Επιτροπής των Περιφερειών, στις διαπραγματεύσεις που θα διεξαχθούν στο πλαίσιο της Διακυβερνητικής Διάσκεψης του 1996, θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσον η συνεργασία στον τομέα της μεταναστευτικής πολιτικής, η οποία αναφέρεται στο άρθρο Κ 1 αριθ. 3 της ΣΕΕ, θα αναχθεί σε κοινοτική αρμοδιότητα με στόχο την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και της ανεξέλεκτης εισόδου υπηκόων τρίτων χωρών στις χώρες της Κοινότητας.

3.2.4. Προκειμένου να αποφευχθεί η ανεξέλεγκτη είσοδος υπηκόων τρίτων χωρών στις χώρες της Κοινότητας και προκει-

μένου να διατηρηθεί η συνάφεια των εθνικών νομοθετικών διατάξεων που ισχύουν για τους υπηκόους τρίτων χωρών, η Επιτροπή των Περιφερειών προτείνει τον περιορισμό του πεδίου της οδηγίας κατά τέτοιο τρόπο ώστε η ελεύθερη κυκλοφορία να μην επιτρέπεται σε περίπτωση που η άδεια των αρχών ή η βεβαίωση ενός κράτους μέλους προβλέπουν περιορισμούς στη μετακίνηση.

4. Συμπεράσματα

4.1. Η ΕΤΠ χαιρετίζει τις προτάσεις οδηγιών της Επιτροπής για το δικαίωμα των υπηκόων τρίτων χωρών να ταξιδεύουν ελεύθερα και την κατάργηση των προσωπικών ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα ως θετική συμβολή στην υλοποίηση της ελεύθερης κυκλοφορίας προσώπων που συνδυάζεται με την ενιαία αγορά.

4.2. Η ελευθερία αυτή, η οποία επιτρέπει τη βραχεία παραμονή υπηκόων τρίτων χωρών σε όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης προάγει τις ενδοκοινοτικές ταξιδιωτικές μετακινήσεις και τον τουρισμό.

4.3. Πάντως το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας για τους υπηκόους τρίτων χωρών και η κατάργηση των προσωπικών ελέγχων δεν πρέπει να είναι επιζήμιες για τη δημόσια ασφάλεια. Η ΕΤΠ επιμένει ότι οι ελλείψεις από πλευράς ασφαλείας πρέπει να καλυφθούν με ανάλογα μέτρα.

Για λόγους ασφαλείας είναι επιτακτικό και μετά την εφαρμογή μέτρων του τρίτου πυλώνα, να συνεχισθεί ο προβληματισμός γύρω από την πρόταση οδηγίας.

4.4. Τέλος, για να επιτευχθεί η καλύτερη υλοποίηση της ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών της ΕΕ και εκείνων των τρίτων χωρών στο εσωτερικό της ενιαίας αγοράς, η ΕΤΠ ζητά όπως, στη συνέχεια της Διακυβερνητικής Διάσκεψης του 1996 βασικά θέματα που ανάγονται στην εσωτερική πολιτική και νομικά ζητήματα μετατοπισθούν από τη διακυβερνητική συνεργασία σε ένα πιο επίσημο επίπεδο με την ένταξή τους στη Συνθήκη ΕΚ.

Βρυξέλλες, 18 Ιανουαρίου 1996.

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Jacques BLANC

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για:

- «την ανακοίνωση της Επιτροπής για ένα πρόγραμμα κοινοτικής δράσης σχετικά με την παρακολούθηση της υγείας στο πλαίσιο της δράσης στον τομέα της δημόσιας υγείας», και
- «την πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου που εγκρίνει ένα πρόγραμμα δράσης σχετικά με την παρακολούθηση της υγείας στο πλαίσιο δράσης στον τομέα της δημόσιας υγείας»

(96/C 129/11)

Στις 18 Ιουλίου 1995, και σύμφωνα με το άρθρο 198 Γ της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Επιτροπή των Περιφερειών αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση για τις ανωτέρω ανακοίνωση και πρόταση.

Στην επιτροπή 8 «Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή, Κοινωνική Πολιτική, Δημόσια Υγεία» ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Bengt Mollstedt.

Κατά την 11η σύνοδο ολομέλειας της 17ης και 18ης Ιανουαρίου 1996 (συνεδρίασης της 18ης Ιανουαρίου 1996), η Επιτροπή των Περιφερειών υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

Η Επιτροπή των Περιφερειών μελέτησε με μεγάλο ενδιαφέρον το πρόγραμμα κοινοτικής δράσης για την παρακολούθηση της υγείας σκοπός του οποίου είναι: η συγκέντρωση στοιχείων για την υγεία σε κοινοτικό επίπεδο και η ανάπτυξη κοινοτικών δεικτών για την υγεία, η ανάπτυξη δυνατότητας ανάλυσης των δεδομένων που θα συγκεντρωθούν και η διάδοση πληροφοριών για την υγεία και τους καθοριστικούς της παράγοντες, οι οποίες θα παράσχουν τη δυνατότητα στην Κοινότητα και στα κράτη μέλη να καθορίσουν προτεραιότητες και να αναθεωρήσουν πολιτικές και δράσεις και θα τους συνδράμουν κατά τις αποφάσεις για τη χορήγηση πόρων.

Η ενημέρωση σε θέματα υγείας αναγνωρίζεται στο άρθρο 129 ως ειδικός τομέας της κοινοτικής δράσης και αποτελεί πρωταρχικό μέσο στα πλαίσια της διαδικασίας χάραξης πολιτικών της Κοινότητας. Τα στοιχεία για την υγεία και οι σχετικοί δείκτες αποτελούν σημαντικό τμήμα του συστήματος παρακολούθησης της υγείας που θα εξυπηρετήσει το σκοπό της παρακολούθησης της υγείας και των καθοριστικών παραγόντων της υγείας σε όλη την Κοινότητα και θα επιτρέψει την πραγματοποίηση συγκρίσεων με τρίτες χώρες, θα διευκολύνει το σχεδιασμό, την επόπτευση, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των προγραμμάτων και των δράσεων της Κοινότητας και, τέλος, θα εφοδιάσει τα κράτη μέλη με συγκριτικούς δείκτες και πληροφορίες υψηλής ποιότητας, οι οποίοι θα ενισχύσουν και θα προσθέσουν αξία στα εθνικά συστήματα παρακολούθησης της υγείας και θα συμβάλουν στην ανάπτυξη των εθνικών πολιτικών στο τομέα της υγείας.

Σύμφωνα με την Επιτροπή, το σύστημα θα πρέπει να αναπτυχθεί με βάση την άνετη διαθεσιμότητα ευρωπαϊκών στοιχείων και δεικτών, θα πρέπει να αποφευχθεί κάθε περιττή επικάλυψη των εργασιών, για να μη βαρύνονται αδικαιολόγητα τα κράτη μέλη που μεταβιβάζουν ήδη στοιχεία για την υγεία σε μεγάλο αριθμό διεθνών οργανώσεων, θα πρέπει να εκτιμηθούν προσεκτικά οι διαθέσιμες επιλογές για την ανάπτυξη των διαφόρων τμημάτων του συστήματος και το σύστημα θα πρέπει να σχεδιασθεί κατά τέτοιο τρόπο ούτως ώστε να εξασφαλίζεται η μεγαλύτερη δυνατή ευελιξία του.

Η Επιτροπή προβλέπει τρία πεδία δράσης: κατάρτιση των δεικτών υγείας της Κοινότητας, ανάπτυξη ενός παγκοινοτικού δικτύου για τη συγκέντρωση στοιχείων και διάδοση στοιχείων και τη δυνατότητα και πραγματοποίηση αναλύσεων. Οι δράσεις αυτές προτείνεται να ενταχθούν σε ένα πενταετές πρόγραμμα δράσης της Κοινότητας.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η Επιτροπή έδειχνε ανέκαθεν ενδιαφέρον για τον τομέα της δημόσιας υγείας και τόνιζε τη σημασία της παρακολούθησης της υγείας με διάφορους δείκτες. Δεδομένου ότι η δημόσια υγεία είναι πολύ στενά συνδεδεμένη με κάθε πολίτη, κάθε τοπική κοινότητα και κάθε περιφέρεια, το θέμα αποκτά μεγάλη σημασία για την Επιτροπή των Περιφερειών. Η ανακοίνωση και η πρόταση της Επιτροπής τονίζουν τη σημασία της επικουρικότητας, αλλά δεν λαμβάνουν υπόψη το γεγονός ότι η αρχή αυτή συνεπάγεται την ενεργό συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών. Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ότι η αρχή της επικουρικότητας αποτελεί εργαλείο για τη συμμετοχή του μεμονωμένου πολίτη, ιδιαίτερος σε ό,τι αφορά την υγεία. Έτσι οι δραστηριότητες για την προαγωγή της υγείας πρέπει κατά κύριο λόγο να παραμείνουν στα πλαίσια των τοπικών και περιφερειακών αρχών. Το εθνικό επίπεδο πρέπει να έχει ανάμειξη μόνο σε ειδικές περιπτώσεις. Εντούτοις, όταν πρόκειται για τη συγκέντρωση στοιχείων για την υγεία, είναι απαραίτητο η σχετική εργασία να βασίζεται σε μεγάλους πληθυσμούς, όπως οι περιφέρειες ή οι μεγαλύτερες πόλεις.

2.2. Η Επιτροπή των Περιφερειών επιμένει ότι θα πρέπει να εξασφαλισθεί η σημαντική συμμετοχή της Επιτροπής των Περιφερειών και των τοπικών και περιφερειακών αρχών στη διεργασία της εφαρμογής της έκθεσης και του προτεινόμενου πενταετούς προγράμματος. Η Επιτροπή των Περιφερειών θα αντιμετωπίσει το πρόγραμμα ως αφετηρία για μία εντατικότερη δραστηριότητα από πλευράς της Κοινότητας και λαμβάνοντας δόντως υπόψη τις τρέχουσες ευθύνες των τοπικών και περιφερειακών αρχών.

2.3. Η ανακοίνωση και η πρόταση αφορούν δύο διαφορετικές πτυχές, την πολιτική και την τεχνική συμμετοχή. Οι πολιτικές πτυχές αφορούν την επίδραση της δημόσιας υγείας επί του μέλλοντος της Ένωσης και την ανάγκη βελτιώσεων ως προς την υγεία του συνολικού πληθυσμού. Η έκθεση περιγράφει τη σημασία των δυνατοτήτων που παρέχονται για την πραγματοποίηση συγκρίσεων σε θέματα δημόσιας υγείας σε διάφορες περιοχές, περιφέρειες και κράτη μέλη, προκειμένου κυρίως να παρασχεθούν δυνατότητες βελτιώσεως της υγείας. Υπάρχουν επίσης και περιγραφές για τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα στοιχεία για την ανάλυση των αιτιών και των αποτελεσμάτων για να σχηματισθεί μία βάση ενόψει της καλύτερης υγείας του ευρωπαϊκού πληθυσμού.

2.4. Η Επιτροπή των Περιφερειών δεν έχει αντιρρήσεις σε ό,τι αφορά τους πολιτικούς στόχους που εκτίθενται στην έκθεση. Μολαταύτα, έχει σημασία να δοθεί στις περιφέρειες, στις μεγάλες πόλεις κ.λ.π. η δυνατότητα χρησιμοποίησης των στοιχείων σε τέτοιο επίπεδο ώστε να ανταποκρίνεται επίσης και σε διοικήσεις μικρότερες από τα κράτη μέλη.

2.5. Η Επιτροπή των Περιφερειών εκτιμά ότι το προτεινόμενο πρόγραμμα θα μπορούσε να χρησιμεύσει στο μέλλον για τον καθορισμό ελάχιστων υγειονομικών προτύπων σε όλα τα κράτη μέλη.

2.6. Οι τεχνικές πτυχές αφορούν τη συλλογή και διάδοση των στοιχείων από και προς τα κράτη μέλη. Οι δείκτες υγείας παρέχονται ως παραδείγματα και ο προσδιορισμός των δεικτών θα πρέπει να αποφασισθεί το συντομότερο δυνατό σε συνεργασία με την ΠΟΥ, τις σχολές δημόσιας υγείας και άλλους εμπειρογνώμονες. Η Επιτροπή θα πρέπει να εξετάσει και το θέμα της συμμετοχής εμπειρογνώμωνων τοπικού και περιφερειακού επιπέδου στο έργο αυτό, π.χ. ειδικών υγιεινής του περιβάλλοντος από τις τοπικές και/ή περιφερειακές αυτοδιοικήσεις. Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί και το ζήτημα της σημαντικής. Οι πτυχές της υγείας αφορούν το μεμονωμένο πολίτη που δεν υποφέρει από ασθένειες, αναπηρίες κ.λπ. Η συγκέντρωση των στοιχείων για τους μεμονωμένους πολίτες θα παράσχει την εικόνα της δημόσιας υγείας. Η έννοια της ιατρικής φροντίδας αρμόζει για τον ασθενούντα που ακολουθεί μία ορισμένη θεραπεία. Μολαταύτα όμως, η ιατρική θεραπεία και η φροντίδα για την υγεία δεν είναι όροι συνώνυμοι και πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ αυτών.

3. Ειδικές παρατηρήσεις για την ανακοίνωση

3.1. Σημεία 1-3

Η Επιτροπή των Περιφερειών συμφωνεί με τις γενικές αρχές, υπογραμμίζει όμως (στο σημείο 2) ότι επίσης θα μπορούσαν να θεθούν ως στόχοι οι τοπικές αρχές και περιφέρειες που έχουν εξαιρετικά αποτελέσματα.

Η Επιτροπή των Περιφερειών τονίζει ότι οι δείκτες υγείας θα δώσουν επίσης πρόσθετη αξία στις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές.

3.2. Σημείο 5

Ο όρος «επικουρικότης» πρέπει να κατανοηθεί με την ευρύτερη σημασία του, με τη σημασία δηλαδή της εξουσιοδότησης των τοπικών και περιφερειακών αρχών να αναλάβουν ίδια καθήκοντα σχετικά με τη δημόσια υγεία.

3.3. Σημείο 9

Η Επιτροπή των Περιφερειών σημειώνει με ενδιαφέρον ότι το σύστημα θα πρέπει «να στηρίζει την Κοινότητα και τα μέλη κράτη σε ό,τι αφορά την πολιτική στον τομέα της υγείας και την αξιολόγηση». Έχει σημασία το σύστημα παρακολούθησης να είναι δυναμικό και να μετέχει στις καθημερινές δραστηριότητες και όχι να λειτουργεί κατά τρόπο απομονωμένο.

3.4. Σημείο 15

Η Επιτροπή των Περιφερειών συμμερίζεται την άποψη ότι το σύστημα παρακολούθησης πρέπει να συνεργάζεται με την ΠΟΥ. Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι ορισμένα προγράμματα της ΠΟΥ, π.χ. οι «Υγιείς πόλεις» βασίζονται στη συνεργασία μεταξύ τοπικών αρχών και όχι μεταξύ χωρών. Το σύστημα αυτό θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως παράδειγμα.

3.5. Σημείο 26

Η Επιτροπή αναφέρεται στις «ιατρικές πρακτικές». Αυτό δεν είναι σύμφωνο με την αρχή ότι η ιατρική φροντίδα πρέπει να εμπύπτει στις αρμοδιότητες των μεμονωμένων κρατών μελών. Παραταύτα, αυτό θα μπορούσε να γίνει δεκτό εφόσον οι «ιατρικές πρακτικές» ορισθούν ως «συμμετοχή του τομέα ιατρικής φροντίδας και ιατρικής γνώσης στον τομέα της δημόσιας υγείας».

3.6. Σημείο 30

Το σημείο αυτό αφορά τους παράγοντες που επιδρούν στη δημόσια υγεία, όπως η εκπαίδευση, το φυσικό περιβάλλον, η απασχόληση και η κοινωνική πολιτική. Εδώ έγκειται ένας από τους πρωταρχικούς λόγους για τους οποίους η Κοινότητα θα πρέπει να επιδειξει σφαιρικό ενδιαφέρον στα θέματα της δημόσιας υγείας. Μολαταύτα, η ευθύνη για πολλές πρακτικές δραστηριότητες στους τομείς αυτούς εμπύπτει στις αρμοδιότητες των τοπικών και/ή περιφερειακών αρχών, και για το λόγο αυτό η αρχή της επικουρικότητας πρέπει να τονισθεί ακόμη μια φορά.

3.7. Σημείο 40

Η Επιτροπή των Περιφερειών σημειώνει με ικανοποίηση ότι η Επιτροπή αναγνωρίζει την ανάγκη διασφάλισης του κάθε πολίτη και της ακεραιότητά του/της και υπογραμμίζει ότι αυτό αποτελεί σημαντικό τμήμα του προγράμματος.

3.8. Σημείο 43

Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ότι είναι απαραίτητο να προστεθούν τα εξής στο σημαντικό κατάλογο των σκοπών:

«— η ανάλυση των σχέσεων μεταξύ αιτίου — αποτελέσματος στον τομέα της δημόσιας υγείας ειδικότερα όταν χρειάζεται η συγκέντρωση στοιχείων από πολλά κράτη για εξαγωγή συμπερασμάτων.»

3.9. Σημείο 46

Ο κατάλογος των δεικτών που δίδεται στο Παράρτημα Α αποτελεί σημαντικό παράδειγμα το οποίο πρέπει να αναλυθεί πιο εμπειριστικώς. Η Επιτροπή των Περιφερειών προτείνει η επικουρική επιτροπή που αναφέρεται στο άρθρο 5 της πρότασης να εξετάσει τον κατάλογο αυτό σε συνεργασία με τεχνικούς εμπειρογνώμονες του τομέα της δημόσιας υγείας. Παρατάυτα, η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ότι είναι ουσιαστική η διάκριση μεταξύ αιτίων και προϊστορίας.

3.10. Σημεία 62-63

Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ότι το σύστημα πρέπει να μπορεί να αλλάζει με τον καιρό, αλλά να έχει επίσης και συνοχή προκειμένου να μετρούνται οι μακροπρόθεσμες αλλαγές. Έτσι η συζήτηση για την εναρμόνιση θα μπορούσε να περιορισθεί.

3.11. Σημείο 74

Η Επιτροπή των Περιφερειών συμφωνεί ότι η ποσοτικοποίηση της κατάστασης της υγείας αποτελεί μόνο τη βάση για τη βελτίωση της πολιτικής στον τομέα της δημόσιας υγείας. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη αυτής, συμπεριλαμβανομένων και των ενδιαφερομένων τοπικών και περιφερειακών αρχών, πρέπει να χρησιμοποιούν τους σχετικούς δείκτες για συνεχή συζήτηση και βελτίωση.

3.12. Σημείο 77

Η Επιτροπή των Περιφερειών παρατηρεί ότι στο σημείο αυτό αναφέρονται για πρώτη φορά στο κείμενο οι περιφέρειες και οι υποομάδες πληθυσμού. Η Επιτροπή των Περιφερειών θα ήθελε η σχετική μνεία να γίνει ενωρίτερα στο κείμενο της ανακοίνωσης.

3.13. Σημείο 90

Η Επιτροπή των Περιφερειών συμφωνεί να δημοσιεύεται ετησίως μία έκθεση, αλλά σημειώνει ότι καλά παραδείγματα θα μπορούσαν επίσης να βρεθούν και σε διάφορες τοπικές περιφερειακές και εθνικές εκθέσεις και ότι θα μπορούσαν επίσης να χρησιμοποιηθούν ως αφετηριακά σημεία για τις ετήσιες εκθέσεις της Επιτροπής.

3.14. Σημείο 97

Το πρόγραμμα αξιολόγησης είναι αποδεκτό, αλλά η Επιτροπή των Περιφερειών απαιτεί να ζητείται η γνώμη της ή να συμμετέχει σε μία ομάδα αξιολόγησης.

3.15. Παράρτημα Α

Η Επιτροπή των Περιφερειών επιθυμεί να υποδείξει τους εξής τομείς που οφείλουν να συμπεριληφθούν μεταξύ των δεικτών υγείας, οι οποίοι παρουσιάζονται στο Παράρτημα Α:

- άσθμα, αλλεργία,
- υγιεινή των τροφίμων (διενέργεια ελέγχων στα εστιατόρια και τα μαγειρεία ιδρυμάτων),
- υπερβολική χρήση αντιβιοτικών, τόσο κατά την ιατρική θεραπεία όσο και κατά την παραγωγή κρέατος.

4. Ειδικές παρατηρήσεις για την πρόταση

4.1. Άρθρο 2.1

Η Επιτροπή των Περιφερειών εμμένει στην άποψη ότι η συνεργασία θα πρέπει να πραγματοποιείται όχι μόνο με τα κράτη μέλη, αλλά και με εκπροσώπους των τοπικών και περιφερειακών αρχών, οι οποίες θα πρέπει να ενημερώνονται και να συμμετάσχουν στο έργο εγκαίρως.

4.2. Άρθρο 2.2

Η Επιτροπή των Περιφερειών προτείνει να αναφερθούν στο κείμενο οργανώσεις όπως η ΠΟΥ, ο ΟΟΣΑ και η EUROSTAT.

4.3. Άρθρο 3

Η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί ότι ο χορηγούμενος προϋπολογισμός των 13,8 εκατ. Ecu ίσως να μην είναι επαρκής, εάν ληφθεί υπόψη η απαραίτητη συνεργασία με άλλους φορείς, τοπικές και περιφερειακές αρχές, κ.λπ.

4.4. Άρθρο 5.1

Η προτεινόμενη επιτροπή αποτελείται από πολλά μέλη. Η Επιτροπή των Περιφερειών προτείνει η εν λόγω επιτροπή να αποτελείται από ένα μόνο μέλος που θα εκπροσωπεί κάθε κράτος μέλος (εθνικό επίπεδο) και τα υπόλοιπα μέλη της επιτροπής να προέρχονται από περιφερειακούς οργανισμούς, όπως η Επιτροπή των Περιφερειών, η Nomosko (η Βόρεια Επιτροπή Ιατρικών Στατιστικών), κ.α.

4.5. Άρθρο 6.2

Η Επιτροπή των Περιφερειών τονίζει τη σημασία που έχει η συμμετοχή στο πρόγραμμα των συνδεδεμένων χωρών.

5. Συμπεράσματα

Η Επιτροπή των Περιφερειών υποστηρίζει το προτεινόμενο σύστημα για την παρακολούθηση της υγείας και τονίζει:

- ότι το σύστημα θα πρέπει να χρησιμοποιεί τα υπάρχοντα εθνικά και διεθνή στοιχεία,
- ότι το σύστημα θα πρέπει να διαδίδει τις πληροφορίες και τις αναλύσεις στις ενδιαφερόμενες αρχές το συντομότερο δυνατό,
- ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα συμμετοχής στο σύστημα,
- ότι η ποσοτικοποίηση της υγείας αποτελεί απλώς το στήριγμα και τη βάση για τη βελτίωση της πολιτικής για τη δημόσια υγεία,
- ότι το προτεινόμενο σύστημα παρακολούθησης αποτελεί την αρχή μιας κατά πολύ εντατικότερης δραστηριότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της δημόσιας υγείας, έστω και εντός τους πλαισίου του υφιστάμενου άρθρου 129 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Βρυξέλλες, 18 Ιανουαρίου 1996.

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Jacques BLANC
